

gogo

Poština plačana pri pošti 1102 Ljubljana

glas gospodarstva **GRADNJE**

julij 2022

GRADBENIŠTVO NA PRELOMNICI

**Prepočasni postopki
zadržujejo in upočasnjujejo
gradnjo**

Intervju s Pavletom Hevko

**Številne investicije v
infrastrukturo**

Novi projekti

**Če želimo ustvariti pogoje
za razcvet gradbeništva, nas
čaka še veliko dela**

Gradbeništvo v Sloveniji

Gospodarska
zbornica
Slovenije

Naše vrednote strokovnost, odgovornost, spoštovanje, poštenost in sodelovanje nam omogočajo, da smo postali eden izmed vodilnih trgovcev na področju prodaje kritin, gradbenega materiala, fasadnih sistemov ter izolacijskega materiala, pa tudi ostalih izdelkov za gradnjo.

Široka prodajna mreža, učinkoviti kanali distribucije, strokovnost, zanesljivost in zavezanost h kakovosti so aduti, ki nam in našim poslovnim partnerjem omogočajo doseganje obojestranskega zadovoljstva.

www.topdom.si

Skupaj smo lahko še uspešnejši!

Zavezanost h kakovosti na vseh točkah poslovanja

Razvejena prodajna mreža

Širok prodajni program

Učinkoviti kanali distribucije

Strokovni in zaupanja vredni sodelavci

Zanesljivi in profesionalni izvajalci

Celovita podpora in storitve s strani naših strokovnjakov

Razmere govorijo v prid naložbam v nepremičnine

V času inflacijskih pritiskov je ljubljanski nepremičninski trg odlična naložbena priložnost. Za to obstaja vsaj šest prepričljivih argumentov.

noevropskih državah). Oboje skupaj pomeni, da se lahko vaša naložba povrne prej kot v osmih letih.

Ugodna obdavčitev dolgoročnega oddajanja.

Zaradi nedavnega vladnega ukrepa, vezanega na znižanje stopnje davka pri oddaji nepremičnin v dolgoročni najem (s 27,5 % na 15 %), je investicija v nakup stanovanja z namenom dolgoročnega oddajanja postala še privlačnejša.

Upočasnitev investicij bo še dodatno spodbudila rast cen nepremičnin.

Rast cen gradbenega materiala in storitev v gradbeništvu je zavrla investicije zasebnih investitorjev v novogradnje. Glede na trenutno povpraševanje na trgu nepremičnin je moč sklepati, da bodo zaradi manka novih nepremičnin na trgu, cene nepremičnin še naraščale.

Naložba v nepremičnine v Ljubljani je torej varna in donosna. Toda priložnosti so omejene. Ne zamudite svoje!

Povpraševanje je bistveno večje od ponudbe. V Ljubljani se letno zgradi okoli 500 stanovanj. Če bi želeli, da se transakcijske cene stabilizirajo, bi morali zgraditi vsaj 3000 stanovanj letno. Ta razkorak se kopiči že več kot 13 let in primanjkljaj na trgu je približno 30.000 stanovanjskih enot. Zaradi manka prostih zemljišč s primernimi (rezidenčnimi) prostorskimi akti, pomanjkanja gradbenih firm in zaradi dolgotrajnih postopkov pridobitve gradbenih dovoljenj se ta trend ne more bistveno spremeniti.

Ljubljana je privlačna prestolnica z velikim selitvenim prirastom.

Po podatkih SURS za leta 2012 do 2022 se v Ljubljano priselili okoli 1000 novih prebivalcev na leto. Novih stanovanjskih enot pa se, spomnimo, letno zgradi le približno 500.

Rast vrednosti nepremičnin je praviloma višja od inflacije.

Rast vrednosti nepremičnin je v času višje inflacije praviloma vedno nekaj odstotnih točk nad inflacijo samo. To pomeni, da je vaša naložba relativno varna pred padanjem vrednosti denarja v primerjavi z drugimi, bolj tveganimi naložbami, kot so bančni depozit, kriptovalute, naložbe na delniške trge idr.

Investicija se poplača prej kot v osmih letih.

Ljubljanski nepremičninski trg je v zadnjih treh letih zabeležil 12- do 15-odstotno letno rast vrednosti. Donos iz naslova oddajanja v Ljubljani znaša 2 do 3 % vrednosti nepremičnine letno (kar je običajen donos tudi v drugih zahod-

PALAIS & VILLA
SCHELLENBURG
LJUBLJANA

T +386 (0) 40 505 081 E INFO@SCHELLENBURG-LIVING.COM
W WWW.SCHELLENBURG-LIVING.COM

Cene surovin in materialov naraščajo, težave tudi z dobavo **18**

Materiali in surovine

Uporaba tehnologije BIM zmanjšuje tveganja in viša kakovost izvedbe del **30**

Novi tehnologije

Slovenski gradbeni sektor z izzivi visokih stroškov materiala in delovne sile **47**

Analiza

g glas gospodarstva

GRADNJE

julij 2022

Uvodnik

Se gradbeništvo ponovno približuje prelomnici? **7**

Intervju

Prepočasni postopki zadržujejo in upočasnjujejo gradnjo **9**

Gradbeništvo v Sloveniji in svetu

Izzivi

Trenutni ekonomski položaj se že kaže v najvišji stopnji inflacije v zadnjih treh desetletjih **12**

Gradbeništvo v Sloveniji

Kako uspešna je bila gradbena panoga v letu 2021 in kaj lahko pričakuje v letošnjem? **14**

Materiali in surovine

Cene surovin in materialov naraščajo, težave tudi z dobavo **18**

Aktualno

Razvoj

Če želimo ustvariti pogoje za razcvet gradbeništva, nas čaka še veliko dela **24**

Gradbeni zakon

Nov Gradbeni zakon je priložnost, a tudi grožnja, da tako visokega praga ne bomo mogli preskočiti **28**

Nove tehnologije

Uporaba tehnologije BIM zmanjšuje tveganja in viša kakovost izvedbe del **30**

Subvencije Eko sklada

Zanimanje za sončne elektrarne je zelo veliko **36**

Gradbena mehanizacija

Trg razpoložljive mehanizacije ostaja majhen **40**

Analiza

Slovenski gradbeni sektor z izzivi visokih stroškov materiala in delovne sile **47**

Lestvice

Največjih 50 družb v panogi inženiringa v letu 2021 **54**

Največjih 100 družb v gradbeništvu v letu 2021 **56**

Največjih 20 družb svetovalnega inženiringa v letu 2021 **58**

Največjih 20 družb izvedbenega inženiringa v letu 2021 **59**

Največjih 50 družb v industriji gradbenega materiala v letu 2021 **60**

Izdajatelj:

Gospodarska zbornica Slovenije
Dimičeva 13, 1504 Ljubljana

Odgovorna urednica:

Ester Fidel

Izvršna urednica:

Nina Šprohar

Oblikovna podoba:

Samo Grčman

Oblikovanje:

Nenad Bebić

Uredniški odbor:

Grit Ackermann, Antonija Božič Cerar,
Marko Djinović, Ariana Grobelnik,
Bojan Ivanc, Tomaž Kordiš,
Tajda Pelicon, Petra Prebil Bašin,
Matej Rogelj, Igor Zorko

Uredništvo:

Dimičeva 13, 1504 Ljubljana
01 5898 000
urednistvo@glasgospodarstva.si

Trženje oglasnega prostora:

Dašis, d. o. o.
gg.trzenje@gzs.si
01 5130 824

Investicije

investicijski načrti

Gradbeništvo ima pri gospodarski rasti zelo pomembno vlogo 62

Državna infrastruktura

Z novimi prostori do večje učinkovitosti dela in varnosti zaposlenih 68

Javne storitve

S staranjem prebivalstva je nujna razširitev infrastrukture 72

Prometna Infrastruktura

Vzpostavljale se bodo nove cestne in železniške povezave 80

Energetika

Energetski prehod predstavlja dodatne obremenitve za omrežje 84

Stanovanja

Za prihodnjo gradnjo bo nujen razumen pristop k realizaciji 90

Turizem

S projekti skušajo zapolniti vrzeli v lokalni turistični ponudbi 92

Gospodarstvo

Zaradi negotovosti gradijo po etapah 94

Trendi bivanja

Nepremičninski trg

Povpraševanje močno presega ponudbo, zato so cene stanovanjskih nepremičnin še vedno visoke 96

Zeleno in pametno

Pametna hiša prihodnosti je že na ogled 100

Geotehnika

Pri načrtovanju in gradnji kritične infrastrukture v Sloveniji postaja vedno pomembnejša geotehnika 104

Socialni dialog in izobraževanje

Kadri

Slovensko gradbeništvo potrebuje kakovostne in ustrezno nagrajene kadre 110

Izobraževanje

Spreminjanje vsebin v izobraževalnih programih zaradi podnebnih sprememb 114

Delo zbornice

Vključevanje GZS ZGIGM v mednarodne mreže 116

Socialni dialog

Pobuda za ustanovitev paritetnega sklada za gradbeništvo v Sloveniji 121

Izobraževalni dan slovenskega gradbeništva

Če se odločijo za poklicno pot v gradbeništvo, mladim ni treba skrbeti za službo 122

Kakovost

Znak kakovosti v graditeljstvu

Najboljšim podeljeni okoljski certifikati 124

Gradbeništvo ima pri gospodarski rasti zelo pomembno vlogo

Investicije

62

Pri načrtovanju in gradnji kritične infrastrukture v Sloveniji postaja vedno pomembnejša geotehnika

Geotehnika

104

Slovensko gradbeništvo potrebuje kakovostne in ustrezno nagrajene kadre

Kadri

110

Tisk:
Present, d. o. o.

Datum natisa:
12. 7. 2022

Distribucija:
Pošta Slovenije

ISSN 13183672

Revija Glas Gospodarstva prejmejo člani GZS brezplačno (1 izvod).
Letna naročnina za dodatni izvod je: 80,00 evrov z vključenim DDV.
Poština za tujino se zaračuna posebej.

Medij Glas gospodarstva izdajatelj Gospodarske zbornice Slovenije, s sedežem v Ljubljani, Dimičeva 13, je vpisan v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, pod zaporedno številko 516.

Foto na naslovnici: Depositphotos

Revija je natisnjena na papirju:

SORA QUALITY PAPER by GORIČANE

Papirnica GORIČANE ima vzpostavljen certificiran sistem ISO 9001, ISO 14001 in FSC® ter PEFC™ sistem zagotavljanja trajnega gospodarjenja z gozdovi.

Pri tiskanju smo uporabili okolju prijazne barve na rastlinski osnovi.

INŽENIRSKÉ
GRADNJE

GRADNJA STAVB

INVESTITORSKI
INŽENIRING

VZDRŽEVANJE CEST
IN VODOTOKOV

PROIZVODNJA
GRADBENIH
MATERIALOV

CGP, družba za gradbeništvo,
inženiring, proizvodnjo in vzdrževanje cest, d.d.

Ljubljanska cesta 36
T 00386 7 39 42 700
info@cgp.si

8000 Novo mesto
F 00386 7 39 42 703
www.cgp.si

UVODNIK

Se gradbeništvo ponovno približuje prelomnici?

Slovensko gospodarstvo, katerega pomemben del je tudi gradbeništvo, že tretje leto deluje v izrednih razmerah, najprej zaradi globalne covidne pandemije, sedaj pa še zaradi nesmiselne vojne v Ukrajini. Posledice: samo cene plina so od začetka lanskega leta poskočile za sedemkrat. Ni odveč razložiti, kaj to pomeni za proizvodnjo asfaltov. Električna energija se je podražila za več kot 140 %, naftni derivati za več kot polovico, kovine in druge rudnine za 200 %, armaturno železo za malenkost manj. In kje so še cement, plastične mase, steklo in navsezadnje tudi cena delovne sile! Težav s pomanjkanjem vseh vrst gradbenih kadrov - od zidarjev, tesarjev do železokrivcev, pa tudi inženirjev - ki so posledica kratkovidne državne politike in njenega mačehovskega odnosa do gradbeništva v ne tako oddaljeni preteklosti, tokrat ne bom omenjal. Galopirajoče cene gradbenih storitev, materialov, energentov in drugih elementov »gradbene« košarice stroškov seveda skrbijo tako naročnike kot izvajalce gradbenih del in storitev. Inflacija še ne popušča in nič ne kaže, da bi se do konca leta umirila. Zato naročnike skrbi, ali bodo zaradi naraščanja vrednosti projektov, ki jih izvajajo, lahko zagotovili dodatna finančna sredstva za njihovo dokončanje, ali pa bodo morali vsaj nekatere od njih začasno ustaviti. Izvajalci pa se sprašujejo, ali bodo glede na dosedanji

medel odziv nekaterih državnih proračunskih naročnikov stroške podražitev sploh dobili povrnjene.

Ne glede na to pa je bilo gradbeništvo v lanskem in je tudi v letošnjem letu v visoki branžni aktivnosti, ki v primerjavi z nekaterimi prejšnjimi, investicijsko sušnimi leti, državi omogoča solidno gospodarsko rast. Predvsem po zaslugi zagona - končno, bi lahko rekli - izgradnje 3. razvojne osi in drugega železniškega tira med Divača in Koper, pa tudi ostalih vlaganj države v socialno in stanovanjsko izgradnjo ter v nadaljnji razvoj cestnega in železniškega omrežja. Kar nekaj večjih investicij pa je izvedel tudi zasebni sektor. Kakšna bo dejansko letošnja realizacija v panogi, bodo pokazale šele analize zaključnih bilanc podjetij, že sedaj pa lahko previdno ocenjujemo, da bo zelo podobna lanski. Medtem stroški dela in storitev pospešeno rastejo, predvsem državni naročniki - ne sicer vsi - pa se obnašajo, kot da se jih ta problem ne dotika. Pa se jih res ne?

Letošnje državnozborske volitve so za nami. Večina ljudi v državi z zanimanjem pričakuje, kaj bo prineslo delovanje nove, levosredinske vlade. Desnosredinski vladi, ki je vodila Slovenijo zadnji dve leti, je treba priznati, da je z zagonom velikih državnih projektov pomagala tako širšemu gospodarstvu in tudi gradbeništvu kot panogi. Tega ni storila zato, ker bi gradbince oboževala - menim, da je ravno obratno

- ampak zato, ker se je zavedala, kakšne multiplikativne učinke ima gradbeništvo na celotno gospodarsko rast. Še posebej pa zato, ker s projekti, ki smo jih začeli graditi lani, zamujamo že poldrugo desetletje in bi pravzaprav že morali biti zgrajeni in v uporabi. Pripraviti in izvesti bo treba ogromno projektov, če bomo v prihodnjih desetih letih želeli stanje državne infrastrukture, ki jo državljanke in državljanji potrebujemo, vsaj približati nivoju infrastrukturno najrazvitejših evropskih držav. Recimo Švice, kateri bi na vsak način želeli biti podobni.

Zato koaliciji, ki je prevzela Slovenijo, svetujem, da dobro premisli, preden bo začela rezati stroške na račun izgradnje državne infrastrukture. Možnosti in rezerv ima namreč ogromno na drugih področjih - recimo pri racionaliziranju enormno razbohotenega državnega uradniškega aparata. Nihče si namreč ne želi ponovitve ne tako oddaljenega leta 2009, ko je velik del slovenske gradbene operative propadel tudi zaradi pišmeuhovskega odnosa takratne vlade. Vlade, ki kljub kopicami eminentnih profesorjev ekonomije, ki so takrat ministrovali ali kako drugače svetovali vladajoči politiki, ni razumela oziroma bolje rečeno, ni hotela razumeti, da se ekonomske krize, ki generira gospodarsko krizo, ne rešuje tako, da zaustaviš vse razvojne projekte in dobesedno »sedeš« na proračun. ■

Foto: Osredni arhiv

Gradbeništvo je bilo v lanskem in je tudi v letošnjem letu v visoki branžni aktivnosti, ki državi omogoča solidno gospodarsko rast.

Mag. Gregor Ficko, univ. dipl. inž. grad., direktor Zbornice gradbeništva in industrije gradbenega materiala (ZGIGM) na Gospodarski zbornici Slovenije (GZS)

Pavle Hevka
Generalni direktor družbe 2TDK

INTERVJU

Prepočasni postopki zadržujejo in upočasnjujejo gradnjo

Projekt gradnje drugega tira je v teku, a še vedno gre ogromno energije in časa za neproduktivno delo, ki je posledica prepočasnih postopkov, ki gradnjo zavirajo.

Barbara Perko

O nujnosti drugega tira proge Divača-Koper čivkajo že vrabci na strehah. Vse skupaj se je začelo pred več kot dvajsetimi leti, v letošnjem letu pa smo prišli do točke, ko je bilo do začetka junija izkopanih več kot 5 kilometrov predorskih cevi.

Generalni direktor družbe 2TDK Pavle Hevka, ki bdi nad projektom, je s trenutnim potekom zadovoljen, vendar pa vidi še veliko možnosti za izboljšave. Cilj, ki so si ga zastavili, je odprtje vseh 14 »napadalnih mest« za pospešeno gradnjo predorov. Pospešiti pa si želi tudi postopke in povečati stopnjo proaktivnosti. Težave jim povzroča zakonodaja, ki ni eksaktna, predvsem pa ni prilagojena praksi.

Kako ste zadovoljni s trenutnim potekom projekta izgradnje drugega tira?

Sem sicer zadovoljen, a praktičnih težav je še vedno mnogo preveč. Dejstvo je, da je na trasi še vedno premalo delavcev, velik problem so delovna dovoljenja in njihovo pridobivanje na upravnih enotah. Tudi priprave na začetek izvedbe del na posameznih deloviščih trajajo predolgo. So pa zato izvajalci del pri podzemnih delih zelo hitri, uspešni in učinkoviti, pogodbene časovne roke bomo zato lahko ujeli prav na račun pospešenega izvajanja podzemnih del. Res bi rad pohvalil izvajalca del pri premostitvi Glinščice. Premostitveni objekt je bil zaključen v roku. Dela odlično potekajo tudi na viaduktu Gabrovica.

Katera dela so trenutno v teku?

Intenzivno se dela na predvokopu Divača, pa na izkopih glavne in servisne cevi predora T1 iz divaške smeri. Pripravljata se tudi oba portala v dolini Glinščice, ker je bila Glinščica uspešno premoščena, zaradi česar ni več ovir za odvoz viškov materiala, kar je sicer predstavlja hudo ozko grlo. Priprave potekajo tudi za predor T2 iz smeri Divače, iz smeri Kopra potekajo podzemna dela na glavni cevi, v kratkem pa se bodo začela tudi dela na servisnih predorih. Dela na viaduktu Gabrovica potekajo odlično, veseli me tudi, da smo 13. junija 2022 uspešno prebili predor Mlinarji (T7) in s tem dobili tako težko pričakovani prvi predor pri izgradnji drugega tira med Divačo in Koprom.

Na 2TDK želimo, da čimprej dobimo pooblastilo tudi za gradnjo levega tira. Z njim bi se vsi postopki in zadeve, ki se tičejo vzpostavitve dvotirnosti, zelo pospešili.

Na viaduktu Vinjan se začenjajo izvajati vse aktivnosti. Žal pa vse le ne poteka tako uspešno, kot bi si na družbi 2TDK želeli, vsaj glede na dogovor, da je treba počrpati vsa evropska sredstva za ta del projekta, ki mora biti zato nujno dokončan do konca leta 2023. Mi bomo seveda naredili vse, da bodo dela izvedena v roku in na visoki kakovostni ravni.

V predoru T8 se izvajajo dela z obeh smeri – Divače in Kopra – hkrati se gradita glavna in servisna cev, dela pa potekajo odlično.

Katere cilje, ko gre za sama dela na progi, ste si zadali za letošnje leto?

Cilj je en sam: odprtje vseh 14 »napadalnih mest« za pospešeno gradnjo predorov. To je ključno, vse ostalo bo sledilo v skladu s sprejetimi in potrjenimi terminskimi plani.

Glede samega poteka gradnje so svoje mnenje pred časom podali civilni nadzorniki, ki opozarjajo na sklep o dvotirnosti povezave med Divačo in Koprom, kjer naj še ne bi bilo dopolnitve lokacijskega načrta. Vprašanje dvotirnosti je sicer v pristojnosti Ministrstva za infrastrukturo (MzI). Se je na tem področju že kaj premaknilo?

Žal se na tem področju ni še nič premaknilo, na 2TDK pa si kot v družbi, ki vendarle predstavlja naročnika – državo Slovenijo – želimo, da čimprej dobimo pooblastilo tudi za gradnjo levega tira. S takim pooblastilom bi se vsi postopki in zadeve, ki se tičejo vzpostavitve dvotirnosti, zelo pospešili. Če bi imeli na 2TDK ustrezno pooblastilo, bi bili mnogo bolj učinkoviti in uspešni tudi zato, ker imamo strokovno usposobljen kader z izkušnjami, ki se je sposoben uspešno ukvarjati tudi s tako zahtevnimi projekti.

Projekt Drugi tir

Ocenjena vrednost projekta je 811 milijonov evrov. Projekt predvideva enotirno progo s predpripravo dvotirnosti, na kateri bo sedem predorov in 1,3 kilometra viaduktov. Po izgradnji naj bi po obstoječem in drugem tiru lahko peljali do 212 vlakov dnevno, skupaj pa bi lahko na leto prepeljali 36,9 milijona ton blaga. Prvo različico trase, po kateri naj bi stekel drugi tir, so izdelali leta 1996. Sedemnajst različic kasneje je bila kot najustreznejša potrjena trasa, na kateri zdaj potekajo dela. Januarja 2022 je bil izkopan prvi kilometer predorov, do leta 2024 pa morajo izvajalci izkopati 37 kilometrov predorov.

V zadnjem obdobju se vsi soočamo z rastjo cen in s težavami pri dobavah določenih materialov. Ste tudi sami morebiti že občutili posledice tega dogajanja? V kakšni meri bi to lahko vplivalo na vrednost in izvedbo celotnega projekta?

Seveda smo se s to deloma tudi umetno ustvarjeno draginjo bili primorani spopadati tudi v družbi 2TDK. Z inženirjem in predstavniki izvajalcev potekajo sestanki dobesedno vsak dan. Najbolj nas je strah tega, da jim ne bi uspelo dobaviti dovolj železa in jekla, zato intenzivno

sodelujemo z izvajalci in inženirjem, da bi vendarle pridobili vso potrebno dokumentacijo za dobavo železa in jekla iz tretjih držav. Iz Turčije tega trenutno ne moremo nabavljati, ker pa je to strateški material, moramo in tudi bomo storili vse, da nam uspe.

Pereč problem predstavlja tudi divja rast cen, zato je treba urediti res vse, da se izvajalcem del zneska za to rast povrne. Trenutno vse breme teh podražitev nosi samo izvajalec del, zaradi česar je treba novelirati investicijski program, zagotoviti dodatna sredstva in nemudoma poiskati način, kako izvajalcu del čim prej priznati podražitve, da ne bi prišel v stanje nelikvidnosti. To ne bi bilo dobro ne za Slovenijo ne za družbo 2TDK in še posebej ne za nadaljevanje izvedbe del pri izgradnji drugega tira med Divačo in Koprom. Ta zastoj želimo in moramo čimprej urediti, ker predstavlja zelo hudo breme za izvajalca del. Ob nadaljevanju take politike do izvajalca se lahko dela tudi ustavijo, česar pa si nikakor ne želimo, pravzaprav si tega res ne smemo privoščiti.

Eno od področij, ki vam je povzročilo nemalo preglavic, je urejanje delovnih dovoljenj za tuje delavce. So se stvari od lani kaj spremenile?

To področje sodi v delokrog izvajalca del, saj je dolžan sam poskrbeti za pravočasno pridobivanje delovnih dovoljenj, družba

2TDK se vključuje s pomočjo in podporo le, kolikor se lahko. Potrdim pa lahko, da so na tem področju še vedno zelo velike težave. Lahko celo rečem, da so se zadeve še bolj zaostrole, ker so z vojno v Ukrajini dobili prednost Ukrajinci, vse to pa seveda povzroča obsežne zaplete. Kot človek sicer globoko sočustvujem s tragedijo ukrajinskega naroda, a na tako zahtevnem projektu morajo naši uradniki poskrbeti tudi za delovna dovoljenja za prepotrebne delavce.

Trenutno vse breme divje rasti cen nosi samo izvajalec del. Zato je treba nemudoma poiskati način, kako izvajalcu del čim prej priznati podražitve, da ne bi prišel v stanje nelikvidnosti.

Kje vidite potencialno rešitev za težave z delovnimi dovoljenji?

Še vedno je največja težava rigidna slovenska zakonodaja, ker delovno dovoljenje velja le eno leto ne glede na to, da se že od začetka priprav na gradnjo drugega tira dobro ve, da bo izvedba del pri izgradnji trajala do leta 2026. Delovna dovoljenja za zaposlene pri izgradnji tega zahtevnega in obsežnega projekta je treba nujno vezati na čas trajanja projekta. Za tiste delavce, ki že imajo delovna dovoljenja, ki se jim po enem letu počasi že iztekajo, se bojimo, da jim jih ne bodo podaljšali pravočasno. To sicer urejajo na Ministrstvu za javno upravo (MJU) in na upravnih enotah, zato lahko le apeliramo nanje, naj vendarle najdejo način, kako učinkovito in hitro rešiti to težavo. Prepričan pa sem, da bi moralo k hitri in učinkoviti rešitvi te zelo resne težave pristopiti tudi vodstvo te države, in v dobrobit vseh, predvsem pa v dobrobit izgradnje drugega tira, s področja svoje pristojnosti urediti resnično vse, da se bodo lahko dela pri izgradnji drugega tira zaključila v dogovorjenem roku.

Koliko delavcev trenutno dela na odprtih deloviščih?

Sedaj jih dela okrog 900, ko bodo odprta vsa »napadalna mesta« za predore, pa bo na vseh deloviščih delalo tudi do 2.000 delavcev.

Foto: Barbara Reya

Ali se tudi vi soočate s težavami zaradi pomanjkanja strokovnih kadrov? Če da, kje je največ težav?

Niti ne, vse potrebe imamo pokrite z usposobljenimi, izobraženimi in izkušenimi kadri, zaradi tega ni nobenih težav. Se pa pojavljajo težave s specifičnimi profili delovne sile.

V enem od pogovorov za medije ste pred časom dejali, da si je treba prizadevati za pospeševanje zadev. Kje še ostaja manevrski prostor za to, da bi se stvari hitreje odvijale?

Mnogo preveč je formalnega dopisovanja, ki od priprave vsebine nekega dopisa do nabora vseh podpisov in pošiljanja traja tudi po cel teden. Mnogo preveč je vpletenih, pa naj gre za DRI, tehnično opazovanje, projektantski nadzor, izvajalce, podizvajalce, skratka bistveno več stvari bi se moralo sprejemati in o njih odločati na neposrednih sestankih s pooblaščenimi osebami, ki bi morale imeti polna pooblastila za odločanje.

Delovna dovoljenja za zaposlene pri projektu gradnje drugega tira je treba nujno vezati na čas njegovega trajanja. Za tiste delavce, ki se jim delovna dovoljenja po enem letu počasi že iztekajo, se bojimo, da ne bodo pravočasno podaljšana.

Tako pa obstaja vtis, da se mnogo ljudi, ki sodelujejo pri tem projektu, boji svoje lastne sence. Zadeve naj se rešujejo na operativnih sestankih, potrebna je tudi višja stopnja proaktivnosti. Preveč strokovnjakov zadeve rešuje šele, ko se pojavi problem, ker ne uvidijo, kaj jih čaka vnaprej. V družbi 2TDK se že zdaj ukvarjamo z javnimi naročili za nabavo specialnih predorskih gasilskih vozil, katerih proizvodnja traja tudi do dve leti, in z načrti za zaščito in reševanje, ki morajo biti pripravljene pred predajo drugega tira v promet, sicer ne bi dobili uporabnega dovoljenja. Vse te dejavnosti poganjamo v družbi 2TDK, sam pa to jemljem izredno resno in zavzeto.

Vsi poznamo primere z različnih področij, ko se projekti zamikajo zaradi težav na razpisih. Kako ste vi do zdaj zadovoljni s tem delom projekta?

Nikakor nisem zadovoljen, preveč je namreč nepotrebnih zavlačevanj, pritoževanj, sprenevedanja, zato se ogromno energije in časa porabi za neproduktivno delo, postopki so prepočasni ter zadržujejo in upočasnjujejo gradnjo. Od desetih odvetnikov, na primer, dobimo 12 različnih mnenj, in za človeka s tehnično izobrazbo, kot sem jaz, je to kratko malo nepojmljivo. Lep primer je javni razpis za tirne naprave, ki ima ocenjeno oziroma limitirano vrednost. Nekateri pravniki trdijo, da se lahko pogajamo le do limitirane vrednosti, drugi pa, da se lahko izpogajamo za večjo vrednost, če ni druge možnosti. Zakoni bi morali biti eksaktni in predvsem uporabni v praksi, tako pa prihaja do nenehnih in nepotrebnih pritoževanj na operativni kader, ker teh zakonov niso pripravljali strokovnjaki, ki imajo s takimi projekti bogate izkušnje. ■

POMGRAD

GRADIMO

IZZIVI

Trenutni ekonomski položaj se že kaže v najvišji stopnji inflacije v zadnjih treh desetletjih

Pojavlja se strah, da bi se gradbena panoga zaradi vseh trenutnih težav, ki jo tarejo ob siceršnji visoki branžni aktivnosti, lahko znašla v podobnem položaju kot leta 2009.

Mag. Gregor Ficko, univ. dipl. inž. grad., direktor Zbornice gradbeništva in industrije gradbenega materiala (ZGIGM) na GZS

Številne države so z regulatornimi ukrepi zaščitile gradbene izvajalce

Vsi akterji v verigi gradbenih poslov se sprašujejo, kako rešiti nastalo situacijo. Naročnike skrbi, ali bodo zaradi naraščanja vrednosti projektov, ki jih že izvajajo, lahko zagotovili dodatna finančna sredstva za njihovo dokončanje ali bodo morali vsaj nekatere od njih začasno ustaviti. Izvajalci pa se sprašujejo, ali bodo glede na dosedANJI medel odziv nekaterih državnih proračunskih naročnikov stroške podražitev sploh dobili povrnjene. Zato vsa ta odprta vprašanja terjajo temeljit razmislek glede pristopa k reševanju te problematike, tako s strani vlade oziroma ustreznih ministrstev kot tudi s strani naročnikov gradbenih storitev – javnih in zasebnih. Kar nekaj evropskih držav – večina se jih je na svojih gradbenih trgih soočila s podobno situacijo kot Slovenija – se je reševanja nastale situacije lotila s pripravo ustreznih zakonskih in podzakonskih aktov. Hrvaška, Italija, Avstrija in Nemčija so samo nekatere v naši neposredni bližini, ki gradbenih izvajalcev niso prepustile na milost ali nemilost njihovim naročnikom, ampak so z jasnimi regulatornimi ukrepi postavile pravila igre pri določanju maksimalnih cen gradbenih materialov, prevzemanju tveganj

glede rasti cen ter uporabi valorizacijskih faktorjev pri določanju realnih vrednosti gradbenih storitev.

Odprta vprašanja terjajo temeljit razmislek vseh deležnikov glede pristopa k reševanju aktualnih težav v gradbeništvu.

V Sloveniji za jasne ukrepe ni bilo dovolj politične volje

Tudi v Sloveniji bi v okviru izvršilne oblasti lahko ukrepali podobno kot v naštetih državah, pa kljub večkratnim opozorilom Zbornice gradbeništva in industrije gradbenega materiala (ZGIGM) nismo. Pri prejšnji vladi – sicer ji je treba priznati, da je zagnala obsežen investicijski cikel, pa ne iz ljubezni do gradbeništva, kot bi marsikdo lahko pomislil, ampak zaradi dejstva, da je gradbeništvo v času epidemije covid-19 lahko bolj ali manj nemoteno delovalo, njegovi multiplikacijski učinki na ostale gospodarske veje pa niso bili majhni – za takšne ukrepe enostavno ni bilo dovolj politične volje, čeprav smo za to imeli ustrezna orodja. Navsezadnje metoda revalorizacijskih indeksov obstaja že od leta 1972. Z indeksacijo so se obračunavale razlike cen že v hiperinflacijskih obdobjih v nekdanji državi, pa tudi v samostojni

Sloveniji v okviru gradnje slovenskih avtocest. Delni razlog za neukrepanje prejšnje vlade lahko pripišemo tudi večmesečnim predvolilnim dogodkom, ki so pozornost preusmerjali na druge teme in razprave.

Kako se bo na izzive odzvala nova vlada?

Nova, 15. slovenska vlada, je šele začela z delom. Gospodarstveniki, sindikati, javni sektor, upokojenci, nevladne organizacije, vsi do nove vlade gojijo določena pričakovanja, ki jih pri odhajajoči niso uspeli ali mogli uresničiti. Gradbeniki tukaj nismo nobena izjema. V zadnjih mesecih je potekalo kar nekaj medijskih in strokovnih dogodkov, na katerih se je razpravljalo o prihodnosti slovenskega gradbeništva. Razpravljali smo predvsem o tem, kaj prinašajo trenutne ekonomske razmere v globalni evropski in seveda tudi slovenski prostor. Inflacija še kar ne popušča in nič ne kaže, da bi se do konca leta umirila. Zato se je ključna tema teh dogodkov vrtela okoli bojazni, da bi se gradbena panoga zaradi vseh trenutnih problemov, ki jo tarejo ob siceršnji visoki branžni aktivnosti, lahko znašla v podobni situaciji kot leta 2009. Takrat je velik del slovenske gradbene operative propadel, tudi zaradi pišmeuhovskega odnosa države. ■

Celovite svetovalne in inženiring storitve

na področju železniške, cestne, komunalne in vodne
infrastrukture ter stavb

www.dri.si

GRADBENIŠTVO V SLOVENIJI

Kako uspešna je bila gradbena panoga v letu 2021 in kaj lahko pričakuje v letošnjem?

Zaradi napovedanih inflatornih gibanj je nevhvaležno napovedovati, v kakšnem obsegu bodo letos države nastalo ekonomsko krizo premoščale z vlaganji v javno infrastrukturo. Vstop v novo leto 2022 pa je bil vendarle obetavnejši kot zaključek predhodnega leta.

Mag. Gregor Ficko, univ. dipl. inž. grad., direktor Zbornice gradbeništva in industrije gradbenega materiala (ZGIGM) na GZS

Lani izdanih največ gradbenih dovoljenj doslej

Kako uspešen je bil slovenski gradbeni sektor v lanskem letu? Vrednost opravljenih gradbenih del je bila v letu 2021 za 5,8 % nižja od vrednosti del, opravljenih v letu 2020, kar kaže na določeno ohlajanje panoge. Še posebej drastičen upad

izvedenih del v primerjavi s predhodnim letom beležimo na stavbah in sicer kar za 31,3 %, medtem ko se je vrednost specializiranih gradbenih del znižala za 1,2 %. Vrednost opravljenih del na gradbenih inženjerskih objektih je bila v primerjavi s predhodnim letom višja za 4,8 %, kar je posledica intenzivne gradnje velikih

prometnih infrastrukturnih projektov, kot so 2. tir med Divačo in Koprom, 3. razvojna os, druga cev Karavanškega predora ter obnova in modernizacija cestnega in železniškega omrežja.

Zanimivo pa je, da je bilo v letu 2021 izdanih skoraj 7 tisoč gradbenih dovoljenj, kar je 17 % več kot leto pred tem in sploh največ doslej. 17 % več jih je bilo izdanih za stanovanjske stavbe in prav toliko več za nestanovanjske stavbe. Površina vseh stavb z gradbenimi dovoljenji je bila predvidoma večja za 27 %; površina stanovanjskih stavb je bila predvidoma večja za 22 %, površina nestanovanjskih stavb pa za 33 %. Z gradbenimi dovoljenji za stavbe je bilo v 2021 načrtovanih malo več kot 4.300 stanovanj, kar je 17 % več kot v letu 2020. V enostanovanjskih stavbah so na letni ravni načrtovali 17 % več stanovanj, v večstanovanjskih stavbah pa 15 % več. Površina vseh načrtovanih stanovanj je bila predvidoma za 20 % večja od površine vseh stanovanj, načrtovanih leta 2020. Stanovanja v enostanovanjskih stavbah naj bi merila povprečno 169 kvadratnih metrov (v letu 2020 166 m²), stanovanja v večstanovanjskih stavbah pa 89 m² (v letu 2020 85 m²).

Nova poslovna stavba Zavarovalnice Sava Maribor

V začetku leta rast v primerjavi z zaključkom 2020

Vstop v novo leto 2022 je bil obetavnejši kot zaključek predhodnega leta. Na mesečni ravni je bila vrednost v januarju 2022 opravljenih gradbenih del višja kot v decembru 2021 in sicer za 14,8 %. Vrednost opravljenih gradbenih del na stavbah je bila višja za 30 %, pri čemer je bila na stanovanjskih stavbah višja za 17,7 %, na nestanovanjskih stavbah pa za 26,3 %. Za 16,4 % se je dvignila vrednost opravljenih gradbenih del na gradbenih inženirskih objektih, medtem ko se je vrednost opravljenih specializiranih gradbenih del znižala, in sicer za 0,4 %. V primerjavi z januarjem 2021 je bila vrednost v januarju letos opravljenih gradbenih del višja za 5,8 %. Vendar je bila višja le vrednost teh del na gradbenih inženirskih objektih in sicer za 10 %, nižji pa sta bili vrednost teh del na stavbah (za 4,4 %) in vrednost opravljenih specializiranih gradbenih del (za 3 %).

Rast se je nadaljevala tudi v februarju 2022, ko je bila na mesečni ravni vrednost opravljenih gradbenih del višja, in sicer za 8,4 %. Vrednost opravljenih gradbenih del na stavbah se je dvignila kar za četrtno, pri čemer je bila na stanovanjskih stavbah višja za 39,4 %, na nestanovanjskih pa za 30,7 %. Ponovno pa sta se znižali vrednost opravljenih gradbenih del na gradbenih inženirskih objektih (za 5,5 %) in vrednost opravljenih specializiranih gradbenih del (za 3,7 %).

Na določeno ohlajanje panoge kaže podatek o vrednosti opravljenih gradbenih del v letu 2021. Ta je bila za 5,8 % nižja kot v letu 2020.

Vrednost v februarju 2022 opravljenih gradbenih del je bila višja od vrednosti del, opravljenih leto prej, in sicer za 32,2 %. Vendar sta se zvišali le vrednost teh del na stavbah za 60,3 % in vrednost opravljenih gradbenih del na gradbenih inženirskih objektih, za 16,6 %. Vrednost opravljenih

specializiranih gradbenih del je bila za 13,5 % nižja. Tudi vrednost gradbenih del, opravljenih v prvih dveh mesecih leta 2022, je naraščala in je bila za 24,1 % višja od vrednosti gradbenih del, opravljenih v istem obdobju prejšnjega leta. Vendar sta se zvišali le vrednost teh del na stavbah in sicer za 31,9 % in vrednost opravljenih gradbenih del na gradbenih inženirskih objektih (za 20,6 %), medtem ko je bila vrednost specializiranih gradbenih del za 8,5 % nižja.

Največ novogradenj bo v Podravju in Pomurju

V prvem četrtletju 2022 je bilo izdanih 14 odstotkov več gradbenih dovoljenj za stanovanjske in 5 % manj za nestanovanjske stavbe kot v istem obdobju prejšnjega leta. Načrtovanih je bilo 36 % več stanovanj, in sicer 8 % več v enostanovanjskih in 67 % več v večstanovanjskih stavbah. V mesecu marcu je bilo izdanih 538 dovoljenj za gradnjo stavb ali za 5 % več kot v februarju. Število gradbenih dovoljenj

CPK 60
let

CPK d.d., Ulica 15. maja 14, 6000 Koper
T: 05 663 02 00 ▪ E: info@cpk.si ▪ W: www.cpk.si

- Gradnja objektov nizke gradnje,
- gradnja in rekonstrukcija cest ter prometnih objektov,
- gradnja dovoznih priključkov, poti in dvorišč,
- celovito izvajanje letnega in zimskega vzdrževanja ter varstva državnih in občinskih cest,
- proizvodnja kamnitih materialov v lastnih kamnolomih v Razdrtem in na Črnem Kalu,
- proizvodnja vseh vrst asfaltnih zmesi v lastni asfaltni bazi v Senožečah,
- strojne in prevozne storitve,
- nadzor kakovosti vgrajenih lastnih proizvodov.

za stanovanjske stavbe je bilo višje za 9 %, pri nestanovanjskih pa za 1 %. Skupna površina vseh v marcu načrtovanih stavb naj bi merila skoraj 162.000 m², kar je za 19 % več od površine stavb, načrtovanih v februarju. Načrtovana površina stanovanjskih stavb je bila skupno večja za 3 %, nestanovanjskih pa za 53 %. Večja površina je predvidena za vse vrste nestanovanjskih stavb, razen gostinskih in trgovskih ter stavb za storitvene dejavnosti. Po gradbenih dovoljenjih za stavbe, izdanih v marcu 2022, naj bi gradili 482 stanovanj, kar je za 5 % manj kot po gradbenih dovoljenjih iz prejšnjega meseca. 242 stanovanj (6 % več kot v februarju) je načrtovanih v enostanovanjskih stavbah, 238 stanovanj v večstanovanjskih (2 % več), dve stanovanji sta načrtovani v nestanovanjskih stavbah. Stanovanja v enostanovanjskih stavbah bodo v povprečju merila 181 m², v večstanovanjskih stavbah pa 71 m². Z gradbenimi dovoljenji, izdanimi v marcu, je predvidenih največ gradenj stanovanj v podravski statistični

regiji (26 %), sledita pomurska (22 %) in osrednjeslovenska regija (20 %), v preostalih statističnih regijah pa manj, med temi najmanj v zasavski statistični regiji (dve stanovanji).

Vrednost opravljenih del na gradbenih inženirskih objektih je bila lani za 4,8 % višja kot v letu 2020, na kar je vplivala intenzivna gradnja velikih prometnih infrastrukturnih projektov.

Skupni indeks obsega proizvodnje se je zvišal na mesečni in na letni ravni

Zanimiv je tudi pogled na rast skupnega indeksa proizvodnje v primerjavi z gradbeništvom v februarju 2022. Skupni indeks obsega proizvodnje se je zvišal tako na mesečni in letni ravni kot tudi v prvih dveh mesecih letošnjega leta. K rasti so prispevale vse opazovane dejavnosti (razen industrije v mesečni in letni primerjavi). Skupni indeks je bil za 0,9 % večji kot v prejšnjem mesecu. Najvišja rast je bila

dosežena prav v gradbeništvu (za 8,4 %), področje industrije pa je bilo edino, na katerem se je indeks v tej primerjavi zmanjšal (za 8,3 %). V primerjavi s prejšnjim februarjem je bil skupni indeks višji za 8,6 %. Prav tako se je najbolj zvišal v gradbeništvu (za 32,2 %), industrija pa je bila edino področje z zmanjšanjem indeksa (1,2 %). V primerjavi s prvima dvema mesecema prejšnjega leta je bil skupni indeks višji za 12,1 %. Najbolj se je zvišal v gradbeništvu (za 24,1 %) in storitvenih dejavnostih (za 19 %).

Podjetja najbolj pestijo visoki stroški materiala

Vrednost kazalnika zaupanja je bila za 4 % nižja v primerjavi s preteklim mesecem, od vrednosti v preteklem aprilu pa je bila višja za 5 % in od dolgoletnega povprečja za 32 %. Na mesečno znižanje sta vplivala oba kazalnika zaupanja – skupna naročila in pričakovano zaposlovanje (prvi se je znižal za 4 %, drugi za 3 %). Daleč največ podjetij je kot glavni omejitveni dejavnik navedlo visoke stroške materiala (71 % podjetij, kar je za 39

MUREXIN

NAJVEČJI PROIZVAJALEC LEPIL

ZA PLOŠČICE V SLOVENIJI.

To drži.

murexin.si

% več kot v aprilu 2021), sledila sta pomanjkanje usposobljenih delavcev (47 % oziroma za 14 % več) in pomanjkanje materiala (42 % podjetij oziroma za 38 % več).

Po gradbenih dovoljenjih za stavbe, izdanih v marcu 2022, naj bi gradili 482 stanovanj (5 % manj kot po gradbenih dovoljenjih iz februarja).

Poslovanje v prvi polovici letošnjega leta bo že jasno pokazalo, ali so določeni nihaji lanskega in prve četrtine letošnjega leta napoved morebitnega ohlajanja investicijskih naložb v 2022, kar bi še kako vplivalo na še vedno dokaj visoko napoved rasti BDP-ja. Zato je praktično zelo nevhvaležno napovedovati, v kakšnem obsegu bodo letos države, med katerimi Slovenija ni nobena izjema, nastalo ekonomsko krizo premoščale z vlaganji v javno infrastrukturo, še posebej zaradi velikih inflatornih gibanj, ki jih letos napoveduje večina ustanov doma in po svetu, kjer se ukvarjajo z makroekonomskimi napovedmi. ■

Garažna hiša Luka Koper

Foto: GIC GRADNJE

Gorenjska gradbena družba d.d.

Jezerska cesta 20, 4000 Kranj

Tel.: +386 4 280 60 00

E-pošta: info@ggd.si

www.ggd.si

MATERIALI IN SUROVINE

Cene surovin in materialov naraščajo, težave tudi z dobavo

Slovensko gradbeništvo se je v začetku leta 2021 znašlo na udaru nebrzdane rasti gradbenih materialov, surovin, energentov in stroškov dela.

Mag. Gregor Ficko, univ. dipl. inž. grad., direktor Zbornice gradbeništva in industrije gradbenega materiala (ZGIGM) na GZS, in Darja Kocbek

Že drugo leto zapored beležimo izrazito naraščanje cen določenih gradbenih materialov in surovin, kot so armaturno železo, cementni in opečni izdelki, bitumenski in polimerni izdelki, vodovodne in kanalizacijske cevi, ter seveda energentov, kot so zemeljski plin in naftni derivati.

Vzroki podražitev izvirajo iz skoraj triletne zdravstvene krize ter trenutnega zunanjepolitičnega položaja v Ukrajini in so vezani na globalno, ne samo na lokalno okolje. Kot dodatni problem se je pojavilo tudi izrazito pomanjkanje teh surovin, tako na slovenskem trgu kot tudi na trgih Evropske unije. Zato galopirajoče cene gradbenih storitev, materialov, energentov in drugih elementov »gradbene« košarice skrbijo tako naročnike kot izvajalce gradbenih del in storitev. Ne eni in ne drugi so se namreč nič krivi znašli v vrtincu trenutne ekonomske krize.

Epidemija covida-19 je skoraj popolnoma zaustavila proizvodnjo gradbenega materiala in izdelkov

Ključni vzroki za pojav navedenih negativnih vplivov na trgovino z gradbenim materialom in proizvodi na slovenskem trgu so vezani na rast cen osnovnih naravnih surovin, kot so železo, zemeljski plin in naftni derivati. Najprej so cene začele naraščati zaradi epidemije covida-19, ki je skoraj

Foto: Depositphotos

Naraščajoče cene gradbenih storitev, materialov, energentov in drugih elementov »gradbene« košarice skrbijo tako naročnike kot izvajalce gradbenih del in storitev.

popolnoma zaustavila proizvodnjo gradbenega materiala ter izdelkov po vsem svetu, ter načrtnega zmanjšanja črpanja nafte v okviru organizacije držav izvoznic nafte (OPEC). Po drugi strani pa je hitro po premoščenem šoku po prvem valu epidemije

prišlo do povečanega povpraševanja zaradi ekspanzije investicijskih naložb predvsem na azijskih (Kitajska) in ameriških (ZDA, Kanada), delno pa tudi na evropskem trgu.

Najrazvitejša svetovna gospodarstva so namreč z gradbeništvom (to je bilo v času epidemije covida-19 ena redkih gospodarskih panog, ki je dokaj normalno izvajala svoje aktivnosti), zaradi njegovih multiplikativnih blažilcev skušala premoščati nastalo gospodarsko krizo in posledice, kot so drastičen padec domačega bruto

V GH Holdingu iščejo alternative

V družbi GH Holding se s pomanjkanjem materialov soočajo tako, da iščejo alternative in se prilagajajo pri izvedbi projektov. »Se najdemo, a noben projekt zaradi tega še ni obstal,« je povedal **glavni direktor Blaž Miklavčič**. Tudi upočasniti jim projektov za zdaj še ni bilo treba, »malo pa so spremenjene kakšne faze, a to na končne roke za izvedbo ne vpliva«. Na področju gradenj, ki jih izvaja GH Holding, so najbolj problematični specialni materiali, specialne komponente, elektronika, barvne kovine, je naštel Miklavčič. »Včasih so nam vse ponujali s petih koncev, zdaj pa se moramo malo potruditi,« pravi. A razmere se izboljšujejo. Posledic pandemije covida-19 je vse manj, zmanjšuje pa se tudi vpliv vojne v Ukrajini, ker so se dobavitelji preusmerili. Glavni dobavitelji za GH Holding sicer prihajajo iz EU. Njihovi glavni projekti pa so gradnja UKC Srbije Beograd in UKC Vojvodine Novi Sad, na Hrvaškem gradijo center za ravnanje z odpadki Bikarac v Šibeniku in čistilno napravo v Osijeku. V Sloveniji izvajajo tehnološke železniške projekte, energetske sanacije UKC Ljubljana in lastne projekte. O prenosu dodatnih stroškov podražitev materialov na naročnike projektov se pogajajo, dajejo zahteve. Rezultata še nimajo. Dvig cen energentov pa po besedah Blaža Miklavčiča občutijo posredno v cenah materiala.

družbenega proizvoda, povečanje brezposelnosti in poslabšanje ekonomske slike gospodarstva. Glede na naravo dela ene najpomembnejših gospodarskih panog

namreč ni bilo potrebe po kakršnemkoli omejevanju, saj je bilo gradbeništvo z vidika zdravstvene varnosti med najbolj neproblematičnimi panogami. Podjetja

v gradbeništvo in industriji gradbenega materiala pri nas in v svetu so si ves čas epidemije covida-19 zelo prizadevala za nemoteno izvajanje del na gradbiščih in to jim je uspelo skorajda v polnem obsegu. Z ustreznimi ukrepi, ki so jih sprejemala, so namreč dosegala zahtevano varnost pred okužbo vseh zaposlenih, ki so delovali na gradbiščih in tudi drugih v neposredni bližini gradbišč.

Podjetja v gradbeništvo in industriji gradbenega materiala so ob upoštevanju vseh zaščitnih ukrepov dokaj nemoteno izvajala dela na gradbiščih.

Zaradi vojne v Ukrajini velika rast cen materialov in energentov

Ko je že kazalo na pojevanje moči epidemije ter na počasno izboljšanje ekonomskih razmer, je konec februarja izbruhnila dolgo tleča vojna v Ukrajini. Ta je nekatere cenovne parametre gradbenih materialov in energentov povečala

VISOKE GRADNJE Z ODLIKO
že 15 let

VG5 d.o.o.
Tehnološki park 24, 1000 Ljubljana
info@vg5.si | www.vg5.si

VG5

tudi za več kot 150 %. Analitiki GZS so v svojih zadnjih ocenah dokazali, da se je dolarska cena posameznih energentov v primerjavi z lanskim letom dvignila za več kot 100 % (samo industrijski plin za 700 in več odstotkov), neenergetskih surovin pa za 60 %, od tega kovin in drugih naravnih rudnin za več kot 100 odstotkov.

Samo v obdobju od marca 2021 do marca 2022 se je armaturno železo v povprečju podražilo za 245 %, bitumenski proizvodi za 120-140 %, opečni in keramični proizvodi za 70 % ter polimerni izdelki za 50-75 %. Povišala pa se je tudi urna postavka delavcev, ki jih je povrh tega vedno težje dobiti.

Slovenska gradbena podjetja so imela zaradi visokega dviga cen težave pri izpolnjevanju svojih pogodbenih obveznosti

Že v začetku lanskega leta smo začeli na Zbornici gradbeništva in industrije gradbenega materiala (ZGIGM) pristojna ministrstva, združenja občin ter številne javne naročnike opozarjati tako na problematiko dviga cen kot tudi na težave pri nabavi gradbenega materiala in surovin, s katerimi so se srečala številna slovenska gradbena podjetja.

Marles se je pravočasno povezal z dobavitelji

V podjetju Marles hiše Maribor za zdaj ne čutijo pomanjkanja materialov, ker so se pravočasno povezali z dobavitelji in si tako zagotovili dovolj zalog, je povedal prokurist Bogdan Božac. »Zaradi dobrih poslovnih odnosov nas dobavitelji ocenjujejo kot zaupanja vrednega partnerja in nas prioritetno obravnavajo,« razlaga. Do konca leta večjih težav pri nabavi materialov ne bodo imeli oziroma računajo, da jih bodo ob sodelovanju z dobavitelji sproti uspešno reševali, razlaga Božac. V lanskem letu je bil po njegovih besedah najbolj problematičen material les, v letošnjem letu pa izolacijski materiali, ker se pri njihovi proizvodnji porabi veliko energije. Problematična sta tudi aluminij in jeklo. Zaradi podražitve materialov se je podražila tudi izvedba projektov. To je še posebej problematično pri tistih projektih, za katere imajo izvajalci že sklenjene pogodbe s fiksno ceno. »Pri povišanju cen za nove projekte pa se pojavlja vprašanje, ali in kateri kupci si bodo sploh še lahko privoščili gradnjo objektov najvišje kakovosti, kakršne ponuja naše podjetje,« opozarja sogovornik. V Marles hiše Maribor ceno svojih hiš sicer vežejo na spremembo vrednosti indeksa gradbenih storitev, ki ga objavlja GZS ZGIGM. Ko govorimo o podražitvah energentov, so za nakup električne energije v letošnjem letu podpisali pogodbo, ki jim zagotavlja fiksno ceno v letih 2022 in 2023. »To pomeni, da se cena električne energije za naše podjetje do leta 2023 ne bo spremenila,« je pojasnil Božac. Stroški, ki pa so se za Marles hiše Maribor zaradi podražitve energentov povišali, so stroški prevoza in interne logistike, ker so vezani na ceno naftnih derivatov. »Ker smo kot podjetje okoljsko zavedni, za ogrevanje uporabljamo lesno biomaso. Zaradi dviga cene lesa se je posledično povišala tudi cena ogrevanja,« je še pojasnil Božac.

Podražitve materialov so vplivale na dražjo izvedbo projektov, izvajalci pa imajo v mnogih primerih že sklenjene pogodbe s fiksno ceno.

Ta so našo zbornico večkrat opozorila na težave pri izpolnjevanju svojih pogodbenih obveznosti, ki so jih prevzela še pred nastankom cenovne in dobavne krize, tako z vidika prevzetih cen kot tudi z vidika prevzetih terminskih zavez, ki so jih dala ob podpisu pogodbe. Številne dolgoročne gradbene pogodbe, ki so bile sklenjene pred izbruhom epidemije, so namreč vsebovale klavzulo fiksnih cen, ki pogodbenim izvajalcem niso omogočale revalorizacije sklenjenih pogodbenih vrednosti zaradi enormne rasti stroškov gradbenega materiala in energentov.

EXTRAFORM Rent

**ZANESLJIVI
STROKOVNI
ODZIVNI
KONKURENČNI**

OPAŽNA OPREMA FARESIN IN GRADBENI ODRI

www.extraformrent.si | info@opazi.si

Še posebej so bile problematične pogodbe z naročniki tistega dela javnega sektorja, ki so vezani na državni proračun, ker se bolj ali manj sploh niso odzivali na zahteve izvajalcev, da pristopijo k reševanju nastale situacije. Številna gradbena podjetja, ki so podpisniki tovrstnih pogodb, financiranih s sredstvi državnega proračuna ali z evropskimi sredstvi, so izražala bojazn, da se jim bodo zaradi navedenih težav unovčevala finančna zavarovanja za dobro izvedbo in zaračunavale kazni zaradi neizpolnjevanja pogodbenih obveznosti. Še večji strah so jim po izbruhu ukrajinske krize povzročale nadaljnje drastične podražitve osnovnih gradbenih materialov in surovin, ki so zajele tudi številne energente, predvsem pa iskanje odgovora na vprašanje, kdo bo prevzel breme teh podražitev? Ali bodo to samo izvajalci ali pa se bodo nastala tveganja, ki s finančnega vidika

Za MIK Celje so ključne surovine PVC, jeklo in aluminij

Aktualne globalne razmere na trgu strateških surovin so v zadnjih dveh letih vplivale tudi na poslovni proces podjetja **MIK Celje**. »Sicer pravega pomanjkanja materialov še nismo občutili, za zdaj lahko govorimo le o daljših dobavnih rokih za ključne strateške surovine,« je povedala **vodja projektov Doris Urbančič Windisch**. Nove okoliščine so po njenih besedah zahtevale prilagoditve predvsem na področju strateškega planiranja in obvladovanja poslovnega procesa. Do konca leta večjih sprememb glede zagotavljanja materialov ne pričakujejo, se pa cene posameznih ključnih surovin spreminjajo mesečno, kar zahteva ustrezne prilagoditve. Da proizvodnja v MIK Celje lahko nemoteno teče, so ključne surovine PVC, jeklo in aluminij. »Za vse je na globalnih trgih večje povpraševanje, kot je trenutna ponudba, kar posledično vpliva na daljše dobavne roke in višje cene,« razlaga Urbančič Windisch. Glede rokov za izvedbo projektov je pojasnila, da je za vse bistveno, da so terminski načrti usklajeni s potrjenimi roki dobav posameznih materialov in da se vsi partnerji v projektu zavedajo, da lahko v katerikoli fazi projekta pride do nihanj v dobavah materialov. Takrat je pomembno, da prilagoditve sproti usklajujejo in tako omogočijo čim manj motenj pri izvajanju projekta. Večjih posledic podražitve energentov v MIK Celje trenutno ne občutijo, saj niso strateško odvisni od njih. »Hkrati imamo tudi do konca leta 2022 zagotovljene cene za električno energijo,« nam je pojasnila Doris Urbančič Windisch.

DVIGALA

DVIŽNE
PLOŠČADI

IZREDNI
PREVOZI

PREMEŠČANJE
TEŽKIH TOVOROV

PREMIKAMO VAŠ SVET!

niso zanemarljiva, vseeno enakomerno porazdelila med naročnike in izvajalce?

Zaradi odvisnosti od zunanjih dejavnikov nas čakajo novi izzivi

Dejstvo je, da lahko nepredvideni stroški, ki podjetjem nastajajo zaradi tega, resno ogrozijo poslovanje in obstoj velikega števila predvsem manjših in srednje velikih, pa tudi velikih gradbenih podjetij, s tem pa posledično povzročijo izgubo delovnih mest in v končni fazi njihov stečaj, kar bi seveda pomenilo zaustavitev del na pogodbeno oddanih projektih. Takšen scenarij, ki je v dani situaciji povsem mogoč, še posebej, če se navedeni problemi na trgu ne bodo stabilizirali, prav gotovo za nobenega naročnika ni dober. Odvisnost od zunanjih dejavnikov, kot sta epidemija in geopolitična kriza zaradi vojne v Ukrajini, nas sooča z novimi izzivi zaradi posledične krize dobavnih verig na eni ter cenovne in tržne negotovosti gradbenega trga na drugi strani. Da bi se gradbeni projekti zaključevali v skladu s pričakovanji pogodbenih partnerjev, je pomembno, da je struktura financiranja optimalna in da so tveganja neizpolnjevanja pogodbenih obveznosti pri izvajalcih ustrezno zavarovana. Predvsem pa, da se tveganja rasti cen enakomerno porazdelijo med naročnike in izvajalce. ■

Rast cen energentov pomembno vpliva na Bijolove stroške

V **podjetju Bijol**, kjer imajo projektno proizvodnjo, trenutne ekonomske in gospodarske razmere ocenjujejo kot zelo zahtevne in negotove. Projekte, ki jih zdaj delajo, so prodali že v lanskem letu, ko so bile cene občutno nižje od letošnjih. Zdaj jim dobavitelji vsak dan dvigujejo cene, kar slabo vpliva na realizacijo. Povpraševanje po Bijolovih proizvodih je sicer zelo veliko, a kupcem v teh negotovih časih težko postavijo prodajno ceno, ki bo veljala čez eno ali dve leti, ko se bo projekt dejansko izvajal, so pojasnili. Težave imajo tudi zaradi pomanjkanja surovin, predvsem železa in aluminija in z njima povezanih proizvodov.

Roki za dobavo vozil se jim podaljšujejo tudi zaradi pomanjkanja drugih materialov, kot so polprevodniki. Ti dobavni roki jim močno otežujejo načrtovanje proizvodnje. Zaradi daljših dobavnih rokov so nezadovoljne tudi stranke, ki naročena vozila potrebujejo čim prej. Na Bijolove stroške pomembno vpliva tudi rast cen energentov. Te podražitve občutijo tako neposredno prek povišanja stroškov obratovanja kot posredno prek višjih cen materialov, rastejo pa tudi stroški prevozov, še pravijo v podjetju.

Foto: GIC GRADNJE

Novi potniški terminal Letališče Fraport Ljubljana

PODJETJE ZA GRADBENIŠTVO IN STORITVE

KRNICA 38, 4247 ZGORNJE GORJE, Tel.: 041 637 989 / 040 298 707 / Email: info@k-grad.si

Utirjamo modro pot

Sledite nam

sz-zgp.si

RAZVOJ

Če želimo ustvariti pogoje za razcvet gradbeništva, nas čaka še veliko dela

V vrednostno verigo zelenih in pametnih gradenj moramo vključiti vse deležnike, dvigniti nivo digitalizacije ter nadaljevati z državnim protekcionizmom, da domačih podjetij ne bo ogrožala nelojalna konkurenca.

Mag. Gregor Ficko, univ. dipl. inž. grad., direktor Zbornice gradbeništva in industrije gradbenega materiala (ZGIGM) na GZS

Gradnja nove stanovanjske soseske na Litostrojski cesti

V proces priprave investicijskih projektov bi morali vključiti vse deležnike

Slovensko gradbeništvo se še kako zaveda pomena trajnostne in energetske učinkovite gradnje. K temu sta veliko pripomogli gradbena in okoljska zakonodaja, ki sta v ospredje postavili pogoje zniževanja ogljičnega odtisa tako pri gradnji kot uporabi stavb in tudi drugih infrastrukturnih projektov. Eden ključnih izzivov zelenega in pametnega gradbeništva je gradnja takšnih objektov, ki bodo energetske samooskrbni s pomočjo naravnih obnovljivih virov energije.

Eden od ključnih izzivov zelenega in pametnega gradbeništva je gradnja objektov, ki bodo energetske samooskrbni s pomočjo naravnih obnovljivih virov energije.

Največji ogljični odtis poleg prometa namreč prispeva poraba energentov v stavbah. Seveda pa moramo v proces priprave investicijskih projektov na področju stavbarstva vključevati vse deležnike: poleg investorjev morajo v vrednostni verigi zelenih in pametnih gradenj enakovredno sodelovati tako projektanti in izvajalci kot vzdrževalci in

upravljalci ter navsezadnje še uporabniki. Samo tako bomo dosegli optimizacijo poslovanja, višjo dodano vrednost in večjo konkurenčnost gradbene panoge.

Digitalizacija predstavlja veliko prednost

Zelo pomembna v tem procesu bo tudi digitalizacija slovenskega gradbeništva. Novi gradbeni zakon je prinesel obvezo, da bodo morali biti z letom 2025 vsi projekti državnega pomena v fazi pridobitve gradbenega dovoljenja izdelani v BIM. Zato bo procese uvajanja digitalnih platform potrebno uvesti najprej pri izobraževanju in usposabljanju, nato pri projektiranju in pri sami gradnji ter na koncu še pri upravljanju in vzdrževanju zgrajenih objektov. V Sloveniji že delujejo tako projektivna kot tudi izvajalska podjetja, ki BIM tehnologijo kot osnovno platformo digitaliziranega gradbeništva že obvladajo, zato imajo zaradi opremljenosti in znanja tehnološko prednost pred drugimi podjetji.

Zagotoviti bo treba izločanje neobičajno nizkih ponudb, ki znižujejo raven kakovosti v gradbeništvu

Odkrito bo potrebno nadaljevati tudi z državnim protekcionizmom. Dejstvo je, da je bil način, s katerim so gradbena podjetja izven območja Evropske unije vstopala na slovenski gradbeni trg, za slovenska gradbena podjetja škodljiv, saj jim je onemogočal enakopraven status v okviru javnega naročanja.

Neobičajno nizke ponudbe podjetij izven EU povzročajo socialni dumping in znižujejo raven kakovosti opravljenih storitev v gradbeništvu.

Zavedati se moramo, da za temi podjetji stojijo njihove matične države, ki jim je v interesu, da se njihove gradbene družbe prebijejo na trg Evropske unije. Zato jim s krepko državno pomočjo omogočajo, da lahko na javnih razpisih sodelujejo

z neobičajno nizkimi ponudbami, ki jim slovenska gradbena podjetja enostavno ne morejo slediti. Zato bi bilo treba v okviru javnega naročanja zagotoviti učinkovito izločanje neobičajno nizkih ponudb, ki povzročajo socialni dumping in znižujejo nivo kakovosti opravljenih storitev v gradbeništvu. Na to opozarjamo že več let. Že oddaja dela gradnje Karavanškega predora turškemu izvajalcu konec leta 2019 nam je namreč sporočila, da najnižja cena v javnem naročanju v Sloveniji nima spodnje meje, da so slovenske skromne plače v gradbeništvu za javne naročnike očitno še previsoke, da je socialni dialog v gradbeništvu nepotreben, da zaposlenim zadošča že minimalna plača in da je država odločena v nasprotju s smernicami Evropske unije o javnih naročilih na slovenski trg vabiti nelojalno konkurenco slovenskim in EU podizvajalcem iz držav, ki našim podjetjem na njihovih trgih javnih naročil ne omogočajo enakopravnega sodelovanja (niso podpisnice sporazuma o javnem naročanju (GPA) pri Svetovni trgovski organizaciji). ■

Premikamo meje, ustvarjamo poti

2TDK

Celotno progo drugega tira sestavlja več kot 720 modelov BIM

Dr. Franc Švegl

Gradbeništvo se še vedno sooča s težavo nizke produktivnosti v primerjavi z drugimi panogami. Temu botruje predvsem pomanjkljivo in počasno prilagajanje tehnologij v gradbeni industriji, ki bi podpiralo bolj učinkovito gradnjo in poslovanje. Najsodobnejši primeri dobrih praks v svetu so pokazali, da je mogoče z uvedbo informacijskega modeliranja gradenj ustvariti velike prihranke ter številne socialne in okoljske koristi, ki se pokažejo pri uresničevanju programov za podnebne spremembe in učinkoviti rabi virov.

Gradnja drugega tira je v celoti podprta s t. i. pristopom BIM (Building Information Modeling), ki ne pomeni samo izdelave digitalnih modelov gradbenih objektov, ampak omogoča tudi celovito upravljanje z informacijami med celotnim investicijskim procesom. Celotno progo drugega tira, dolgo 27,1 kilometra s sedmimi predori in tremi viadukti, sestavlja več kot 720 modelov BIM. Gradniki 3D-modelov BIM so obogateni z dodatnimi informacijami (atributi), ki služijo kot osnova za generiranje vizualizacij, animacij in analiz vseh faz gradnje drugega tira.

Z izvajanjem BIM zagotovljen tudi učinkovit nadzor kakovosti

Celotni proces BIM na projektu poteka od izdelave 3D-modelov BIM v fazi projektiranja, preko izdelave 4D- in 5D-modelov BIM za sprotno spremljanje gradnje, do izdelave 6D-modela BIM po zaključku gradnje, ki se bo uporabljal za vzdrževanje drugega tira, potem ko bo proga že obratovala.

Z izvajanjem BIM procesa na projektu drugi tir je zagotovljeno učinkovito, strukturirano in transparentno sodelovanje ter komunikacija med vsemi sodelujočimi na

projektu, učinkovit nadzor kakovosti pred začetkom gradnje, med gradnjo in v obdobju prevzema oziroma predaje objekta, načrtovanje usklajenih projektnih rešitev, izdelava konsistentne, usklajene in natančne projektne dokumentacije, učinkovito in transparentno spremljanje gradnje s pomočjo 4D- in 5D-modelov BIM, učinkovito poročanje in usklajena izdelava projektne dokumentacije ter izdelava natančnega 6D-modela BIM za potrebe upravljanja in vzdrževanja.

Gradnjo spremljajo s 4D- in 5D-modelom BIM

Srce izvajanja BIM procesa na projektu Drugi tir je spremljanje gradnje s 4D- in 5D-modelom BIM, ki omogoča sprotten pregled nad vsemi izvedenimi fazami gradnje, vgrajenimi materiali in stroški. Posamezni gradniki modelov BIM so povezani z nalogami terminskega plana in popisom del, kar omogoča izdelavo 4D/5D-simulacije spremljanja napredka gradnje. Po vnosu potrjenega napredka za vse aktivnosti, ki so vezane na gradnike modela BIM v določenem časovnem obdobju (mesec dni), se pripravi t. i. po-

trdilo o plačilu. Tu je razvidna količina in cena izvedenih del v določenem časovnem obdobju, količina in cena iz pogodbenega predračuna, akumulirane količine in cene za obdobje do zadnje mesečne situacije, kumulativne količine in cena za predhodno obdobje in časovno obdobje mesečne situacije ter preostale količine in cene do zaključka projekta.

Celoten proces spremljanja napredka gradnje poteka v skupnem podatkovnem okolju CDE (Common Data Environment), na katerem se izmenjujejo in shranjujejo vsi podatki, ki nastajajo na projektu.

Za uspešno izvedbo procesa BIM in digitalizacije gradnje drugega tira je najpomembnejši človeški dejavnik, ki se izraža v pripravljenosti vseh udeleženi za konstruktivno sodelovanje. Priložnost za uporabo inovativnih digitalnih delovnih metod je pogosto tudi dobra motivacija za mlade strokovnjake.

KREPIMO NAPREDEK

Svet se zanaša na gospodarsko rast in napredek.

Podjetja za predore se zanašajo na nas, da svoj napredek popeljejo pod zemljo. Z okrepitevijo njihovih predorov, zaščito ljudi in optimizacijo njihove naložbe ohranjamo njihove predore, ki se premikajo naprej, odpirajo pa nove priložnosti za napredovanje skupnosti in držav.

Krepimo napredek – za naše stranke in za svet.

GRADBENI ZAKON

Nov Gradbeni zakon je priložnost, a tudi grožnja, da tako visokega praga ne bomo mogli preskočiti

Gre za velik premik naprej po letih prizadevanj, da področje uredimo tudi formalno, spremembe v zakonu, povezane z digitalizacijo, ocenjuje Matjaž Šajn, predsednik buildingSMART Chapter Slovenija.

Nina Šprohar

Nov Gradbeni zakon je v veljavo stopil zadnji dan prejšnjega leta, uporablja pa se od 1. 6. 2022 naprej. Katere bistvene spremembe prinaša?

- Enostavnejše pridobivanje uporabnega dovoljenja – lastniki lahko pridobijo uporabno dovoljenje brez izdelane fasade (ta mora biti kljub temu izdelana v treh letih od izdaje dovoljenja).
- Enostavnejša legalizacija črnih in neskladnih gradenj – vsaka enostanovajska stavba, zgrajena pred 1. 6. 2018, lahko pridobi uporabno dovoljenje, če je vpisana v kataster nepremičnin, zanj ni bil izrečen inšpekcijski ukrep in je bila zgrajena skladno z gradbenim dovoljenjem.
- Gradbeno dovoljenje se lahko po novem pridobi po skrajšanem ugotovitvenem postopku v roku 30 dni.
- Uvedba državnih oblakov e-prostor in e-graditev, s katerima je omogočeno lažje poslovanje v e-obliki.
- Investitor lahko, razen pri objektih z vplivom na okolje, na lastno odgovornost začne z gradnjo že po dokončnosti (ne več pravnomočnosti) gradbenega dovoljenja.
- Za vse posege, ki spadajo pod manjšo rekonstrukcijo (na primer prizidava zunanjega stopnišča, vgradnja dvigala), gradbeno dovoljenje ni več potrebno. Potrebno je zgolj pisno mnenje pooblaščenega inženirja ali arhitekta.
- Odmera komunalnega prispevka se po novem lahko izvede takoj po pridobitvi gradbenega dovoljenja in še pred začetkom gradnje.
- Podjetniki lahko postavijo začasni montažni skladiščni objekt ob svojih proizvodnih objektih za tri leta brez gradbenega dovoljenja, ko prijavijo začetek gradnje. V roku treh let morajo pridobiti gradbeno dovoljenje.
- Po novem bo treba gradbeno dovoljenje pridobiti tudi za odstranitev zahtevnega ali manj zahtevnega objekta, če se ta dotika objekta na sosednji nepremičnini ali je od njega oddaljen manj kot meter.
- Če je treba objekt zaradi požara ali drugih nesreč čim prej sanirati, je to mogoče tudi zgolj na podlagi prijave začetka gradnje.
- Začetek gradnje enostavnih stavb bo treba prijaviti na občini, ne več na upravni enoti.
- Z letom 2025 bodo morali biti vsi projekti, financirani z javnimi sredstvi, izdelani v skladu s procesom informacijskega modeliranja gradenj (BIM).

V Združenju siBIM in buildingSMART Chapter Slovenija so ustanovili delovno skupino, ki pripravlja predlog natančnejše opredelitve uporabe tehnologije BIM po novem Gradbenem zakonu, ki bi bil tudi bolj življenjski in bi tako omogočal, da dejansko stopimo korak naprej.

»Ne smemo dopustiti, da bi BIM določilo v Gradbenem zakonu zvozenelo«

Poraja pa se vprašanje, ali so pri pripravi zakona ustvarjalci dovolj pozornosti namenili digitalizaciji, ki bo tudi v prihodnjih letih gonilo razvoja gradbene panoge. **Matjaž Šajn, predsednik buildingSMART Chapter Slovenija in direktor CGS Labs**, pravi, da so bili že v prejšnjem zakonu vidni nastavki, povezani z digitalizacijo, vendar šele nov Gradbeni zakon konkretno opredeljuje uporabo tehnologije BIM pri objektih javnega pomena. »To je velik

Foto: Depositphotos

Na ministrstvu že pripravljajo podzakonske predpise

Na Ministrstvu za okolje in prostor (MOP) so zatrdili, da intenzivne priprave podzakonskih predpisov nove prostorske in gradbene zakonodaje že potekajo. »Večina izmed njih je bila že v javni razpravi, eden je bil tudi že objavljen. Po njihovem sprejemu se bodo s ciljem učinkovitega udejanjanja prenovljenega sistema urejanja prostora in graditve v praksi takoj pričela usposabljanja vseh ključnih deležnikov. V prihodnjem obdobju bo pozornost namenjena spremljanju in analiziranju izvajanja nove zakonodaje ter na tej podlagi pripravi predlogov za izboljšanje učinkovitosti sistema,« so še dodali.

premik naprej po letih prizadevanj, da to področje uredimo tudi formalno,« dodaja. A kljub temu zakon trenutno zelo na kratko opredeljuje uporabo tehnologije BIM, kar po Šajnovem mnenju odpira več vprašanj, kot daje odgovorov. Sogovornik ocenjuje, da bo treba sprejeti dodatne podzakonske akte ali ustrezna navodila, ki bodo natančneje opredelila uporabo tehnologije BIM na različnih

tipih projektov in objektov. »V Združenju siBIM in buildingSMART Chapter Slovenija smo ustanovili delovno skupino, ki pripravlja predlog natančnejše opredelitve uporabe tehnologije BIM po novem Gradbenem zakonu, ki bi bil tudi bolj življenjski in bi tako omogočal, da dejansko stopimo korak naprej, čeprav v nekoliko omejenem obsegu. Nikakor pa ne smemo dopustiti, da bi BIM določilo v Gradbenem

zakonu zvedenelo ali da bi celo predstavljali njegovo veljavnost,« poudarja Šajn.

»Za vse, ki smo vpleteni v gradbene procese, je vpeljava novosti izziv. Po eni strani priložnost, po drugi pa grožnja, da ne bomo mogli preskočiti tako visokega praga.«

Meni, da bo zakon poleg tega spodbudno deloval na podjetja, da se čim prej lotijo digitalizacije in implementacije tehnologije BIM. »Za vse, ki smo vpleteni v gradbene procese, je vpeljava novosti izziv; po eni strani priložnost, po drugi pa grožnja, da tako visokega praga ne bomo mogli preskočiti. Svetujem, da se gradbena podjetja čim prej podrobneje pozanimajo o tej problematiki in sprejmejo načrte za svojo notranjo preobrazbo,« sklene sogovornik. ■

NOVE TEHNOLOGIJE

Uporaba tehnologije BIM zmanjšuje tveganja in viša kakovost izvedbe del

Tehnologija BIM prinaša številne prednosti, a trg mora ostati odprt, da imajo podjetja možnost svobodne izbire v okviru zahtev po digitalizaciji, verjamejo v organizaciji buildingSMART.

Nina Šprohar

Številni državni naročniki pri projektih že danes zahtevajo uporabo tehnologije BIM

Po razširjenosti uporabe tehnologije BIM sodeč po anketah, ki so jih v okviru slovenskega združenja za informacijsko modeliranje gradenj (SIBIM) izvedli v preteklosti, za razvitim svetom niti ne zaostajamo toliko. A boljše vprašanje je, kako se tehnologija BIM uporablja, kakšne so zahteve in kakšne so na koncu koristi uporabe, meni **Matjaž Šajn, predsednik buildingSMART Chapter Slovenija in direktor CGS Labs.**

»Znanih podatkov je manj, vendar vemo, kdo so veliki državni naročniki, ki že danes pri svojih projektih zahtevajo tehnologijo BIM,« pojasnjuje sogovornik. Med njimi so denimo DARS, direkcija za infrastrukturo, 2TDK in Stanovanjski sklad RS. In kakšne so koristi uporabe tehnologije BIM? »Na kratko povedano gre za zmanjševanje različnih tveganj, ki se na koncu izražajo v času in denarju, višja je tudi kakovost izvedbe del. Razvoj pa gre v smeri še večje integracije vseh deležnikov na projektu, ki bodo informacijsko povezani in tako bolj učinkoviti,« razloži Šajn.

»Podjetja morajo imeti pravico, da svobodno upravljajo s svojimi podatki«

V organizaciji buildingSMART si prizadevajo za odprte BIM standarde, pravi Šajn: »Ne pristajamo na 'uzakonjenja' komercialnih rešitev ali podatkovnih formatov, saj morajo podjetja imeti pravico in možnost, da svobodno upravljajo s svojimi podatki in imajo možnost izbire svojih izvajalcev IT storitev.« Po njihovi oceni odprti standardi, kot je IFC, ki je tudi sprejet kot ISO 16739-1:2018 standard, omogočajo, da se tudi manjši igralci na trgu lahko enakovredno vključujejo v procese digitalizacije gradbene panoge. »Pomembno je, da je trg torej odprt in da obstaja možnost svobodne izbire v okviru zahtev po digitalizaciji,« sklene Šajn.

DARS, direkcija za infrastrukturo, 2TDK in Stanovanjski sklad RS pri svojih projektih zahtevajo uporabo tehnologije BIM.

Dokumentacijo PZI za drugi tir Divača-Koper so v celoti izdelali v tehnologiji BIM

V podjetju **Elea iC** so v zadnjem času najbolj ponosni na izdelavo dokumentacije PZI za drugi tir železniške proge Divača-Koper v celoti v tehnologiji BIM, pravi **direktor**

Angelo Žigon ter **BIM menedžerja Jure Česnik** in **Matic Skalja**. Kot pojasnjujejo, so v sodelovanju z ostalimi projektanti razvili sistem, ki je omogočal ne samo hitre izdelave modelov BIM, temveč tudi komunikacijo preko 3D modelov in povezavo s projektantskimi popisi del. »S tem smo projektiranje z orodji BIM postavili na novo raven, ki je temeljila na izkušnjah in znanju, pridobljenih tekom predhodnih projektov, kot so vzhodna cev predora Karavanke (pilotni infrastrukturni projekt BIM), IKEA Ljubljana in logistični center LIDL Arja vas, kot tudi večjih infrastrukturnih projektih v tujini,« dodajajo sogovorniki. Ob tem poudarjajo, da skupaj z vse večjimi in zahtevnejšimi projekti rastejo in se razvijajo tudi zaposleni. Poleg izzivov, ki jih motivirajo, jim lahko ponudijo tudi možnosti dodatnega individualnega izobraževanja in razvoja kompetenc.

Razvoj je v zadnjih desetih letih skokovito napredoval

Sogovorniki iz podjetja Elea iC opažajo, da se je o tehnologiji BIM v Sloveniji začelo več govoriti šele pred desetimi leti, ko so jo uporabili za prve večje projekte s področja visokih gradenj. Pred tem se je o njej govorilo bolj na individualnem nivoju. A razvoj je od takrat skokovito napredoval. »Vsa napredna projektantska podjetja s področja arhitekture, gradbeništva in elektro-strojne opreme pri svojem delu uporabljajo programe BIM. Podoben premik se pravkar dogaja tudi pri večjih

izvajalskih podjetjih, ki ugotavljajo, da jim lahko orodja BIM in druge digitalne platforme pomagajo pri boljšem razumevanju projekta, hitrejši koordinaciji, večji transparentnosti in lažji komunikaciji, s tem pa hkrati izboljšujejo svojo produktivnost,« trdijo sogovorniki. Ocenjujejo, da Slovenija zdaj potrebuje državne smernice BIM in standarde, ki bodo točno definirali končno obliko modelov BIM in informacij v njih. »Po drugi strani pa morajo naročniki, inženirji in upravljavci objektov pridobiti kadre, ki imajo znanje naprednih uporab BIM-a,« poudarjajo.

»Vsa napredna projektantska podjetja s področja arhitekture, gradbeništva in elektro-strojne opreme pri svojem delu uporabljajo programe BIM,« pravijo v podjetju Elea iC.

Razvoj v Elea iC sicer poteka glede na potrebe projektov. Kot pojasnjujejo sogovorniki, so v zadnjih letih dosegli izjemen napredek pri modeliranju kompleksne armature, poleg tega pa razvili sistem podatkov v modelih BIM, na podlagi katerih je mogoče izvajati napredne analitične procese. »To zahteva nenehni razvoj raznih programskih skript v programih BIM ter medsebojno povezovanje različnih informacij in programov. Velik del za inženirje manj zanimivih nalog v procesu projektiranja smo tako že uspeli

avtomatizirati in digitalizirati. V prihodnosti si želimo sistem podatkov tudi direktno povezati s standardiziranimi popisi, a je na tem področju treba najprej izdelati nacionalni sistem standardiziranih popisnih postavk. Vodilo razvoja tako še vedno ostaja naše zaposlene razbremeniti ponavljajočih se in časovno potratnih nalog ter jim omogočiti več časa za inženirske, kreativne in vizionarske ideje,« sklenejo Žigon, Česnik in Skalja.

Mednarodno konkurenco silijo v to, da jim sledi, ne obratno

V podjetju CGS Labs sicer med drugim razvijajo in izpopolnjujejo postopke za 3D BIM modeliranje cestne in železniške infrastrukture. Tako izkušnje pridobivajo iz konkretnih projektov v mednarodnem okolju, v katere so vpletene njihove stranke. Težave strank in zahteve naročnikov tako neposredno rešujejo. Kot zatrdi direktor Matjaž Šajn, je njihov program PLATEIA že več kot 30 let osnovno orodje za načrtovanje cestne infrastrukture v številnih podjetjih doma in po svetu. »Uživamo v tem, da inoviramo, iščemo nove poti in rešitve in tako velikokrat tudi mednarodno konkurenco silimo v to, da nam sledi, ne pa obratno,« poudarja sogovornik.

ALUMINIJASTI SKLADIŠČNI ŠOTORI IN INDUSTRIJSKE HALE

- lastna proizvodnja
- maksimalno prilagajanje dimenzij
- kratki dobavni roki
- hitra in enostavna montaža
- mobilnost
- skladnost z zakonodajo
- nakup ali najem

PETRE

Pokrijemo vse prilobnosti

Petre šotori - hale d.o.o.

Čeplje 51, 3305 Vransko
Tel.: 03 703 21 00, E-mail: info@petre.si

»V splošnem omogoča uporaba procesa BIM pri projektiranju enostavnejšo in hitrejšo koordinacijo projekta z ostalimi strokami, natančnejše terminske načrte in možnost izdelave bolj kakovostnega projekta. Napake in neuskkljenosti, ki se odkrijejo šele na gradbišču, se odražajo v dodatnih delih in izgubi materiala. Investitorjem BIM zagotavlja boljše razumevanje projektnih rešitev in celotnega poteka gradnje z manj aneksi za nepredvidena dela ter nižje stroške upravljanja po izgradnji. To zadnje bi morala biti, v celotni življenjski dobi zgradbe, največja dodana vrednost uporabe procesa BIM. Gradbinci bodo na drugi strani s pomočjo digitalnega dvojčka lažje načrtovali in organizirali gradnjo, vse morebitne zaplete pa hitreje reševali. Glede na vpliv gradbenega sektorja na ogljični odtis in na aktivnosti, vezane na podnebne izzive in zeleni prehod, je zelo zanimiva tudi povezava in analiza vpliva gradnje, uporabljenih materialov in določanje ogljičnega odtisa stavbe. Obvladovanje ogljičnega odtisa stavbe v celotnem življenjskem ciklu je namreč pomemben element na poti k brezogljivi družbi. S pomočjo modela BIM, ki predstavlja digitalni dvojček zgradbe, bo možno narediti relativno enostaven preračun in analizo vrednotenja okoljskih vplivov že med samim arhitekturnim načrtovanjem. Rešitev, ki bo to omogočala in že deluje v testni fazi, načrtujemo predstaviti septembra,« pravi direktor podjetja **PILON, Matjaž Likeb**. ■

Matjaž Likeb, direktor podjetja PILON

Foto: PILON

Opažni eksperti.

Rešitve, ki povezujejo

Kompetenten partner za vse infrastrukturne projekte.

Doka na podlagi svojih dolgoletnih mednarodnih izkušenj pri gradnji različnih infrastrukturnih projektov svojim partnerjem zagotavlja krajše čase in nižje stroške gradnje, saj zagotavlja modularne opažne rešitve, prilagojene specifičnim zahtevam vsakega projekta.

Doka Slovenija opažna tehnologija d.o.o. | Spodnji Plavž 14 d | 4270 Jesenice | Slovenija
T 04 5834 400 | slovenija@doka.com | www.doka.com

GRAPHISOFT
Archicad®

25

Credit: Charles Perkins Centre, Sydney | ffmt – ffmtstudio.com, Australia | Photo © Demas Rusli

ARCHICAD je BIM in že 40 let postavlja standarde za računalniško podprto arhitekturno načrtovanje.

Program ne omejuje ustvarjalnosti, omogoča pa največjo produktivnost pri izdelavi vizualizacij in dokumentacije. Močno zavedanje potreb po trajnostni gradnji je vodilo do integracije orodja za oceno energijskih potreb zgradb že v idejni fazi. Nudi edinstvene možnosti simulacij vpliva arhitekturne zasnove na energetski in ogljični odtis in možnost uporabe raznovrstnih predstavitev za komunikacijo z investitorjem ali izvajalci na gradbišču. Omogoča hkratno delo neomejenega števila udeležencev na poljubno velikem BIM projektu in različnih lokacijah in postavlja nove standarde v BIM procesu. Te in mnogo drugih funkcionalnosti programa ARCHICAD so prepoznali tudi večkrat nagrajeni uporabniki pri nas in v tujini, ki so ga že dvanajsto leto zapored izbrali kot najboljši BIM program za arhitekturno načrtovanje. Pokličite nas ali pošljite mail za brezplačno predstavitev in osebno preverite zakaj lahko uporaba BIM procesa izboljša komunikacijo z investitorjem, poveča kvaliteto projekta in možnost, da bo projekt narejen v roku in v načrtovanih finančnih okvirih.

Za več informacij skenirajte QR kodo ali obiščite www.pilon.si in info@pilon.si

RŽIŠNIK PERC SKUPINA

S spremembo zakonodaje do bolj kakovostnih storitev v geodeziji

»Ker spodbujamo razvoj, smo odprti za inovacije in napredne tehnologije. Strankam nudimo kakovostne geodetske osnove, ki jih pripravljamo z modernimi metodami zajema podatkov. Zajemi oblakov točk z laserskim skenerjem in droni ter priprava realističnih 3D-modelov okolja, to je tista veja geodezije, ki ji z nadaljnjim razvojem BIM tehnologije pripisujemo največji potencial,« pove sogovornik.

Nov gradbeni zakon je prinesel marsikatero spremembo, ki vpliva na potek gradnje in gradbenih naložb, a na področju geodezije ostajajo za gradnjo stavb v veljavi naslednja dejstva:

- za pripravo projektne dokumentacije za graditev objekta je potreben geodetski načrt,
- za prijavo gradbišča je potrebna zakoličba objekta,
- za izdajo uporabnega dovoljenja je treba izdelati in oddati elaborat za vpis stavbe v kataster stavb,
- za določitev hišne številke je potrebno uporabno dovoljenje.

Nov zakon o katastru nepremičnin v celoti nadomešča zakon o evidentiranju nepremičnin

Pred uveljavitvijo novega gradbenega zakona je začel veljati nov zakon o katastru nepremičnin, ki v celoti nadomešča zakon o evidentiranju nepremičnin in korenito spreminja inženirski in upravni del postopka evidentiranja katastrskih sprememb. Cilj zakona je združitev posameznih prostorskih baz in podatkov v nov celovit informacijski sistem (IS Kataster), ki bo sčasoma omogočal hitrejši potek katastrskih postopkov. Zakon uvaja tudi drugo mnenje, s katerim se bo lahko ugotovila in odpravila strokovna napaka, posledica pa bo najbrž enotna visoka kakovost katastrskih storitev.

»Za dosego tega cilja bo treba investitorje še naprej informirati o prednostih in koristih BIM projektiranja,« meni Rok Ahačič iz družbe Protim Ržišnik Perc arhitekti in inženirji.

Storitve, ki se nanašajo na katastrski postopek po zakonu o katastru nepremičnin, so: ureditev meje parcele, izračun površine, označitev meje parcele, nova izmera, lokacijska izboljšava, parcelacija, izravnava meje, komasacija, določitev območja stavbne pravice in območja služnosti, spremembe bonitete zemljišč, spreminjanje mej občin, vpis stavbe in delov stavbe, vpis sprememb podatkov o stavbi in delih stavbe, spremembe podatkov o stavbi in delih stavbe, ki se spreminjajo z zahtevo brez elaborata ter vpis in izbris parcel in stavb zaradi spremembe državne meje.

Inženirska geodezija ponuja veliko več kot klasična geodezija

»Področje inženirske geodezije ob današnji tehnologiji ponuja veliko več kot klasična geodezija, ki jo ureja zakonodaja,« razlaga Ahačič. Doda, da v podjetju ob vseh navedenih storitvah opravljajo tudi laserska skeniranja za potrebe BIM modeliranja, fotogrametrične izmere z brezpilotnim zrakoplovom (dron), 3D-geodetske načrte s certifikatom, 3D-vizualizacije in simulacije prostora, iz-

račune volumnov zemeljskih mas, precizne zakoličbe proizvodnih linij, opazovanja horizontalnih in vertikalnih premikov ter deformacij objektov itd.

Storitve so namenjene lastnikom nepremičnin, upravljavcem, upravnikom, nepremičninskim investitorjem, projektantom, izvajalcem in nadzornikom gradbenih del, pravnim pisarnam, nepremičninskim posrednikom, stečajnim upraviteljem in drugim.

Vodilno vlogo na slovenskem trgu upravičuje z lastnim oddelkom ekonomike gradnje

Protim Ržišnik Perc arhitekti in inženirji je neodvisno svetovalno podjetje na področju vodenja projektov – od prvih konceptualnih zasnov do spremljanja življenjskega cikla objektov po primopredaji uporabnikom. Deluje na strokovnih področjih arhitekture in prostorskega načrtovanja, komunalnega inženirstva in geodezije, gradbenih konstrukcij, strojnih in električnih inštalacij, vodilno vlogo na slovenskem trgu upravičuje z lastnim oddelkom ekonomike gradnje in kompetentno ekipo nadzornih inženirjev in koordinatorjev gradenj. Z ekipo več kot stotih strokovnjakov, pretežno arhitektov in inženirjev različnih strok, v sodelovanju z naročniki soustvarjajo grajeno okolje.

HVALA, KER NAM POMAGATE USTVARJATI NAŠO ZGODBO O USPEHU!

PROGRAMSKE REŠITVE ZA NAČRTOVANJE IN VZDRŽEVANJE INFRASTRUKTURNIH OBJEKTOV

Plateia
by CGS Labs

Ferrovia
by CGS Labs

VEDRA Roads
by CGS Labs

Aquaterra
by CGS Labs

www.cgs-labs.si

 CGS
L A B S

LJUBLJANA / NOVI SAD / FRANKFURT / PRAGA

SUBVENCIJE EKO SKLADA

Zanimanje za sončne elektrarne je zelo veliko

Čeprav je Eko sklad že marca zaprl razpis za subvencije, ponudniki beležijo zelo veliko rast povpraševanja za gradnjo malih sončnih elektrarn.

Darja Kocbek

Odkar se energenti močno dražijo, ponudniki beležijo visoko rast povpraševanja za gradnjo malih sončnih elektrarn. Te rasti niso zavrle niti težave **Eko sklada**, ki je že 4. marca, kar je le dobra dva meseca po objavi, zaradi porabe sredstev zaprl razpis za subvencioniranje. Novega letos ne bo več, ker zaradi kadrovske težave še vedno obdelujejo vloge, ki so jih prejeli do zaprtja prejšnjega razpisa. Prek razpisa, ki je bil objavljen maja, Eko sklad sprejema vloge občanov za druge naložbe za izrabo obnovljivih virov energije in povečanje energetske učinkovitosti.

Sonce je finančno privlačna naložba

»Strankam se v današnjem času zdi sonce kot vir energije finančno privlačna naložba, kar seveda podpiramo in spodbujamo,« so nam pojasnili v **družbi GEN-I Sonce**. V tem podjetju letos beležijo dvakrat več zanimanja za postavitev malih sončnih elektrarn kot v preteklih letih. Da ne bi bili odvisni samo od spodbud, ki jih ponujajo institucije, kot je Eko sklad, so v podjetju razvili svoje sheme financiranja. »Strankam omogočamo plačilo na obroke, in sicer fizičnim osebam s 7-letnim brezobrestnim odplačilom ter do 15-letnim potrošniškim kreditiranjem. Pravnim osebam omogočamo plačilo s 5-letnim brezobrestnim odplačilom, samostojnim podjetnikom pa tudi 7-letno brezobrestno odplačilo. Pri plačilu z gotovino strankam

omogočamo 5-odstotni popust,« so razložili v GEN-I Sonce.

Na podlagi usmeritev EU in obvestila Ministrstva za infrastrukturo RS pričakujejo, da bo država še naprej subvencionirala naložbe v zelene tehnologije. Spodbude oziroma finančne podpore poleg tega predvidevata tudi Zakon o oskrbi z električno energijo in Uredba o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije, so spomnili v GEN-I Sonce.

V družbi GEN-I Sonce letos beležijo dvakrat več zanimanja za postavitev malih sončnih elektrarn kot v preteklih letih.

Težave Eko sklada jim povzročajo negotovosti

V **Petrolu** ugotavljajo, da negotovosti glede subvencioniranja s strani Eko sklada neugodno vplivajo na investicije v sončne elektrarne, saj se potrošniki težje odločijo, ali naj z investicijo počakajo do odprtja nove finančne kvote, ali naj takoj investirajo v elektrarno. »K zmanjšanju te negotovosti bi prispevala večja transparentnost odločevalcev glede porabe sredstev za subvencioniranje. Investitorji in družba Petrol kot ponudnik postavitve sončnih elektrarn imamo skupni interes, da so subvencije konstantna in transparentna rešitev,« so povedali.

Kljub začasnemu zaprtju razpisa Eko sklada v Petrolu letos beležijo izredno veliko povpraševanje po gradnji sončnih elektrarn za samooskrbo. »Na eni strani to pripisujemo cenovni negotovosti energentov, na drugi strani pa tudi vedno večji okoljski ozaveščenosti,« so pojasnili. Ker se jim je prodaja sončnih elektrarn v prvem četrtletju letošnjega leta zelo povečala, bodo do konca leta najbrž presegli prvotno napoved o 30-odstotni letni rasti prodaje. Ob tem v Petrolu poudarjajo, da so subvencije Eko sklada edini način sofinanciranja gradnje samooskrbne sončne elektrarne.

Rast cen energentov je spodbuda za naložbo v sončno elektrarno

Na trgu samooskrbnih sončnih elektrarn tudi v prihodnje pričakujejo rast, čeprav se je oprema (komponente za sončne elektrarne) v zadnjem obdobju podražila. Tako gospodinjstva kot podjetja si želijo dolgoročne zanesljive oskrbe z električno energijo in predvidljive cene. »Opažamo, da rast cen energentov povečuje povpraševanje in spodbuja investicije v sončne elektrarne,« pravijo v Petrolu. Visoka rast cen energentov, med katerimi izstopa električna energija, je še dodatna spodbuda, da se vse več gospodinjstev, še bolj pa industrija, odloča za večjo samooskrbo z gradnjo sončnih elektrarn. S temi naložbami si po razlagi Petrola zagotovijo bolj stabilno ceno električne energije za daljše obdobje.

Foto: Depositphotos

»Če bo zakonodaja ustrezna in bo pozitivno vplivala na potek gradenj sončnih elektrarn, se bo ta trg razvijal še naprej. Pospešeno se bo razvil v primeru dodatnih spodbud ali znižanja cen komponent. Opažamo, da prvotne negotovosti glede delovanja in zanesljivosti dograjenih sončnih elektrarn pri potrošnikih ni več,« so pojasnili v Petrolu.

Ker se jim je prodaja sončnih elektrarn v prvem četrtletju letošnjega leta zelo povečala, bodo v Petrolu do konca leta najbrž presegli prvotno napoved o 30-odstotni letni rasti prodaje.

K temu dodajajo, da ne ponujajo le izgradnje sončnih elektrarn, ampak stranke usmerjajo in vodijo skozi celoten proces od prvega ogleda lokacije do

poprodajne podpore. Skrbijo tudi za redno vzdrževanje in po potrebi popravilo naprav.

Eko sklad bo razdelil 26 milijonov evrov

Eko sklad bo prek razpisa, ki je bil objavljen maja, za nove naložbe za izrabo obnovljivih virov energije in povečanje energijske učinkovitosti stavb razdelil 26 milijonov evrov subvencij. Od tega je na voljo 16 milijonov evrov za subvencioniranje naložb v zamenjavo starih kurilnih naprav z novimi kurilnimi napravami na lesno biomaso ali s toplotnimi črpalkami. Subvencijo je mogoče dobiti za naložbe, ki so izvedene od začetka marca letos. Upravičenci so lastniki eno- in dvostanovanjskih hiš, pa tudi stanovanj, odvisno od ukrepa. Direktorica Eko sklada **Mojca Vendramin**

je pojasnila, da so pogoji za pridobitev subvencije podobni kot v lanskem letu, le spodbud za plinske peči ni več.

Subvencije so na voljo za nakup in vgradnjo solarnega ogrevalnega sistema, za sistem s toplozračnimi sprejemniki sončne energije in za fotonapetostni sistem, ki ne bo priključen na električno omrežje in se bo uporabljal samo za direktno ogrevanje vode preko uporabnih električnih grelnikov. Vlogo je mogoče oddati še za sofinanciranje vgradnje kurilne naprave na lesno biomaso za centralno ogrevanje stavbe, vgradnjo toplotne črpalke za centralno ogrevanje stavbe, za zamenjavo toplotne postaje ali vgradnjo nove toplotne postaje za priklop na sistem daljinskega ogrevanja eno- ali dvostanovanjske stavbe, vgradnjo energijsko učinkovitih lesenih oken v starejši stavbi in toplotno izolacijo fasade.

Med razpisanimi ukrepi so še toplotna izolacija ravne strehe, poševne strehe ali stropa proti neogrevanemu prostoru/podstrešju v starejši stavbi, toplotna izolacija tal na terenu ali tal nad neogrevanim prostorom/kletjo v starejši eno- ali dvostanovanjski stavbi ter vgradnja prezračevanja z vračanjem toplote odpadnega zraka v stavbi. Prosilci, ki so vlogo za subvencije oddali po zaprtju razpisa, morajo zdaj poslati novo. To je po novem mogoče storiti tudi po elektronski pošti brez elektronskega podpisa.

Za subvencije za naložbe v sončne elektrarne so do marca letos, ko so zaprli razpis, na Eko skladu prejeli toliko vlog kot lani v celem letu.

Mojca Vendramin je povedala, da je zanimanje za subvencije sklada iz leta v leto večje. Kot razlog za to rast je navedla rast cene energije. Da bi si ta strošek zmanjšali, se po njenem prepričanju ljudje pogosteje odločijo za energetske

Foto: Depositphotos

prenovi stavb. Letos na Eko skladu beležijo izjemne rasti tudi pri vlogah za kredite. V letu 2021 so za subvencije in kredite prejeli 34 tisoč vlog, kar je 35,8

odstotka več kot leto prej. Za subvencije za naložbe v sončne elektrarne so do marca letos, ko so zaprli razpis, prejeli toliko vlog kot lani v celem letu. ■

Specializirano podjetje za temeljenje objektov.

www.slp-pile.com

- Meritve nosilnosti pilotov
- Meritve zveznosti pilotov
- Geotehnične preiskave in poročila
- Geotehnično projektiranje
- Nadzor in svetovanje

RAILWAY VIADUCT PESNICA - SLOVENIA

30 LET

Inženirski biro PONTING d.o.o.

ponting
www.ponting.si

RAILWAY VIADUCTS GABROVICA L & R - SLOVENIA

GRADBENA MEHANIZACIJA

Trg razpoložljive mehanizacije ostaja majhen

Izvajalci gradbenih projektov danes potrebujejo žerjave za bistveno kompleksnejše projekte kot v preteklosti, pomanjkanje in podražitve materialov pa vplivajo na dinamiko izvedbe nekaterih projektov.

Darja Kocbek

Razmere na trgu gradbene mehanizacije so verjetno podobne kot v drugih segmentih gospodarstva. »Cene energentov se višajo, kar nam povišuje cene storitev, dobave novih produktov so izjemno pozne, zato kakšnih projektov ni mogoče izvesti. Trg razpoložljive mehanizacije ostaja majhen ali skoraj nič. Projektov pa je veliko,« pravi **Teja Zidanski iz podjetja Ferokov gradbeni žerjavi**.

Zanimanje za najem žerjavov se je v Sloveniji povečalo.

Konkurenčna prednost podjetja Ferokov je številčna flota žerjavov

V podjetju poleg tega opažajo, da se je slovenski trg, ki je skupaj s Hrvaško in Srbijo med njihovimi glavnimi tremi trgi, močno okrepil. Izvajalci potrebujejo žerjave za bistveno kompleksnejše projekte kot v preteklosti – za gradnjo višjih in večjih stanovanjskih objektov, pa za pomembne infrastrukturne projekte ... »Zanimanje za najem žerjavov se je v Sloveniji posledično povečalo, predvsem pa se je povečala distribucija stolpnih žerjavov,« pojasnjuje sogovornica. V družbi Ferokov so se sicer

navajeni prilagajati različnim razmeram na trgu. Te budno spremljajo tako z vidika stabilnosti lokalnih trgov, finančnih in političnih razmer ter z vidika kondicije ostalih evropskih trgov, ki neizogibno vplivajo na razmere pri nas. »Cilj, ki ga zasledujemo kot ekipa, je, da skušamo čim bolj razumeti potrebe strank in delovati prožno. Naša ekipa je strokovna in nanjo smo zelo ponosni, zato jo tudi ustrezno nagrajujemo,« pravi Teja Zidanski.

Srečo imajo, nadalje razlaga, da so za zdaj dobave rezervnih delov za žerjave dokaj zanesljive in konstantne, kljub vsemu

CELOVITE SISTEMSKE REŠITVE

najem / servis / prodaja / transport

pa so v primerjavi z lanskim letom zakasnjene. Močno zamuja distribucija na novo kupljenih žerjavov. Konkurenčna prednost podjetja Ferokov je številčna flota različnih tipov žerjavov in možnost prilagajanja na različne trge. Poleg klasične distribucije žerjavov za gradnjo hiš, stanovanjskih in poslovnih enot, so specializirani tudi za distribucijo žerjavov za najzahtevnejše gradbene projekte (objekti z višino nad 200 metrov, kot je Kula Beograd, viadukti, mostovi, bolnišnice, Beograd na vodi). »Naša konkurenčna prednost je vedno zanesljiva ekipa, ki jo tudi redno izobražujemo,« je prepričana sogovornica.

Proizvajalci zaradi pomanjkanja določenih sestavnih delov zamujajo z dobavami strojev in opreme, hkrati pa dvigujejo cene svojih končnih proizvodov. Narasli so tudi stroški transportnih storitev.

Konkurenca na slovenskem trgu je glede na velikost po njeni oceni pravnjuna. Povpraševanje po samopostavljivih in stolpnih žerjavih je v tem letu uravnoteženo. V preteklih letih pa je bilo večje povpraševanje po samopostavljivih žerjavih. »Naša strategija je že nekaj let konstantna in gre v smeri delovanja podjetja na več trgih: Slovenija, Hrvaška, Srbija, s čimer lažje reguliramo nihanja povpraševanj po žerjavih glede na moč lokalnih trgov,« razlaga Teja Zidanski. Na srbskem trgu so vodilni distributer,

Jon Tajnik, direktor podjetja Riwal

pokrivajo največje projekte v Beogradu in okolici. Trg je stabilen. Podobno je s hrvaškim trgom, kjer v letošnjem letu gradijo nekaj manj turističnih kapacitet na obali, saj vse moči usmerjajo v izgradnjo infrastrukture, za katero so pridobili izdatna evropska sredstva. Prav tako se pripravljajo na popotresno obnovo v glavnem mestu in okolici.

V Riwalu se skušajo prilagajati izvajalcem projektov

Podjetje Riwal se ukvarja z dejavnostjo najema in prodaje dviznih ploščadi, košar in

teleskopskih viličarjev, pojasnjuje **direktor Jon Tajnik**. Pomanjkanje in podražitve materialov zagotovo vplivajo na dinamiko izvedbe nekaterih projektov. »Trenutno je v izvedbi veliko gradbeno-obrtniških projektov, tako da je povpraševanje po najemu naše opreme povečano. Obseg najema opreme v zadnjih letih raste, zlasti na projektih. Prodaja pa je še vedno zanimiva tam, kjer se oprema potrebuje stalno,« dodaja. V Riwalu se skušajo željam in potrebam najemnikov, to je izvajalcem projektov, kar se da prilagajati. Še vedno so pri dogovorih in zagotavljanju

Foto: arhiv podjetja Riwal

RIWAL

DVIŽNE PLOŠČADI • DVIŽNE KOŠARE • TELESKOPSKI VILIČARJI
najem • prodaja • servis • rezervni deli • usposabljanje

Foto: Depositphotos

svojih rešitev zelo prožni. »Vedno skušamo najti rešitev, ki je sprejemljiva tako za naše stranke kot tudi za nas,« razlaga sogovornik.

Trenutne razmere na globalnem trgu so po njegovih besedah, ko govorimo o novi mehanizaciji, turbulentne. Proizvajalci zaradi pomanjkanja določenih sestavnih delov zamujajo z dobavami strojev in opreme, hkrati pa dvigujejo cene svojih

končnih proizvodov, rezervnih delov. Zelo so narasli tudi stroški transportnih storitev. Na slovenskem trgu gradbene mehanizacije je konkurenca na splošno velika. Tudi v segmentu dviznih košar, ploščadi in teleskopskih viličarjev se vsi ponudniki borijo za svoj del posla. Ker je Slovenija del EU, kjer velja prost pretok blaga in storitev, lahko vsi Riwalovi konkurenti vsaj iz bližnjih držav na našem trgu opravljajo delo

in ponujajo svoje storitve. To velja še zlasti za delo in storitve na večjih in časovno daljših projektih. »Tudi mi smo globalno podjetje s podružnicami v šestnajstih državah, pretežno v EU in nekaj na Bližnjem vzhodu. Največje sinergije v izkoriščanju vseh naših zmogljivosti, tako pri opremitvi kot zaposlenih, pa dosegamo v sodelovanju z našim podjetjem Riwal na Hrvaškem,« sklene Tajnik. ■

Vedno najboljše, nikoli na pol

Najbolj izkušena ekipa za izvajanje storitev dvigovanja in specialnega transporta. Ekipa in oprema sta vedno na voljo.

WWW.DVIG.SI

GLOBEX

Globex s.l.r., Podružnica v Sloveniji
IOC Zapolje I/7, 1370 Logatec, SI
Tel: +386 1 750 92 95
E-mail: logatec@globexgroup.eu
www.globexgroup.eu

PRODAJA, NAJEM IN SERVIS GRADBENE MEHANIZACIJE.

Partner na vaši strani.

PRODAJA

SERVIS

REZERVNI
DELI

NAJEM

ANACONDA

CASE
CONSTRUCTION

CIFA

EVOQUIP

ZOOMLION

CIFA

Keestrack

SANY

KEMIS, D.O.O.

Mobilna enota za sesanje je v gradbeništvu in industriji v veliko pomoč

Vozila z opremo za tlačno in vakuumsko čiščenje kanalizacij, oljnih lovilcev in različnih usedalnikov so poznana že več desetletij. V zadnjih 10 letih pa smo priče izrednemu tehnološkemu napredku, s čimer se področje uporabe mobilnih vakuumskih naprav zelo razširja.

Tovrstne naprave se v tujini uporabljajo tako na področju gradbeništvu kot tudi industrijskih čiščenj. Vse bolj pa se uveljavljajo predvsem po zaslugi večje varnosti, manjših možnosti poškodb predhodnih zemeljskih instalacij, možnosti odzemanja/dovajanja materiala iz omejenih (težko dostopnih, varnostno zahtevnih) lokacij in hitrosti opravljenega dela.

Longo Gharmattan na Kemisovem vozilu Volvo

Specialno delovno vozilo je sestavljeno iz nadgradnje italijanskega proizvajalca LONGO na podvozju kamiona VOLVO 8x2. Proizvajalec nadgradnje se je za vozilo Volvo odločil zaradi ustreznega odgona in možnosti premikanja na delovišču z daljinskim upravljavcem.

Posebnost vozila je njegova izjemna sesalna sposobnost, ki mu jo omogoča vakuumska črpalka Robutschi s kapaciteto 10.500 m³ zraka/h in zmožnostjo ustvarjanja 93-% vakuumu. Prek sklopa vrečastih filtrov skupne površine več kot 100 m² sistem omogoča sesanje prahu in drugih trdih materialov, z nameščenima dvema ciklonoma pa sistem omogoča tudi črpanje tekočih materialov.

Delo s pomočjo daljinskega upravljanja

Celoten sklop operacij se opravlja prek daljinskega upravljanja, s katerim je omogočeno tudi premikanje vozila brez vstopa voznika v kabino. S tem se poveča učinkovitost pri delih, ki potrebujejo pogosto menjavanje lokacije sesanja.

Vozilo je opremljeno s hidravlično vodenno sesalno roko, na koncu katere je rotirajoča sesalna cev, ki omogoča sesanje tudi trše

podlage. To je zlasti pomembno pri sesanju (izkopavanju) jarkov za polaganje različnih vodov, kot so plinski, električni ali telekomunikacijski, ter pri iskanju poškodb na vkopanih instalacijah. Pri tovrstnih opravilih je v pomoč še dodatna oprema, zračni kompresor, ki zagotavlja vir komprimiranega zraka za različne pnevmatske priključke.

V primeru vlažnejše oziroma blatne sestave tal si lahko pomagamo z vodnim curkom prek visokotlačne vodne črpalke in rotirajoče šobe.

Tudi zalogovnik materiala v velikosti 10 m³ je še posebej prednost pri delih, kjer ni dovolj prostora za odlaganje materiala za kopanje s klasičnim kopačem. Odvisno od sestave materiala se le-ta lahko pretovori prek visokega kipanja v ustrezen kotalni zabojnik in nadaljuje delo.

Sesanje na ravnih strehah in pnevmatski transport

Sesalna roka omogoča tudi lažji doseg višjih mest, kakršne so denimo ravne strehe. Pri poškodbah izolacije na ravnih strehah s prodrom ali pri zelenih strehah lahko nasutje proda ali zemlje preprosto posesamo. Po opravljenem sesanju se površina lahko tudi visokotlačno opere in pripravi za popravilo. Vozilo omogoča tudi namestitev posebne visokotlačne naprave, ki omogoči pnevmatski transport proda na ravne strehe. Ta priklop se uporabi tudi v primerih polnjenja tlačnih filtrov s kremenčevim peskom ali aktivnim ogljem.

Zmožnost sesanja in sposobnost pnevmatskega transporta sta se pokazala kot izredno učinkovita v primerih, ko gre za potrebe praznjenja silosov in vračanja materiala v drug silos. Tudi v primeru nesreč z razsutim tovorom je ukrepanje hitrejše in varnejše.

Vozilo Gharmattan je zato zaradi svoje specialne opremljenosti dober partner na področju industrijskih čiščenj, v gradbeništvu, kmetijstvu ter v primerih prometnih in naravnih nesreč.

V Kemisu so z vozilom Gharmattan uspešno izvedli mnogo čiščenj in prečrpavanje sipkih snovi v primeru okvar naprav. Dela so izvajali v cementarski in metalurški industriji, energetiki ter na čistilnih napravah za vodo in zrak.

Dodatne informacije dobite na spletni strani www.kemis.si.

skupina

RENTING

25
let

NAJEM

prodaja • servis

GRADBENE OPREME

ZEMELJSKA DELA

UTRJEVANJE IN VALJANJA

TRANSPORT MATERIALA

ENERGIJA

VODNA DELA

VAROVANJE IZKOPOV

ODRI, OPAŽI, PODPORNICI

ŽAGANJE IN REZANJE

RUŠENJE IN VRTANJE

OSKRBA GRADBIŠČ

VRTNA OPREMA

OBDELAVA POVRŠIN

OSTALA MEHANIZACIJA IN OPREMA

www.renting.si

Renting d.o.o.

Koper, Ul. 15. maja 10, 6000 Koper
tel.: 05/663 24 60 | fax.: 05/663 24 61

RENT d.o.o., Enota "S"

Pot k sejmišču b. št., 1000 Ljubljana
tel.: 01/530 85 50 | fax.: 01/530 85 51

RENT d.o.o., Enota "J"

Dolenjska c. 157, 1000 Ljubljana
tel.: 01/280 16 50 | fax.: 01/280 16 51

RENTING VRTOJBA d.o.o.

Polje 24, 5290 Šempeter pri Gorici
tel.: 05/330 45 30 | fax.: 05/330 45 31

www.renting.si • info@renting.si

STANOVANJSKI SKLAD RS

Število stanovanj pod okriljem Stanovanjskega sklada vztrajno raste

Z razpršenostjo projektov po vseh regijah želimo predvsem zmanjšati pritisk na glavno mesto in podpiramo policentrični razvoj v sodelovanju z lokalno politiko in gospodarstvom, pravi Črtomir Remec, direktor Stanovanjskega sklada Republike Slovenije (SSRS). Z njim smo se pogovarjali o aktualnih projektih in stanju na našem nepremičninskem trgu.

Kako ocenjujete trenutne razmere na slovenskem trgu nepremičnin?

So v fazi močno napolnjenega balona, vendar je glede na nepredvidljive epidemiološke, energetske in ostale okoliščine zaradi vojne v Ukrajini zelo težko napovedati, kdaj bo ta dejansko počil oziroma vsaj malo spustil. Posebna zgodba so glavno mesto, obala in ostali turistični biseri, kjer so cene še bolj poletele v nebo, zato se tam tare tudi veliko tujih investitorjev, ki želijo ujeti dober veter. Pri stanovanjih kljub temu lahko pričakujemo umiritev cen zaradi višjih obrestnih mer in tudi ukinjanja fiksne možnosti. Dodaten problem pa predstavljajo še omejene izvedbene zmogljivosti gradbenih izvajalcev, ki imajo preveč naročil v vseh segmentih gradenj od cest, železnic, zdravstva, stanovanjske gradnje do ostale infrastrukture.

Kateri so trenutno aktualni projekti vašega sklada in kaj bodo pomenili za nepremičninski trg?

V letu 2021 smo končali našo največjo stanovanjsko sosesko v Ljubljani, Novo Brdo s 498 stanovanji (od tega 25 oskrbovanih stanovanj za starejše) in jih letos predajamo najemnikom. Končali smo pilotni projekt reševanja stanovanjske problematike mladih med 18. in 29. letom, Skupnost za mlade Gerbičeva v Ljubljani s 109 bivanjskimi enotami. Zaključujemo še gradnjo soseske Pod Pekrsko gorco v Ma-

riboru – 400 javnih najemnih stanovanj v dveh fazah, od tega 60 oskrbovanih stanovanj za starejše. Letos bomo dokončali tudi 40 stanovanjskih enot v Ljubljani, Dolgi most, marca pa smo skupaj z JSS MO Koper začeli graditi 166 stanovanjskih enot v treh objektih v soseski Nova Dolinska, Koper. Stanovanjski sklad RS bo do konca leta 2023 zgradil dva objekta z 91 stanovanji in ob tem sofinancira 75 stanovanj JSS MOK. Istočasno intenzivno potekajo priprave za gradnjo 587 stanovanjskih enot v Novem mestu, Jesenicah, Kranju, Lukovici, Novi Gorici, Ljubljani in Lendavi. Dodatna javna najemna stanovanja pa pridobivamo tudi preko javnih razpisov.

Programa sofinanciranja javnih najemnih stanovanj in stanovanjskih enot za starejše: do leta 2023 naj bi bilo končanih 340 javnih najemnih stanovanj, in sicer v Celju, Ljubljani, Kopru, Zrečah in Slovenskih Konjicah, do leta 2024 pa še 72 oskrbovanih stanovanj, in sicer v Šmarju ob Jelšah, Rogaški Slatini, Trbovljah in Velenju. Preko javnega poziva za nakupe stanovanj in zemljišč za gradnjo stanovanj naj bi do leta 2024 dobili še 67 stanovanj (od tega 28 oskrbovanih) v Ravnah na Koroškem, Radljah ob Dravi in Sv. Ani.

Z veliko razpršenostjo naših projektov po vseh regijah želimo predvsem zmanjšati pritisk na glavno mesto in podpiramo policentrični razvoj v sodelovanju z lokalno politiko in gospodarstvom.

Kakšne načrte imate v prihodnjih letih?

Delno sem že odgovoril – v kratkem bo v gradnji dodatno še 1.120 stanovanjskih enot, vrednost investicij pa je ocenjena na 170,65 mio EUR. Vrednost investicij v pripravi (Ljubljana, Maribor, Novo mesto, Kranj, Lendava) za pridobitev 1.171 stanovanj je ocenjena na 205 mio EUR.

Foto: Barbara Reya

Direktor Stanovanjskega sklada Republike Slovenije, javnega sklada mag. Črtomir Remec.

Obseg in dinamika investicij v naslednjih letih sta odvisna tudi od zagotovitve systemskega vira financiranja, višjega obsega zadolževanja ter izvedbe ostalih ukrepov na strani države, vključno s kadrovske okrepitvijo Sklada.

Kdaj lahko po vašem mnenju pričakujemo nižje cene nepremičnin?

Nižjih cen nepremičnin v kratkem ne pričakujem, se bo pa rast glede na višanje obrestnih mer umirila in svoje bo naredila tudi visoka inflacija, tako da bo realna cena nepremičnin gotovo nižja kot je danes, razen če bo vojna v Ukrajini dolgotrajna in obsežnejša. Ob tem je tako obdobje čas, da se usmerimo v iskanje novih stanovanjskih modelov in sodelovanj ter razvojne projekte na stanovanjskem področju ter pripravo novega Nacionalnega stanovanjskega programa, ki bi moral imeti tudi jasne in zavezujoče cilje ter finančne okvire.

ANALIZA

Slovenski gradbeni sektor z izzivi visokih stroškov materiala in delovne sile

Družbe v gradbeništvu so postcovidno obdobje ob močnem povpraševanju in naročilih dobro izkoristile, saj so v 2021 beležile za 20,9 % višje celotne prihodke, dodana vrednost je porasla za 12,9 %, število zaposlenih pa za 7,2 % v primerjavi z letom 2020. Dodana vrednost je v gradbeništvu porasla na 34.600 evrov. Gradbena aktivnost (vrednost opravljenih gradbenih del) se je v 1. četrtletju 2022 medletno zvišala za 19,2 %, kljub višjim stroškovnim pritiskom zaradi dviga cen gradbenih materialov in delovne sile. Nestabilnost, ki je posledica ruske invazije v Ukrajini, in visoki dvigi cen gradbenih materialov bi lahko zavirali izvajanje novih gradbenih projektov v zasebnem sektorju. Več kot 70 % gradbenih podjetij je aprila kot glavni omejitveni dejavnik navedlo visoke stroške materiala ter pomanjkanje usposobljenih delavcev (47 %), več kot 40 % pomanjkanje materiala.

Darja Močnik, Analitika GZS

V 2022 rast vrednosti opravljenih gradbenih del, po dveh letih rahlega znižanja

Vrednost opravljenih gradbenih del je bila v 2021 realno precej podobna tisti v letu 2020 (-0,5 %). Vrednost gradbenih del na stavbah je bila nižja za 23,6 %, na stanovanjskih stavbah za 37 %, medtem ko je bila na stanovanjskih stavbah višja za 14,4 %. Visoka stopnja zaposlenosti in rasti plač, izdatni transferji in ugodni pogoji financiranja nakupov so bili ključni za optimizem na stanovanjskem trgu. To se odraža v rasti cen novih in rabljenih stanovanj. Za dobro petino se je okreplila rast specialnih gradbenih del, okreplila pa se je tudi vrednost gradbenih inženirskih objektov. Projekti v tem segmentu gradbeništvu so v pomembni meri temeljili tudi na zaključeni finančni perspektivi.

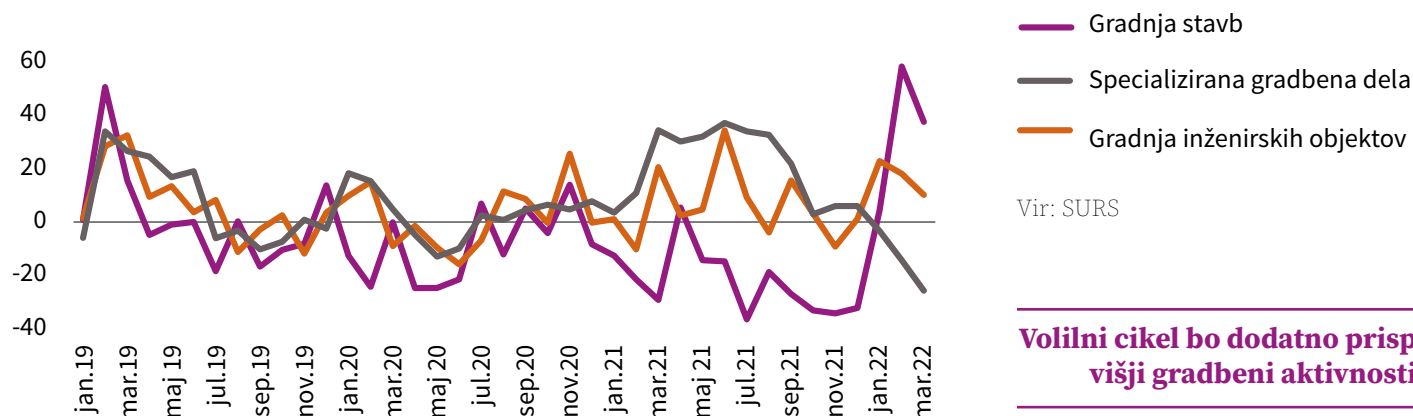
Vrednost opravljenih gradbenih del je bila v prvem četrtletju 2022 za petino višja kot v istem obdobju 2021. Zvišala se je vrednost del na stavbah (za 33,4 %) in vrednost opravljenih gradbenih del na gradbenih inženirskih objektih (za 17,4 %), medtem ko je bila vrednost specializiranih gradbenih del nižja za 15,7 %.

Prvo četrtletje letošnjega leta je zaznamovala visoka rast gradnje stavb in inženirskih objektov.

V 2022 se povečujejo gradbene investicije na državni in lokalni ravni ter stanovanjska gradnja (javni in zasebni investitorji), predvsem zaradi visokega povpraševanja in učinka volilnega cikla. Povečano povpraševanje po stanovanjskih nepremičninah se je v zadnjih letih prelilo v

visoko zvišanje cen, saj mu ponudba ni uspela slediti. Veliko se pričakuje od 2,1 milijarde evrov nepovratnih sredstev, ki jih je dodelil sklad EU za okrevanje in odpornost gospodarstva, ter od pričakovane deleža kohezijskih skladov in drugih (večinoma vračljivih) virov iz evropskega proračuna 2021–2027. Rast gradbeno inženirskih projektov bo spodbujena z večjimi javnimi investicijami na področju prometne infrastrukture (še posebej 2. tir, 3. razvojna os), energetske infrastrukture (podpora toplotnim črpalkam in sončnim elektrarnam) ter investicijami v zdravstvu in socialni oskrbi. Težave so tudi v 2022 povezane predvsem z naraščajočimi cenami in oteženo dobavo gradbenih materialov, kar povzroča omahovanje pri podpisu novih pogodb, še posebej z zasebnimi naročniki.

Vrednost opravljenih gradbenih del, medletna sprememba v %

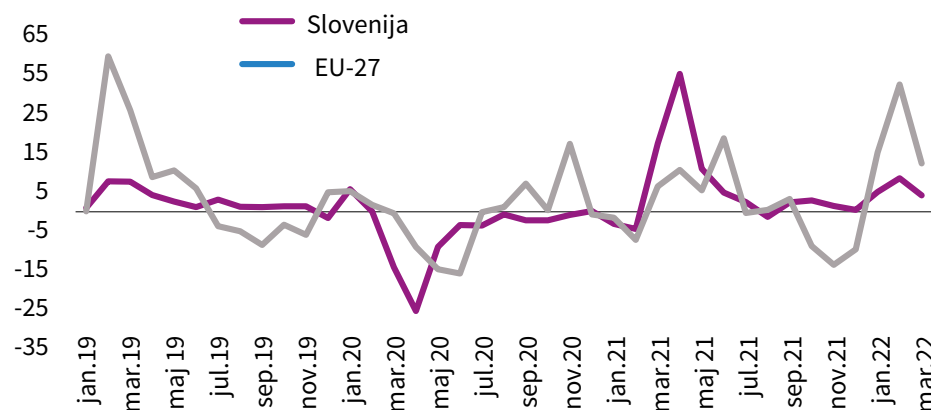
Volilni cikel bo dodatno prispeval k višji gradbeni aktivnosti.

Slovenija v letu 2021 na 21. mestu po spremembi vrednosti opravljenih gradbenih del med državami EU

Po podatkih Eurostata so najvišjo rast vrednosti gradbenih del v letu 2021 beležili Italija (24,1 %), Madžarska, Malta, Francija (rast med 13,1 % in 10,8 %) ter Hrvaška, Estonija in Avstrija (nad 9-odstotna rast). V sedmih državah EU se je vrednost gradbenih del znižala, med njimi najbolj v Španiji in Latviji (nad 6-odstotno znižanje).

V prvem četrtletju 2022 se je realna vrednost gradbenih del na ravni EU zvišala za 5,8 % (v območju evra za 5,6 %) v primerjavi s prvim četrtletjem 2021. Slovenija je v tem času beležila rast gradbenih del (19,2 %). V tem obdobju so najvišjo rast gradbenih del sicer beležile Poljska (23 %), Italija, Slovenija, Madžarska (nad 15 %), Estonija in Češka (nad 10 %). Le Španija in Latvija sta beležili nižjo vrednost gradbenih del.

Vrednost opravljenih gradbenih del, medletna sprememba v %

Leto	2019	2020	2021	I-III 2022
EU-27	2,5	-4,9	4,9	5,8
Območje evra	2,1	-5,6	5,2	5,6
Češka	2,6	-6,1	2,4	11,0
Nemčija	3,4	3,0	-1,6	5,8
Francija	0,4	-14,7	10,8	1,2
Hrvaška	8,2	3,8	9,5	4,6
Italija	3,0	-7,8	24,1	19,4
Madžarska	20,7	-9,8	13,1	15,7
Avstrija	5,7	-4,5	9,3	2,8
Poljska	3,7	-4,3	1,5	23,0
Slovenija	3,3	-0,7	-0,5	19,2
Slovaška	-3,3	-11,6	-1,6	3,8

Vir: Eurostat

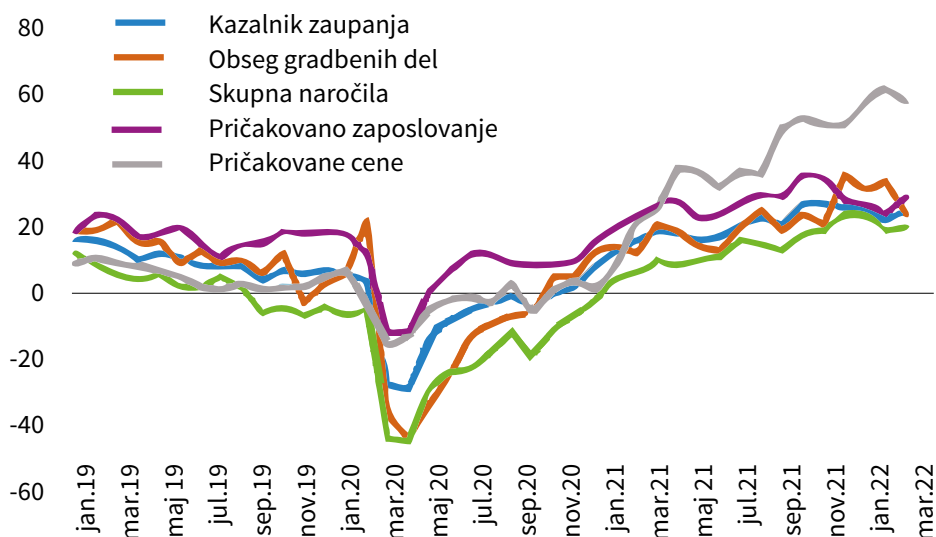
Države EU imajo različno dinamiko gradbenih del ter različno dinamiko črpanja sredstev iz Načrta za okrevanje in odpornost.

Kazalnik zaupanja v gradbeništvu višji kot pred epidemijo, pričakovanja o višjih cenah

V letu 2022 bo imelo gradbeništvo pomembno vlogo pri gospodarski rasti Slovenije. Kazalnik zaupanja v gradbeništvu, ki upošteva skupna sedanja naročila in pričakovano zaposlovanje, se je krepil od marca 2021 dalje ter se v letu 2022 giblje na podobno visoki ravni (pri okoli 26 o. t., ki predstavljajo razliko med pozitivnimi in negativnimi odgovori). Zaupanje v gradbeništvu je v 2022 na višjih ravneh kot pred epidemijo covid-19, čeprav se sooča z večjimi izzivi kot pred letom dni. Pričakovane cene so v gradbeništvu povišane zaradi visokega dviga cen surovin. V naslednjih treh mesecih za 59 o. t. več gradbenih podjetij pričakuje zvišanje kot pa znižanje cen (za 33 odstotnih točk več kot maja 2021). Skupna naročila so v maju 2022 za 10 odstotnih točk višja kot pred enim letom, obseg gradbenih del (od marca do maja) je za 3 odstotne točke boljši kot v enakem obdobju lani. Pričakovano zaposlovanje v naslednjih treh mesecih je bilo maja 2022 nekoliko višje kot pred letom dni. Po anketi Zavoda RS za zaposlovanje delodajalci s področja gradbeništva v naslednjega pol leta načrtujejo največjo rast zaposlenosti (9,1 %) glede na ostale dejavnosti. Delodajalci bodo najpogostejše iskali voznike težkih tovornjakov in vlačilcev, zidarje, varilce in delavce za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih. Podjetja iz gradbeništva so v maju še ocenjevala, da imajo zagotovljeno delo za 6,9 meseca (v predhodnih treh mesecih je bilo to število še nekoliko višje, med 7,3 in 7,7), kar je bilo višje kot maja 2021 (6,2 meseca).

Med dejavnostmi gradbeništva je bil v zadnjem znanem mesecu (maj 2022) kazalnik zaupanja najvišji v gradnji stavb (v neto 33 % več podjetjih je zaupanje višje kot nižje), kjer so v kazalniku zaupanja upoštevana sedanja skupna naročila ter pričakovanja glede zaposlenosti. Kazalnik zaupanja je bil v gradnji stavb maja letos za 16 odstotnih točk boljši kot maja 2021. Pozitivni kazalnik zaupanja (v neto 6 % več podjetjih je zaupanje boljše kot slabše) so beležili še pri specialnih gradbenih

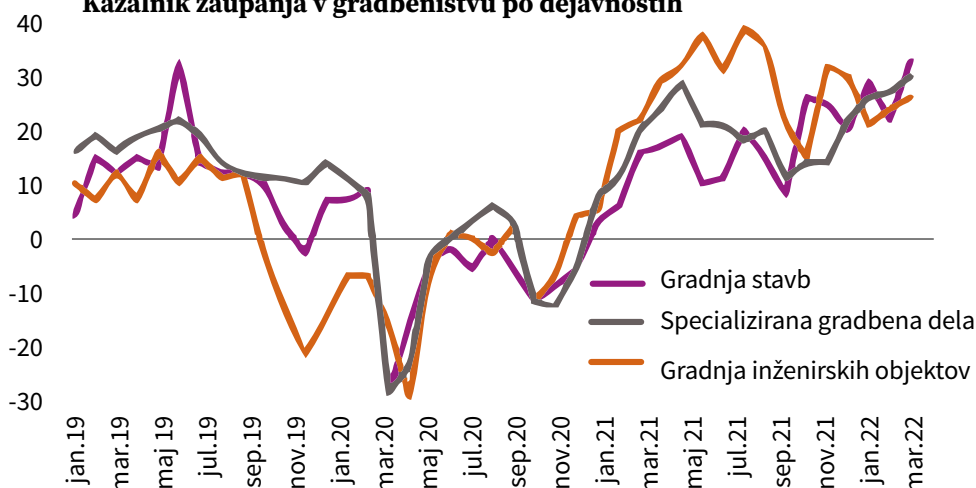
Poslovne tendence v gradbeništvu

Vir: SURS

Opomba enote: merjeno kot ravnotežje – ravnotežje je razlika med deležem pozitivnih in deležem negativnih odgovorov

Kazalnik zaupanja v gradbeništvu po dejavnostih

Vir: SURS

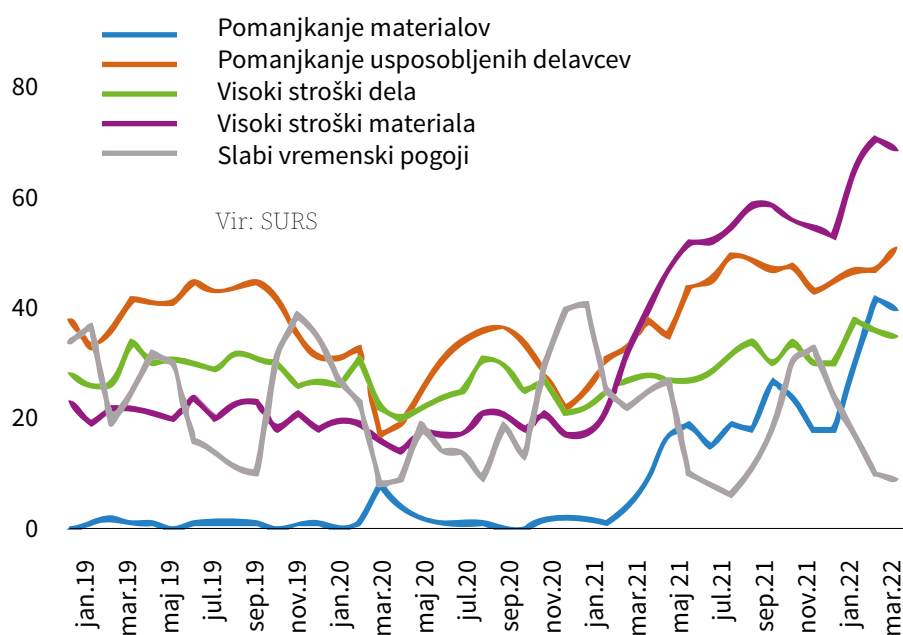
Opomba enote: merjeno kot ravnotežje – ravnotežje je razlika med deležem pozitivnih in deležem negativnih odgovorov

delih (+6 o. t. glede na maj 2021). Kazalnik zaupanja v gradnji inženjerskih objektov je sicer pozitiven (v neto 26 % več podjetjih je zaupanje višje kot nižje), vendar je nekoliko nižji kot maja lani.

Največ podjetij v gradbeništvu je v zadnjem relevantnem mesecu (maj 2022) kot glavni omejitveni dejavnik navedlo visoke stroške materiala (69 % podjetij oz. za 48 odstotnih točk več kot v maju 2021). Veliko težava predstavlja tudi pomanjkanje usposobljenih delavcev, kar je navedla nekoliko

več kot polovica gradbenih podjetij oz. za petino več kot lani. Dve tretjini vseh slovenskih delodajalcev meni, da iskanega kadra ni (70,3 %), 16,3 % jih ocenjuje, da so delovni pogoji slabi (večizmensko delo in delo ob praznikih, vikendih, nizke plače, težko fizično delo ipd.), kar odvrta kandidate od prijav na razpisana delovna mesta. Dobra desetina pa je ocenila, da je ključni problem iskanja kadra v neustreznih kompetencah, znanjih in veščinah kandidatov. Velik omejitveni dejavnik predstavlja tudi

Ključni omejitveni dejavniki v gradbeništvu (delež podjetij) v %

pomanjkanje materiala (tako ocenjuje 40 % podjetij oz. za kar 39 o. t. več kot maja lani), saj so visoke cene spremenile dobavne verige, mnoge pa so se tudi pretrgale zaradi pomanjkanja surovin. Še najmanjši omejitveni dejavnik predstavljajo slabi vremenski pogoji (ki so času primerno boljši), nezadostno povpraševanje in pomanjkanje opreme. Visoki stroški financiranja ter težave pri pridobivanju kreditov v tem trenutku ne predstavljajo težav, se pa zaradi pričakanj o dvigu obrestnih mer lahko v naslednjih letih ta omejitveni dejavnik poslabša.

Visoka rast izdanih gradbenih dovoljenj v 2021 dviga obete za rast v 2022

V 2021 je bilo izdanih za 6.737 gradbenih dovoljenj za stavbe, kar je bilo za 13,7 % več kot v 2020 (predvidena površina je bila večja za 23,5 %). Med njimi je bilo za 12,8 % več izdanih gradbenih dovoljenj (površina večja za 19 %) za stanovanjske stavbe in za 14,3 % več za nestanovanjske oz. poslovne stavbe (površina večja za 28,3 %). Več izdanih gradbenih dovoljenj v 2021 naj bi krepilo gradbeno aktivnost v 2022. Rast izdanih gradbenih dovoljenj 2021 v Sloveniji sicer nakazuje na povečano ponudbo stanovanj v prihodnjih letih, vendar še

hitrejšo rast gradnje novih stanovanj trenutno omejuje pomanjkanje materiala in delovne sile. Stroškovni pritiski nenazadnje krepijo rast cen novih nepremičnin.

V prvih štirih mesecih 2022 je bilo izdanih za 2,3 % manj gradbenih delovnih dovoljenj kot v enakem obdobju 2021, medtem ko je bila površina predvidenih stavb višja za 2,6 %. Med njimi je bilo za 5,5 % več izdanih gradbenih dovoljenj za stanovanjske stavbe (površina večja za 16,2 %) in za 8,8 % manj izdanih delovnih dovoljenj za nestanovanjske stavbe (površina manjša za 11,2 %).

Porast izvoza gradbenih storitev v 2021, v 2022 večja rast uvoza

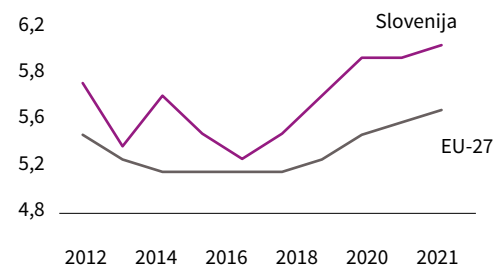
Sprostitev zaježitvenih ukrepov pri prehodu mej je pospešila rast izvoza in uvoza gradbenih storitev. V letu 2021 je izvoz gradbenih storitev (slovenski gradbeni izvajalci v tujini) porasel za 17 % oz. za 52 milijonov evrov. V tem obdobju se je uvoz gradbenih storitev (dela tujih gradbenih izvajalcev v Sloveniji) povečal za petino oz. za 43 milijonov evrov.

V prvih štirih mesecih 2022 se je izvoz gradbenih storitev rahlo zmanjšal, uvoz gradbenih storitev pa povečal za 21 %, saj kompleksni gradbeni inženirski objekti narekujejo večjo potrebo po znanju tujih gradbenih izvajalcev.

Gradbeništvu predstavlja 6,1 % dodane vrednosti nacionalnega gospodarstva

Slovenski gradbeni sektor (dejavnost F po standardni klasifikaciji dejavnosti – SKD) je v letu 2021 po prvih ocenah Statističnega urada RS (nacionalni računi, dodana vrednost po dejavnostih) ustvaril za 2,8 milijarde evrov dodane vrednosti, kar je bilo za 271 milijonov evrov oz. nominalno za 10,8 % (realno za 2,8 %) več kot v letu 2020. Dodana vrednost v gradbenem sektorju je predstavljala 6,1 % celotne ustvarjene dodane vrednosti vseh panog, kar je bilo podobno kot v letu 2020. Na ravni EU-27 je gradbeništvu v letu 2021 ustvarilo 5,6 % BDP (5,5 % v 2020), v območju evra nekoliko manj, 5,5 % (5,4 % v 2020). Po višini deleža dodane vrednosti gradbeništvu v bruto domačem proizvodu (BDP) je bila Slovenija v letu 2021 uvrščena na 11. mesto. Največji pomen gradbeništvu so beležile Romunija (7,3 %), Avstrija (7,2 %), Litva (7,0 %), Finska (6,9 %) in Poljska (6,7 %). Na dnu lestvice so bile Grčija (1,9 %), Irska (1,9 %), Malta in Bolgarija (4,4 %).

Delež ustvarjene dodane vrednosti gradbeništvu v %

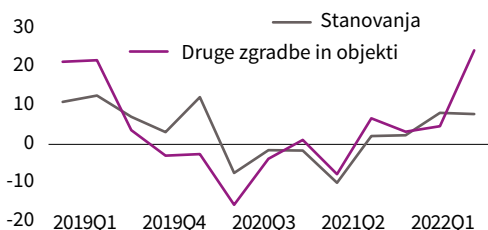

Vir: Eurostat

Rast gradbenih investicij v 2021 zmerna

Po znižanju investicij v zgradbe in objekte (v celotnem gospodarstvu, ne le v gradbeništvu) v 2020 so te v 2021 zmerno porasle. Rast je bila visoka predvsem v investicije v opremo in stroje (27,5 %). Investicije v druge zgradbe in objekte so v 2021 realno porasle za 1,6 %, v stanovanjsko gradnjo za 0,3 % v primerjavi z letom 2020. Močno povpraševanje po stanovanjski gradnji in državni infrastrukturni projekti so okrepili investicije tudi v začetku 2022. Investicije v druge zgradbe in objekte so v prvem

Investicije v zgradbe in objekte, medletno v %

Vir: SURS

četrtnetu 2022 porasle za 11,4 % v primerjavi z zadnjim četrtnetjem 2021, investicije v stanovanja za 2,8 %.

Gradbeništvo zaposlovalo ob močnih investicijah

V 2021 je bilo v gradbeništvu 68 tisoč delovno aktivnih oseb, kar je bilo za 4,4 % več kot leta 2020. Med njimi je bilo dobrih 11 tisoč oziroma šestina vseh samozaposlenih, kjer se je njihovo število povečalo za 5,6 %. Število delovno aktivnih oseb se je v drugem polletju 2022 močnejše okrepilo. Decembra 2021 je bilo delovno aktivnih 71 tisoč oseb, kar je bilo za 5,2 tisoč več kot decembra 2021. Zaposlovanje se je januarja sezonsko umirilo, nato pa se je v naslednjih mesecih ponovno okrepilo in je marca naraslo na 71 tisoč oseb. Je pa gradbeništvo dejavnost, kjer se izrazito soočajo s pomanjkanjem delovne sile. V 2021 so iskali 25 tisoč oseb (prosta delovna mesta), kar je bilo za slabih 5.800 več kot 2020. Le še v predelovalnih dejavnostih so objavili več prostih delovnih mest kot v gradbeništvu. V prvih mesecih 2022 je bilo v gradbeništvu objavljenih 11 tisoč delovnih mest, kar je 18 % vseh objavljenih delovnih mest. Zaradi pomanjkanja delovne sile se krepi trend zaposlovanja tuje delovne sile. Konec decembra 2021 je bilo v Sloveniji v gradbeništvu zaposlenih 32 tisoč tujih državljanov, kar je bilo za 4.175 več kot leto prej. Njihov delež predstavlja 45 % vseh delovno aktivnih v gradbeništvu (43 % v decembru 2020).

V enem letu se je povečalo število delovno aktivnih oseb z osnovnošolsko izobrazbo (+2.715 oseb), ki sicer predstavljajo petino vseh delovno aktivnih. Sledilo je povečanje tistih s srednješolsko izobrazbo (+2.108 oseb), ki predstavljajo 70 % vseh oseb v gradbeništvu.

Dejavnost	Št. delovno aktivnih, 2021	Rast v % dec. 2021/ dec. 2020	Št. delovno aktivnih, mar. 2022
Gradbeništvo	71.346	7,9	70.950
Gradnja stavb	15.194	9,0	15.190
Gradnja inženjerskih objektov	9.147	7,7	9.201
Specializirana gradbena dela	47.005	7,6	46.559

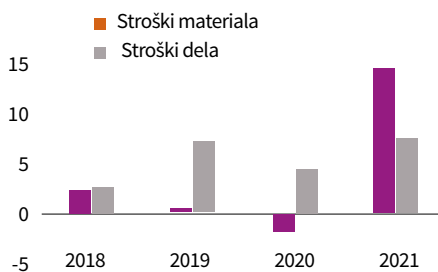
Vir: SURS

Povprečna bruto plača v gradbeništvu je v 2021 znašala 1.449 evrov in je bila nominalno višja za 7,1 % (realno za 5,1 %) v primerjavi z letom 2020. Relativno je v 2021 najbolj porasla v gradnji inženjerskih objektov (za 7,4 %), rast v specialnih gradbenih delih je znašala 6,6 % in pri gradnji stavb 7 %. Med dejavnostmi gradbeništva je najvišja povprečna plača v 2021 znašala v gradnji inženjerskih objektov (1.766,88 evra), najnižja pa je bila v gradnji stavb (1.403 evrov). V prvem četrtnetu 2022 je povprečna bruto plača v gradbeništvu nominalno višja za 6,8 % (realno za 0,8 %) v primerjavi s prvim četrtnetjem 2021. V tem času je bila izkazana višja rast (7,6 %) v gradnji inženjerskih objektov, v specialnih gradbenih delih je znašala 6,6 % in v gradnji stavb 6,4 %. Na višjo rast je vplivala višja minimalna plača, pa tudi večji pritiski na rast ob pomanjkanju ustrezne delovne sile.

Rast gradbenih stroškov predvsem zaradi stroškov materiala

Zaradi motenj v globalnih verigah ter rasti stroškov gradbenih materialov, tudi energentov, so se gradbeni stroški v 2021 povečali za 10,7 %. Stroški materiala so se povečali za 13,6 %, ob znakih pomanjkanja delovne sile pa so naraščali pritiski

Rast stroškov za nova stanovanja v gradbeništvu v %

Vir: SURS

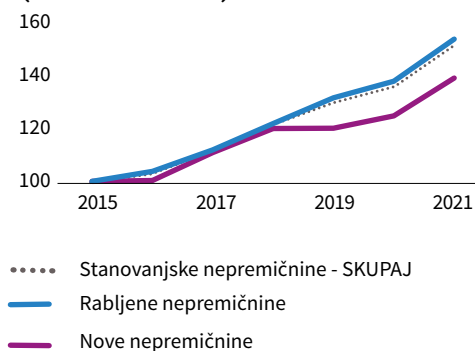
na stroške dela (+7,2 %). Dodatno je na rast stroškov materiala v 2022 vplivala še invazija v Ukrajini ter posledično višja inflacija. V 1. četrtnetu 2022 so bili gradbeni stroški za nova stanovanja višji za 5,8 % kot v predhodnem četrtnetu in medletno višji za 14 %. Stroški gradbenega materiala so bili v prvem četrtnetu 2022 višji za 5,3 % glede na predhodno četrtnetje in so se zvišali že šesto četrtnetje zapored, stroški dela pa so bili ta čas višji za 6,5 %.

Rast cen stanovanjskih nepremičnin v 2022 močno pospešila

Ob presežnem povpraševanju se krepijo cene stanovanjskih nepremičnin. A tudi ponudba novogradenj se počasi prilagaja. Rast cen stanovanjskih nepremičnin (po podatkih SURS) je bila v letu 2021 11,5-odstotna (+8,3 % v EU-27). Pritisk na rast cen stanovanjskih nepremičnin povzroča tudi visoka rast gradbenih stroškov in transporta, ki je posledica globalne rasti cen energije in gradbenih materialov (zemeljskega plina, železove rude), zaradi pandemije covid-19 pa tudi invazije v Ukrajini. V zadnjem četrtnetu je bila medletna rast 15,7-odstotna, kar je največ po 4. četrtnetu 2007. Najizraziteje so se v 2021 zvišale cene novih in rabljenih stanovanjskih nepremičnin (za 11,5 %) zaradi rasti cen gradbenih materialov in stroškov dela kot tudi zaradi presežnega povpraševanja. Sledila je rast cen rabljenih družinskih hiš (za 9,2 %). Cene stanovanj v večstanovanjskih stavbah so se po podatkih Geodetske uprave Republike Slovenije (GURS) v Sloveniji v 2021 zvišale za 15 % v primerjavi z letom 2020, cene stanovanjskih hiš pa za 13 %. Cene zemljišč za gradnjo stanovanjskih stavb so se zvišale za 12 %. Veliko povpraševanje po stanovanjskih nepremičninah za lastno uporabo kot tudi za naložbene nakupe so v pomembni

meri spodbujale nizke obrestne mere in dostopnost kreditov kot tudi strah ob povišani inflaciji in postopno višji pričakovani obrestni meri za posojila. Cene poslovnih nepremičnin (lokali in pisarne skupaj) so se v 2021 zvišale za 4,1 %. Cene lokalov so se zvišale za 6,8 %, cene pisarn za 2,2 %.

Cene stanovanjskih nepremičnin (index 2015=100)

Finančno poslovanje družb gradbeništva za leto 2021

Za leto 2021 je v **dejavnosti gradbeništva**¹ letno poročilo oddalo 7,9 tisoč družb, 300 družb več kot v letu 2020. Močnejše povpraševanje in zaključevanje evropskih projektov ter rast cen so gradbeništvo omogočili visoko rast prodaje. Ta je bila višja za petino glede na leto 2019. V 2021 so družbe v gradbeništvo ustvarile 6,3 milijarde evrov celotnih prihodkov, kar je bilo za 1,1 milijarde evrov več oz. za petino več kot v 2020. Čisti prihodki od prodaje v vrednosti 6,1 milijarde evrov so se okrepili za 21,5 % oz. za 1,1 milijarde evrov.

Med trinajstimi velikimi družbami gradbeništva je devet družb v 2021 beležilo rast prodaje, pet največjih med 5 in 73 %. Rast prodaje v gradbeništvo je bila posledica rasti prodaje na domačem trgu (višja za 905 milijonov evrov oz. za 21,9 %) in na tujem trgu (višja za 173,3 milijona evrov oz. za 19,8 %). Rast cen svetovnih surovin in ozka grla pri dobavi materiala so se izkazovala že v poslovnih rezultatih. Relativno so se med stroški blaga materiala in storitev (+24,8 % rast) najbolj povečali stroški

transportnih storitev (za 59,3 %), stroški energije (za 38,6 %) in stroški materiala (za 25,5 %). Slovensko gradbeništvo je tako v letu 2021 po podatkih gospodarskih družb ustvarilo 1,7 milijarde evrov dodane vrednosti, kar je bilo za 195,8 milijona evrov oz. za 12,9 % več kot v 2020. Rast stroškov blaga, materiala in storitev je vplivala na nižjo izkazano dodano vrednost velikih družb. Ta

V prvih mesecih 2022 je bilo v gradbeništvo objavljenih 11 tisoč delovnih mest, kar je 18 % vseh objavljenih delovnih mest.

je ostala na ravni predhodnega leta. Med petimi največjimi družbami gradbeništva se je dodana vrednost največji družbi v gradbeništvo zmanjšala, v ostalih pa povečala med 0,3 in 9 %. V srednjih in majhnih družbah je bila rast dodane vrednosti višja. Bruto marža, ki prikazuje delež dodane vrednosti v poslovnih prihodkih, se je v enem letu zmanjšala za 1,9 odstotne točke. Največjih šest družb je v 2021 beležilo nižjo bruto maržo. Dodana vrednost na zaposlenega je porasla na 34.600 evrov oz. za 5,3 %, kljub visokemu povečanju števila zaposlenih (+7,2 %). Stroški dela v dodani vrednosti so znašali tri četrtine (72,2 % v 2020). Stroški dela so bili višji za 8,3 %, saj je ob pomankanju ustreznih delovnih sil v gradbeništvo pritisk na plače vedno večji. Neto čisti dobiček v gradbeništvo v vrednosti 156,4 milijona evrov je v 2021 porasel za 8 % in je bil glede na leto 2019 višji za 4,4 odstotka. Velike družbe so beležile nižji neto čisti dobiček kot v letu 2020 (za 5,2 %).

Dodana vrednost na zaposlenega v 2021 porasla na 34.600 EUR.

Družbe inženiringa² (2.405 družb svetovalnega in izvedbenega inženiringa) so v obdobju po pandemiji covid-19, ko se je povpraševanje po inženirskih in gradbenih projektih okrepilo, izkazale dobre poslovne rezultate. V 2021 so beležile za petino višje celotne prihodke ter za četrtno višje čiste prihodke od prodaje.

Prodaja na tujem trgu (27,4 % prodaje) se je okrepila za 17,8 %, prodaja na domačem trgu, ki predstavlja pretežni in pomembni ciljni trg, pa za 20,7 %. Število zaposlenih se je povečalo za 155 oseb oz. za 1,8 % na 8,9 tisoč zaposlenih (po delovnih urah). Dodana vrednost se je zvišala za 12,8 % in je pomembno vplivala na rast dodane vrednosti na zaposlenega (57 tisoč evrov; +10,9 %). Bruto marža (dodana vrednost v poslovnih prihodkih) se je v 2021 znižala za 1,6 odstotne točke, saj so poslovni prihodki porasli bolj kot pa dodana vrednost. Neto čisti dobiček se je zvišal za 48 % na 124,9 milijona evrov neto čistega dobička. Družbe inženiringa niso bile zadolžene.

Družbe gradbenega materiala³ (203 družbe) so v 2021 ustvarile 585 milijonov evrov celotnih prihodkov, ki so se v primerjavi z letom 2020 zvišali za 12,7 % oz. za 65,7 milijona evrov, čisti prihodki od prodaje so bili višji za 14 %. Dodana vrednost v vrednosti 179,3 milijona evrov je porasla za 8,1 %, saj so stroški materiala in storitev v 2021 že postopno bolj porasli pri posameznih segmentih oz. materialih. Stroški blaga, materiala in storitev so v 2021 porasli za 16,1 % (predvsem stroški materiala in energije). Dodana vrednost na zaposlenega je porasla za 6,2 % na 65 tisoč evrov, ob povečanju števila zaposlenih za 48 oseb oz. za 1,8 %. Ustvarjen čisti dobiček v vrednosti 45,3 milijona evrov se je v 2021 povečal za 22 % oz. za 8,2 milijona evrov, kar pomeni, da je podoben ravni izkazanega dobička v letu 2019.

- 1 Družbe, ki so registrirane v glavni dejavnosti F - Gradbeništvo
- 2 Družbe, ki so registrirane v glavni dejavnosti SKD 71.129 - Druge inženirske dejavnosti in tehnično svetovanje
- 3 Družbe, ki so registrirane v glavni dejavnosti SKD 08.11 - Pridobivanje kamna; 08.12 - Pridobivanje gramoza, peska, glin; 23.32 - Proizvodnja strešnikov, opeke in drugih gradbenih izdelkov iz žgane glin; 23.5 - Proizvodnja cementa, apna, mavca; 23.6 - Proizvodnja izdelkov iz betona, cementa, mavca; 23.7 - Obdelava naravnega kamna

IVECO T-WAY IZKORISTITE GA.

NATOVORITE GA. Lahko nosi do 40 ton, kot da ni nič.
PREOBREMENITE GA. Tako čvrst, da nobena naloga ni dovolj težka.
PRESEŽITE NORMO. Vrhunska zmogljivost in zanesljivost vedno z vami.

**ZDAJ VAS NE MORE NIČ USTAVITI.
NA VOLJO CELOTNA "OFF-ROAD" LINIJA VOZIL.**

IVECO

BENUSSI

Cvetkova ulica 1, Rudnik, Ljubljana, 08/2053 347
Miklavška cesta 82, Maribor, tel: 02/8051 530

LESTVICA

Največjih 50 družb v panogi inženiringa v letu 2021

Rang	Naziv podjetja	Celotni prihodki v 1000 EUR	Indeks 2021/2020	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost v 1000 EUR	Neto čisti dobiček/izguba v 1000 EUR
1	KOLEKTOR KOLING d.o.o.	193.367	115,6	123	11.999	8.959
2	RIKO, d.o.o.	133.851	119,9	162	11.746	1.567
3	COMITA d.d.	115.008	135,1	65	14.863	5.627
4	VG5 d.o.o.	63.365	141,7	40	4.118	2.091
5	DALEKOVID d.o.o. Ljubljana	48.203	443,5	6	1.207	697
6	DRI upravljanje investicij, d.o.o.	34.260	121,3	436	26.466	1.563
7	ESOTECH, d.d.	32.305	175,6	131	6.787	703
8	C & G d.o.o. Ljubljana	28.986	146,3	18	1.476	256
9	GP sistemi, d.o.o.	28.717	185,1	13	2.484	1.417
10	KOLEKTOR IGIN d.o.o.	28.366	92,3	49	4.422	1.094
11	EHO d.o.o.	27.782	104,6	88	8.097	3.113
12	LESNINA MG OPREMA, d.d., Ljubljana	25.600	82,1	27	2.546	961
13	IBE d.d.	23.394	162,0	157	11.964	2.325
14	KOLEKTOR SISTEH d.o.o.	22.570	98,6	120	7.345	1.628
15	GEN-I SONCE d.o.o.	19.958	162,5	60	5.755	1.826
16	IPROS d.o.o.	19.826	121,1	92	6.410	1.293
17	CMC GROUP d.o.o.	18.672	147,1	31	2.919	570
18	RUDIS d.o.o. Trbovlje	17.716	98,4	75	4.854	1.099
19	NUMIP d.o.o.	15.294	107,4	99	6.318	2.208
20	METRONIK d.o.o.	14.893	104,1	99	8.972	4.204
21	DOMPLAN, d.d.	14.025	129,1	88	4.786	612
22	HOLTEC INTERNATIONAL - podružnica v Sloveniji	13.417	376,0	0	1.316	1.190
23	VIRO EPS d.o.o.	13.005	98,5	0	1.216	988
24	ELEA iC d.o.o.	12.928	112,3	95	5.354	690
25	IMAS d.o.o.	12.769	98,8	72	3.797	228
26	ENSOL 360 d.o.o.	12.355	146,8	28	1.882	385
27	HIDROINŽENIRING d.o.o.	12.177	249,0	33	2.284	307
28	INEA d.o.o.	11.347	100,6	78	5.239	336
29	REKON d.o.o.	10.550	118,6	70	3.617	300
30	OBRT-OPREMA d.o.o., Ljubljana	9.795	193,6	4	1.441	1.019
31	PROJEKT d.d. NOVA GORICA	9.641	136,4	106	7.032	1.854
32	Jadran Sežana d.o.o.	9.499	181,7	4	378	83
33	SIMING, Ljubljana, d.o.o.	9.060	155,5	10	996	268
34	IMP, d.d.	8.822	33,8	22	1.673	9
35	PLEVNIK, d.o.o.	8.074	133,1	72	3.646	940
36	TIPO Investicijske gradnje d.o.o.	7.660	70,1	8	788	205

Rang	Naziv podjetja	Celotni prihodki v 1000 EUR	Indeks 2021/2020	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost v 1000 EUR	Neto čisti dobiček/izguba v 1000 EUR
37	TSE d.o.o.	7.615	138,0	10	584	77
38	Instrumentation Technologies, d.o.o.	7.440	100,2	38	4.855	1.523
39	ISKRA IMPULS, Kranj, d.o.o.	7.370	88,3	21	1.711	2.464
40	ELEKTRO PRODAJA E.U. d.o.o.	7.321	74,8	18	1.544	-1.100
41	DAFRA KONTAKT TEHNOLOGIJA, d.o.o.	7.241	137,1	44	2.293	632
42	EKTEN d.o.o. Krško	7.230	113,5	30	1.718	492
43	PROTIM RŽIŠNIK PERC d.o.o.	7.211	122,9	89	4.846	716
44	IZOTEH d.o.o.	7.160	53,9	25	2.193	181
45	ENOOOP d.o.o.	6.954	112,9	40	2.081	497
46	MB OPREMA d.o.o.	6.847	100,7	4	300	95
47	EFAFLEX INŽENIRING d.o.o. Ljubljana	6.725	106,3	43	3.465	573
48	IDOM, consulting, engineering, architecture, S.A.U., Podružnica v Sloveniji	6.674	111,6	0	650	510
49	ATLAS OPREMA d.o.o.	6.588	102,5	10	568	187
50	T I P 95 d.o.o.	6.302	95,9	28	2.710	829

Vir: Gvin, Ebonitete, Ajpes

Opomba: Upoštevanih 50 največjih družb po kriteriju celotnih prihodkov na podlagi nekonsolidiranih in nerevidiranih finančnih izkazov za leto 2021 v dejavnosti 71.129 - Druge inženirske dejavnosti in tehnično svetovanje.

LESTVICA

Največjih 100 družb v gradbeništvu v letu 2021

Rang	Naziv podjetja	Celotni prihodki v 1000 EUR	Indeks 2021/2020	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost v 1000 EUR	Neto čisti dobiček/izguba v 1000 EUR
1	CGP, d.d.	180.005	117,6	549	33.481	11.912
2	KOLEKTOR CPG d.o.o.	145.021	119,6	391	22.461	3.504
3	GORENJSKA GRADBENA DRUŽBA d.d.	113.213	108,6	364	17.928	719
4	POMGRAD d.d.	108.628	106,6	401	17.895	4.580
5	GH HOLDING d.o.o.	105.021	172,5	55	5.337	1.408
6	STRABAG d.o.o.	74.411	157,8	123	11.833	3.460
7	MAKRO 5 GRADNJE d.o.o.	60.011	191,9	77	6.144	1.594
8	GVO, d.o.o.	56.007	95,3	443	24.302	4.931
9	SŽ - ŽGP Ljubljana, d.d.	53.498	76,7	242	15.215	3.567
10	VOC Celje d.o.o.	51.015	119,9	391	17.741	4.069
11	TRGOGRAD, d.o.o., Litija	43.930	124,3	89	7.700	2.098
12	GIC GRADNJE d.o.o.	42.338	79,3	97	6.638	1.397
13	CPK d.d.	39.716	123,8	274	11.629	63
14	CP PTUJ d.d.	36.891	113,5	238	9.242	809
15	HIDROTEHNIK d.o.o.	35.171	162,4	130	7.739	1.770
16	KPL d.o.o.	35.112	129,7	358	12.295	1.603
17	GRAFIST d.o.o.	34.652	108,0	41	4.446	1.255
18	TI d.o.o.	34.565	23.039,6	0	1.534	1.116
19	RGP d.o.o.	32.855	119,2	166	6.289	-1.876
20	Varis Lendava d.o.o.	32.709	101,6	248	16.085	6.327
21	KOMUNALNE GRADNJE d.o.o.	31.723	122,3	123	6.586	751
22	REMONT d.d.	30.681	113,5	106	4.376	589
23	NIVO EKO, d.o.o.	30.225	160,9	146	7.602	1.053
24	REFLEX Gornja Radgona d.o.o.	30.009	119,3	284	11.034	1.284
25	TELEG-M d.o.o.	29.621	136,3	198	7.688	411
v	STRABAG AG Ortenburgerstrasse 27 9800 Spittal an der Drau Republika Avstrija STRABAG AG, Podružnica Ljubljana	29.318	384,7	0	-1.004	-1.184
27	INTECH GRADNJE d.o.o.	26.283	142,5	4	3.082	1.759
28	CBE d.o.o.	25.751	142,8	52	4.264	1.095
29	VGP DRAVA Ptuj d.o.o.	20.968	150,6	109	5.393	785
30	REMONT NG d.o.o.	20.752	146,5	49	3.468	831
31	IMP PROMONT d.o.o.	19.760	62,7	119	7.115	1.817
32	ADRIAING d.o.o. Koper	18.767	120,7	55	3.171	333
33	TEGRAD d.o.o.	18.399	227,4	31	6.391	2.823
34	AGM NEMEC d.o.o.	18.026	105,2	167	6.481	230
35	GP KRK d.d., Krk, podružnica za gradnjo v Sloveniji	18.013	146,1	4	557	323
36	SGP GRADITELJ d.d.	17.798	70,6	82	3.451	302
37	PRENOVA - GRADBENIK d.o.o.	17.448	118,7	87	3.422	317
38	GARNOL, d.o.o.	17.084	138,6	158	6.634	395

Rang	Naziv podjetja	Celotni prihodki v 1000 EUR	Indeks 2021/2020	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost v 1000 EUR	Neto čisti dobiček/izguba v 1000 EUR
39	NANOMONT d.o.o.	16.915	126,2	103	4.321	705
40	ALVA d.o.o.	16.915	159,6	12	1.977	1.028
41	ID DOLNOV d.o.o.	16.411	196,8	2	324	29
42	GODINA d.o.o.	15.752	110,2	59	2.772	257
43	SGP KOGRAD IGEN ZOD d.o.o.	15.482	170,4	46	1.838	135
44	Hörmann Slovenija, d.o.o.	15.288	110,1	77	4.029	535
45	MAPRI PROASFALT d.o.o.	15.163	162,1	59	3.086	365
v	CENGIZ INSAAT SANAYI VE TICARET ANONIM SIRKETI, Podružnica Ljubljana	14.977	177,5	11	-1.616	-2.250
47	JURČKOVA d.o.o.	14.964	170,6	0	7.889	5.830
48	GITRI d.o.o.	14.598	187,7	34	1.743	370
49	POMGRAD - CP d.d.	14.505	109,4	103	4.112	530
50	NOVOMONT d.o.o.	14.433	103,4	56	2.770	588
51	ŠUMIJEV KVART, d.o.o.	14.426	143,7	0	-407	-777
52	ROLTEK d.o.o.	14.278	132,2	88	5.982	2.269
53	ELCOM, d.o.o.	14.026	95,4	56	3.814	1.263
54	GRATEL d.o.o.	13.444	125,0	34	2.243	562
55	TAMES d.o.o.	13.383	158,4	62	2.418	183
56	GMI, d.o.o.	13.345	168,0	41	1.619	174
57	RAKAN d.o.o.	13.100	170,0	34	2.195	461
58	ARMAT d.o.o.	13.048	117,1	33	1.647	59
59	KOVINAR - GRADNJE ST, d.o.o.	12.792	98,3	48	2.442	539
60	SCHINDLER SLOVENIJA d.o.o.	12.788	114,5	58	4.067	534
61	SLEMENŠEK d.o.o.	12.764	123,1	98	5.345	769
62	AVK Avtomatizacija d.o.o.	12.738	188,5	134	4.461	14
63	KOMUNALA SLOVENSKE GORICE d.o.o.	12.572	105,7	84	3.322	271
64	GES, d.o.o.	12.487	127,4	15	1.077	294
65	KLIMA PTUJ d.o.o.	12.282	111,6	33	1.562	217
66	RAFAEL d.o.o. Sevnica	12.258	144,4	57	3.003	729
67	AROL d.o.o.	12.083	158,9	50	1.585	213
68	MARKOMARK NIVAL d.o.o.	12.056	154,0	2	665	254
69	CPG VG d.o.o.	11.953	129,6	379	9.945	46
70	SGP ZIDGRAD Idrija d.d.	11.920	110,9	28	2.822	1.122
71	MOBECO d.o.o.	11.865	220,5	46	2.562	577
72	BIOMASA d.o.o., Luče	11.505	114,7	24	2.920	488
73	PZG d.o.o.	11.473	83,6	59	3.762	1.297
74	GMW d.o.o.	11.326	184,8	62	2.477	16
75	PIPE TECH d. o. o.	11.244	107,9	199	9.236	683
76	KM inštalacije, d.o.o.	10.910	136,5	47	2.903	236
77	GPI TEHNIKA d.o.o.	10.786	130,0	36	1.594	266
78	JELOVICA HIŠE d.o.o.	10.730	123,2	74	3.674	660
79	EUROLUX d.o.o.	10.679	153,5	51	2.061	329
80	ELEKTRO HANZA, d.o.o.	10.666	98,6	90	3.357	109
81	Kvartet rezidence d.o.o.	10.553	-	0	72	1

Rang	Naziv podjetja	Celotni prihodki v 1000 EUR	Indeks 2021/2020	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost v 1000 EUR	Neto čisti dobiček/izguba v 1000 EUR
82	FEBRUS d.o.o.	10.445	171,6	27	1.541	579
83	CVP d.o.o.	10.365	126,8	14	833	297
84	GINEX INTERNATIONAL d.o.o.	10.297	107,2	22	1.192	296
85	HOMPLAN d.o.o.	10.243	93,9	24	1.437	625
86	REZONA d.o.o.	10.162	141.557,5	3	475	10
87	ŽIHER d.o.o.	10.017	104,2	71	2.800	101
88	DUOL d.o.o.	9.938	119,1	28	2.169	490
89	TRIMO MSS d.o.o.	9.760	100,6	9	1.246	685
90	ELTIM d.o.o.	9.705	157,2	45	2.156	667
91	ŠTOLFA GP d.o.o.	9.611	124,3	29	917	65
92	TENZOR d.o.o.	9.388	93,6	60	3.059	486
93	TOSA d.o.o.	9.229	125,0	63	2.912	348
94	POINT BIRO, d.o.o.	9.163	115,1	168	4.677	257
95	ASFALTI PTUJ d.o.o.	8.958	107,5	55	1.599	-646
96	ANMAX, d.o.o.	8.915	210,3	41	1.243	261
97	DRAVA GP d.o.o.	8.914	139,7	8	2.336	1.485
98	BVB 1 d.o.o.	8.911	157,1	5	301	142
99	PLAN-NET SOLAR d.o.o.	8.839	205,4	11	847	291
100	GRADBENIŠTVO RAVMANOVSKI d.o.o.	8.781	83,3	209	4.656	138

Vir: Gvin, Ebonitete, Ajpes

Opomba: Upoštevanih 100 največjih družb po kriteriju celotnih prihodkov na podlagi nekonsolidiranih in nerevidiranih finančnih izkazov za leto 2021 v dejavnosti F - Gradbeništva.

LESTVICA

Največjih 20 družb svetovalnega inženiringa v letu 2021

Rang	Naziv podjetja	Celotni prihodki v 1000 EUR	Indeks 2021/2020	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost v 1000 EUR	Neto čisti dobiček/izguba v 1000 EUR
1	DRI upravljanje investicij, d.o.o.	34.260	121,3	436	26.466	1.563
2	IBE d.d.	23.394	162,0	157	11.964	2.325
3	DOMPLAN, d.d.	14.025	129,1	88	4.786	612
4	ELEA iC d.o.o.	12.928	112,3	95	5.354	690
5	PROJEKT d.d. NOVA GORICA	9.641	136,4	106	7.032	1.854
6	PROTIM RŽIŠNIK PERC d.o.o.	7.211	122,9	89	4.846	716
7	LINEAL d.o.o.	5.695	117,1	53	2.287	270
8	HSE INVEST d.o.o.	5.684	120,3	48	3.026	172
9	PNZ d.o.o.	4.880	93,6	46	2.922	319
10	GI ZRMK d.o.o.	4.066	98,3	44	2.285	193
11	TIRING, d.o.o., Trzin	3.772	144,4	11	1.459	473
12	SIPRO INŽENIRING d.o.o.	3.762	147,4	35	2.186	229

Rang	Naziv podjetja	Celotni prihodki v 1000 EUR	Indeks 2021/2020	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost v 1000 EUR	Neto čisti dobiček/izguba v 1000 EUR
13	SŽ - PP Ljubljana d.d.	3.436	107,3	34	2.281	99
14	SAVAPROJEKT d.d.	3.407	92,4	51	2.425	340
15	BPI d.o.o.	2.486	137,9	11	593	7
16	GEOPORTAL d.o.o.	2.099	110,2	14	755	31
17	PROPLUS inženiring, projektiranje d.o.o.	1.764	118,9	14	554	58
18	PONTING d.o.o.	1.579	66,0	16	1.076	259
19	BEXEL CONSULTING d.o.o.	1.262	150,1	4	257	54
20	GRADIS, BP MARIBOR d.o.o.	1.241	82,4	18	751	73

Vir: Gvin, Ebonitete, Ajpes

Kriterij za določitev lestvice: Zbornica za svetovalni inženiring pri Gospodarski zbornici Slovenije je pripravila spisek relevantnih družb po prihodkih v 2021, ki pretežno izvajajo svetovalni inženiring.

LESTVICA

Največjih 20 družb izvedbenega inženiringa v letu 2021

Rang	Naziv podjetja	Celotni prihodki v 1000 EUR	Indeks 2021/2020	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost v 1000 EUR	Neto čisti dobiček/izguba v 1000 EUR
1	KOLEKTOR KOLING d.o.o.	193.367	115,6	123	11.999	8.959
2	RIKO, d.o.o.	133.851	119,9	162	11.746	1.567
3	COMITA d.d.	115.008	135,1	65	14.863	5.627
4	VG5 d.o.o.	63.365	141,7	40	4.118	2.091
5	DALEKOVOD d.o.o. Ljubljana	48.203	443,5	6	1.207	697
6	ESOTECH, d.d.	32.305	175,6	131	6.787	703
7	C & G d.o.o. Ljubljana	28.986	146,3	18	1.476	256
8	GP sistemi, d.o.o.	28.717	185,1	13	2.484	1.417
9	KOLEKTOR IGIN d.o.o.	28.366	92,3	49	4.422	1.094
10	EHO d.o.o.	27.782	104,6	88	8.097	3.113
11	LESNINA MG OPREMA, d.d., Ljubljana	25.600	82,1	27	2.546	961
12	KOLEKTOR SISTEH d.o.o.	22.570	98,6	120	7.345	1.628
13	GEN-I SONCE d.o.o.	19.958	162,5	60	5.755	1.826
14	IPROS d.o.o.	19.826	121,1	92	6.410	1.293
15	CMC GROUP d.o.o.	18.672	147,1	31	2.919	570
16	RUDIS d.o.o. Trbovlje	17.716	98,4	75	4.854	1.099
17	NUMIP d.o.o.	15.294	107,4	99	6.318	2.208
18	METRONIK d.o.o.	14.893	104,1	99	8.972	4.204
19	HOLTEC INTERNATIONAL - podružnica v Sloveniji	13.417	376,0	0	1.316	1.190
20	VIRO EPS d.o.o.	13.005	98,5	0	1.216	988

Vir: Gvin, Ebonitete, Ajpes

Kriterij za določitev lestvice: Zbornica za svetovalni inženiring pri Gospodarski zbornici Slovenije je pripravila spisek relevantnih družb po prihodkih v 2021, ki pretežno izvajajo izvedbeni inženiring.

LESTVICA

Največjih 50 družb v industriji gradbenega materiala v letu 2021

Rang	Naziv podjetja	Celotni prihodki v 1000 EUR	Indeks 2021/2020	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost v 1000 EUR	Neto čisti dobiček/izguba v 1000 EUR
1	SALONIT ANHOVO, d.d.	90.292	111,6	211	30.567	11.432
2	Calcit d.o.o.	77.271	94,8	174	21.727	3.210
3	MINERAL d.o.o.	31.221	145,3	272	7.922	1.731
4	Wienerberger d.o.o.	26.103	112,4	135	7.475	1.077
5	Lafarge Cement d.o.o.	23.743	115,6	12	1.398	323
6	KOGRAD IGEM d.o.o.	20.409	133,3	104	3.969	761
7	BAUMIT d.o.o.	17.962	112,6	62	5.622	1.600
8	MARMOR HOTAVLJE, d.o.o.	16.142	104,4	123	7.007	1.514
9	Eternit Slovenija d.o.o.	15.222	130,2	144	6.011	1.311
10	InterCal Slovenija d.o.o.	13.007	134,1	21	1.779	756
11	OBLAK GROUP d.o.o.	12.203	110,0	41	3.201	651
12	POMGRAD - GM d.o.o.	10.394	101,9	32	1.916	554
13	TLAKOVCI PODLESNIK d.o.o.	10.346	102,3	98	4.293	248
14	BMI Adriatic Škocjan, d.o.o.	9.634	103,4	48	2.767	574
15	GORIŠKE OPEKARNE d.o.o.	8.826	100,6	53	3.011	601
16	XELLA porobeton SI, d.o.o.	8.815	100,8	40	3.569	1.230
17	CEMENTNI IZDELKI GOREC d.o.o.	7.895	111,4	48	2.729	770
18	BETONTRADE d.o.o.	7.490	119,5	7	904	500
19	SALONIT ANHOVO, Kamnolomi, d.o.o.	7.102	127,2	22	2.756	1.416
20	RASPET d.o.o.	6.861	117,5	20	1.711	394
21	ROKAVA d.o.o.	6.475	129,0	16	1.347	317
22	IAK d.o.o.	5.843	125,9	47	3.105	1.674
23	SCHIEDEL, d.o.o., Prebold	5.737	134,6	43	1.996	160
24	BETONARNA SAVA d.o.o.	5.610	176,2	8	1.811	1.072
25	DUJARDIN d.o.o.	5.596	286,9	15	2.123	1.421
26	ECOBETON d.o.o.	5.533	104,0	47	2.418	103
27	NERINVEST d.o.o.	5.522	131,4	19	2.855	998
28	ARMETON d.o.o.	5.161	112,6	35	1.431	140
29	MARMOR, Sežana d.d.	5.032	155,8	50	2.470	180
30	TRIK d.o.o.	4.996	153,4	17	1.818	760
31	ZOBEC d.o.o.	4.440	115,9	18	1.499	405
32	PROJEKT BETON d.o.o.	3.935	130,1	11	563	165
33	PESKOKOP KEPA d.o.o.	3.902	115,7	19	1.533	417
34	BORDAX, d.o.o.	3.862	100,2	13	287	26
35	DR KONEKT d.o.o.	3.490	112,3	18	1.016	349

Rang	Naziv podjetja	Celotni prihodki v 1000 EUR	Indeks 2021/2020	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost v 1000 EUR	Neto čisti dobiček/ izguba v 1000 EUR
36	NOGRAD - GM, d.o.o.	3.449	130,2	14	1.208	545
37	APNENEC d.o.o.	3.334	116,3	15	845	98
38	KAMNOSEŠTVO ŽUNKO d.o.o.	3.184	129,1	14	1.089	476
39	P.G.M. INŽENIRING d.o.o.	3.115	102,3	15	1.694	487
40	KAMTEH GmbH, Predstavništvo Šmartno ob Paki	3.060	87,8	15	633	38
41	PREKLADE d.o.o.	2.587	118,1	15	826	147
42	VEMIMONT d.o.o.	2.483	-	35	1.311	72
43	BETON PLUS d.o.o.	2.261	103,8	3	106	23
44	MINGS d.o.o.	2.088	127,4	9	861	408
45	OBLAK PGM d.o.o.	2.068	210,9	7	237	23
46	MEDITERAN PRODUKT d.o.o.	1.974	119,1	13	448	63
47	PGM HOTIČ, d.o.o.	1.932	79,3	18	702	60
48	JADRANKA d.o.o. Koper	1.754	109,6	8	435	128
49	PAAN - PAAN d.o.o.	1.739	107,9	17	467	31
50	TIMS LOVŠE d.o.o.	1.699	121,7	14	622	159

Vir: Gvin, Ebonitete, Ajpes

Opomba: Upoštevanih 50 največjih družb po kriteriju celotnih prihodkov na podlagi nekonsolidiranih in nerevidiranih finančnih izkazov za leto 2021 v dejavnostih 08.11 - Pridobivanje kamna; 08.12 - Pridobivanje gramoza, peska, gline; 23.32 - Proizvodnja strešnikov, opeke in drugih gradbenih izdelkov iz žgane glinice; 23.5 - Proizvodnja cementa, apna, mavca; 23.6 - Proizvodnja izdelkov iz betona, cementa, mavca; 23.7 - Obdelava naravnega kamna.

PREVOZ BAGERJEV ✓

KAMION ALI TRAKTOR ✓

TROSTRANI PREKUCNIK ✓

PREVOZ RAZSUTEGA MATERIALA ✓

PREVOZ PALET ✓

PREVOZ VALJARJEV ✓

VAŠA UNIVERZALNA PRIKOLICA

WWW.UNISTAR-ZPX.COM

INFO@MF-CT.COM +386 (0)51 337 395 @UNISTARZPX

INVESTICIJSKI NAČRTI

Gradbeništvo ima pri gospodarski rasti zelo pomembno vlogo

Ključno je, da imajo največji državni investitorji in tudi občine ta trenutek pripravljenih dovolj projektov na različnih področjih, ki jih lahko razpišejo in oddajo v gradnjo. S tem omogočijo slovenski gradbeni operativi njeno nadaljnje delovanje.

Gregor Ficko

Že znameniti ameriški predsednik Edgar Hoover je ob izbruhu delniške krize v ZDA v začetku tridesetih let prejšnjega stoletja pokazal, kako se z zagonom »new-deala«, velikega infrastrukturnega cikla, rešujejo ekonomske krize. Res pa je, da je Hoover ob sebi imel sposobnega ekonomskega svetovalca, znamenitega britanskega ekonomista in političnega teoretika moderne dobe Johna Maynarda Keynesa, ki je s svojimi idejami za vse večne čase temeljito spremenil teorijo in prakso makroekonomske politike vlad. Večina slovenskih makroekonomistov meni, da je v času trenutne ekonomske situacije, ki se po mnenju nekaterih konec leta zaradi naraščajoče inflacije in velikih finančnih obveznosti države lahko celo prevesi v recesijo, potrebno nadaljevati s trenutno gospodarsko rastjo.

Gradbeništvo ima največje multiplikacijske učinke na druge veje gospodarstva.

Država potrebuje vzdržen dolgoročni investicijski načrt

Gradbeništvo, ki ima prav gotovo največje multiplikacijske učinke na druge veje gospodarstva, bi pri tem imelo še naprej zelo pomembno vlogo. Njegova absorpcijska zmožnost namreč prenese do 2,5

milijarde gradbenih del na leto. Zna se zgoditi, da bo ta vrednost letos višja, vendar se bo to zgodilo zaradi višjih cen, ne zaradi pospešene dinamike razvoja ali količine grajenih projektov. Dejstvo je, da država potrebuje vzdržen dolgoročni investicijski načrt, ki ga bo izvedla v naslednjih 10 do 15 letih. Zaradi potreb slovenskega prebivalstva, ne zaradi gradbincev. Ceste, železnice, kolesarske poti,

bolnišnice, elektrarne, domovi za starejše občane, šole, ambulante ... namreč potrebujemo ljudje, ki tu živimo in plačujemo davke. Nekateri projekti, ki se gradijo šele sedaj, bi morali biti končani že pred desetimi ali več leti. Vendar jih, na veliko žalost, nismo zgradili, ker za to nikoli ni bilo dovolj posluha in politične volje. In če teh dveh ni, potem tudi denarja za njihovo gradnjo ni.

Pomen zlatega investicijskega pravila

Gospodarstvo, ki je vezano na gradbeno dejavnost, še vedno pričakuje, da bo država kot največji investitor v gradbeništvu v sodelovanju z njim pripravila strategijo razvoja dejavnosti gradbeništva do leta 2030. Ta bi omogočila, da bomo vsi, ki delujemo v panogi, dobili jasno sliko o investicijah države, njihovi dinamiki, potrebnih kapacitetah v dejavnosti, vlaganjih v razvoj in delovna mesta, izobraževanje in usposabljanje ter razvoj tehnične regulative in standardov. Strategija bi podjetjem in socialnim partnerjem ter izobraževanju morala podati jasne usmeritve za postavitev njihovih ciljev in oblikovanje izvedbenih programov, zato morajo biti v strategiji razvoja dejavnosti gradbeništva postavljeni jasni strateški cilji, kazalniki in napovedi rezultatov, tudi iz vidika t. i. zelenega in pametnega gradbeništva. Zelo pomembno bo tudi »zlato investicijsko pravilo«, za katerega je Zbornica gradbeništva in industrije gradbenega materiala (ZGIGM) že večkrat jasno poudarila, da je za gradbeništvo

kot izrazito sezonsko gospodarsko panogo izredno pomembno, predvsem pa, da se izvaja kontinuirano, zlasti na področju gradnje prometne infrastrukture. Očitno pa bi ga bilo zaradi deficita nekatere socialne infrastrukture, kot so npr. domovi za starejše občane, potrebno uvesti še na kakšnem drugem področju, ki ga pokrivajo visoke gradnje. To je za normalen razvoj gradbene panoge, predvsem pa za načrtovanje in zagotavljanje potrebnih resursov, tako človeških kot tudi materialnih in navsezadnje finančnih, izredno pomembno.

Država potrebuje vzdržen dolgoročni investicijski načrt za naslednjih 10 do 15 let.

Glavni namen zlatega investicijskega pravila je seveda uravnoteženo finančno načrtovanje državnih investicij, s čimer bi zagotovili njihovo kontinuirano izvajanje v točno določenih časovnih in finančnih okvirjih in se izognili nekonsistentnemu in nesmotrnemu investicijskemu načrtovanju.

Lani zagon številnih velikih infrastrukturnih projektov

V letu 2021 se je gradnja nekaterih večjih prometnih infrastrukturnih projektov na železnicah in cestah (začetek rekonstrukcije gorenjske železniške proge, gradnja drugega tira železniške proge med Divačo in Koproj z gradnjo viadukta Glinščica, gradnja na severnem delu tretje razvojne osi) nadaljevala s polno intenziteto in to se pričakuje tudi v letošnjem letu. Zelo pomembni bodo tudi projekti na železniškem omrežju, kjer poteka posodobitev železniških prog med Mariborom in Šentiljem, Ljubljano in Jesenicami ter Zidanim mostom in Celjem, ter obnova železniškega vozlišča v Pragerskem, vključno z železniško postajo.

Direkcija RS za infrastrukturo bo v skladu s trenutnim državnim proračunom na državnem cestnem omrežju tudi letos izvedla obsežen ciklus investicijskega vzdrževanja, pa tudi novogradenj. Isto velja za DARS-ov program investicijskega

S podjetjem Mobeco hitro do novih poslovnih prostorov

Mobeco, d. o. o. je podjetje za gradnjo velikih objektov. Specializirano je za gradnjo večjih poslovnih prostorov in skladiščnih hal po sistemu montažnih prefabriciranih visokokakovostnih AB elementov, pri tem pa upošteva kakovost, varovanje okolja in racionalizacijo naložbe.

»Razmere v gradbeništvu so zelo turbulentne, kar je posledica povišanja cen na trgu in pomanjkanja gradbenih materialov,« pravi prokurist družbe Mobeco Nemanja Đurić. »A kljub nestabilnemu trgu se ni še toliko gradilo,« ugotavlja. Doda, da so morali sami ponudbene cene sicer spreminjati, kar pa ni vplivalo na poslovanje, prav tako pa zaradi tega niso izgubili nobenega investitorja.

Mobeco ima tri tovarne prefabriciranih AB elementov – dve v Srbiji in eno v Sloveniji, tako da je vodilno podjetje s tega področja na območju celotne nekdanje Jugoslavije. Mobeco Slovenija, ki je v petih letih postalo eno od vodilnih podjetij na področju Slovenije in Hrvaške, gradi od spomladi tudi na Madžarskem. »Prednost sodelovanja z Mobeco je profesionalnost, kakovost, fleksibilnost in hitra realizacija različnih projektov – od

logističnih centrov in trgovin do proizvodnih obratov. Sodelujemo z vso industrijo pod korektnimi in konkurenčnimi pogoji. Posledica navedenega je dvakrat več uspešno realiziranih objektov iz leta v leto,« pove prokurist in doda, da uspeh ne bi bil mogoč brez sodelavcev, ki so najbolj zasluzni za rast podjetja.

Lani je Mobeco več kot podvojil prihodek iz leta 2020, vse pa kaže, da bodo letošnji rezultati še boljši. Tudi zato, ker načrtujejo velike projekte v Sloveniji in na Hrvaškem. Trenutno gradijo največji logistični center v Sloveniji, katerega velikost bo 66.000 m². »To je naš največji posamezni projekt do zdaj, kar nam je poseben izziv, zato bomo fokus v preostanku letošnjega leta usmerili nanj,« pove Đurić. Vsekakor pa bodo v prihodnje še povečali proizvodne zmogljivosti, razširili asortima gradbenih proizvodov in uvedli nove avtomatizirane proizvodne linije. Načrtujejo tudi, da bi se preizkusili v stavbeni gradnji s prefabriciranimi betonskimi izdelki, kar bo za njihovo podjetje pomenilo novo ero.

vzdrževanja avtocestnega omrežja, ki je za slovensko gradbeništvo zelo pomemben. Na energetiki se letos končno pričakuje gradnja zadnje, šeste hidroelektrarne na spodnji Savi, HE Mokrice. Stanovanjski sklad RS bo v letošnjem letu prav tako nadaljeval s svojimi stanovanjskimi projekti v Ljubljani, Mariboru in Kranju. Na področju stanovanjske gradnje pričakujemo številne investicijske aktivnosti tako v zasebnem kot v javnem sektorju, kjer je vodilni investitor na področju stanovanjske gradnje še vedno Stanovanjski sklad RS. Seveda pa ne smemo pozabiti tudi na nekatere občinske stanovanjske sklade na področju mestnih občin, ki so v letošnjem letu prav tako pričeli s številnimi projekti na področju stanovanjske gradnje in se bodo izvajali tudi v prihodnjih letih. Na koncu je potrebno omeniti še posamezna ministrstva in občine, ki v tej finančni perspektivi še izvajajo posamezne evropske projekte, financirane iz kohezijskega ali regionalnega razvojnega

sklada EU – tu gre predvsem za gradnjo komunalne infrastrukture, kot so vodovodni in kanalizacijski sistemi ter čistilne naprave. Zelo pomembno pa je, da imajo največji državni investitorji, pa tudi občine, ta trenutek pripravljenih dovolj projektov na različnih področjih, ki jih lahko razpišejo in oddajo v gradnjo in s tem omogočijo slovenski gradbeni operativi njeno nadaljnje delovanje. Še posebej je to pomembno zaradi Načrta za okrevanje, ki ga je vlada sprejela konec lanskega leta.

Glavni namen zlatega investicijskega pravila je uravnoteženo finančno načrtovanje državnih investicij.

Sistem javnega naročanja bistveno zmanjšal število pritožb

Zato bo nujna nadaljnja debirokratizacija postopkov pri umeščanju velikih infrastrukturnih projektov v prostor, kar do sedaj žal ni uspelo še nobeni vladi. Za

kar nekaj velikih infrastrukturnih projektov s področja prometa in energetike bo treba sprejeti še prostorske načrte, izdelati projektno dokumentacijo, rešiti pravno-premoženjske zadeve, zagotoviti in tudi zapreti finančne okvirje za njihovo izvedbo. Gre za avtocesto med Postojno in Jelšanami, hitro cesto med Kopro in Dragonjo, prav tako še v celoti prostorsko ni umeščena tretja razvojna os in to tako na severnem kot tudi na sredinskem in južnem delu. Še vedno ni odgovora na vprašanje, kaj se bo zgodilo s prostorskim umeščanjem elektrarn na srednji Savi. Se bo nadaljevalo ali ne? Enako velja za drugi blok jedrske elektrarne v Krškem.

Na srečo je sistem javnega naročanja z omogočanjem uporabe direktnih pogajanj med naročniki in ponudniki bistveno zmanjšal število pritožb na Državni revizijski komisiji in nam prihranil spremljanje nekajletnih »sag«, kot v primeru oddaje del za gradnjo druge cevi predora Karavanke. ■

Architecture
Engineering
Construction

Prehod na krožno in trajnostno gradnjo, spodbujanje internacionalizacije in pomoč pri pridobivanju evropskih razvojnih sredstev za člane grozda

Podražitev gradbenih materialov je lahko motivator za prehod v smeri krožnega gospodarstva. Vse dražji energenti pa hkrati v težavi skrivajo različne priložnosti za podjetja, ki se bodo med prvimi lotila izziva.

Da se je takšnih in podobnih izzivov lažje lotevati v skupini, kažejo rezultati uspešnih grozdov, katerih pomen je prepoznala tudi Evropska komisija, ki jih smatra za pomembno orodje za doseganje ciljev zelenega preboja in jim namenja različne razpise. Znatno del sredstev, pridobljenih na teh razpisih, je namenjen podjetjem, članom grozdov.

Slovenskemu gradbenemu grozdu je v zadnjih letih uspelo pridobiti štiri projekte za strateška partnerstva grozdov, kar je uspelo le malokateremu grozdu celo na evropski ravni. Uspešno je vodil evropsko strateško partnerstvo grozdov za internacionalizacijo na področju krožnega gospo-

»Na evropskem razpisu Euroclusters smo skupaj s partnerji iz tujine uspešno pridobili projekt, ki se bo uradno začel septembra 2022 in v okviru katerega bo kar 1.050.000 evrov namenjenih za različne razvojne izzive članov grozdov, « pravi mag. Vladimír Gumilar, direktor Slovenskega gradbenega grozda.

darstva v gradbenem sektorju, kar je privedlo do vzpostavitve iniciative International Circular Construction Cluster, v okviru katere se gradi mreža za poslovno in razvojno sodelovanje po vsem svetu. Nadaljevanje dela na tem področju je novo strateško partnerstvo, projekt ICBUILD, kjer skupaj s

partnerskimi grozdi razvija mehanizme za pomoč podjetjem za internacionalizacijo na trge Indije, Brazilije, Kanade, Združenih arabskih emiratov in Mehike. Projekt je v začetni fazi, glavne aktivnosti pa so namenjene malim in srednjim podjetjem.

Skupaj s partnerji iz Romunije, Poljske in Srbije sodeluje v strateškem partnerstvu grozdov za odličnost na področju skoraj nič-energijskih stavb, kjer izvaja tudi pilotni program ClusterXchange, ki je namenjen kratkotrajnim obiskom v partnerskih državah. Namen obiskov je spoznavanje trga ter vzpostavljanje poslovnih in razvojnih stikov.

Za kadrovske oddelke je lahko zanimiva informacija, da grozd sodeluje v projektih za razvoj znanj in kompetenc, ki so potrebne za uspešno delovanje v spremenjenih okoliščinah, na primer kompetence s področja krožnega gospodarstva ali digitalizacije.

Razlogov za članstvo je torej več kot dovolj.

300⁺
KINGS OF THE STONE AGE

MARMOR HOTAVLJE

ESPLANADA INŽENIRING IN PROJEKTIRANJE, D.O.O.

Vodilni med slovenskimi oblikovalci sodobne arhitekture

Studio Esplanada združuje skupino izkušenih strokovnjakov, ki se ukvarjajo z urejanjem prostora, oblikovanjem in načrtovanjem objektov. Prisoten je že od leta 2005 in letos praznuje 17. obletnico svojega delovanja. V vsem tem času je podjetje zaznamovala nenehna rast – tako po obsegu projektov kot po številu zaposlenih in ne nazadnje tudi po letni realizaciji. Svoje želje in ambicije v studiu naznanjajo s sloganom: »Studio za oblikovanje prihodnosti«.

Do nedavnega je imela Esplanada sedež v Šentrupertu na Dolenjskem, letos pa ga je preselila na lokacijo v Ljubljani, v tako imenovan Ferantov blok. Največjo prednost te lokacije vidijo v bližini Fakultete za arhitekturo, ki jim omogoča lažje vključevanje motiviranih študentov in krepitev njihovih vrst z zagnanim novim kadrom.

Nenehno izboljšujejo kakovost storitev

Podjetje Esplanada deluje s ciljem postati eden vodilnih oblikovalcev sodobne arhitekture v Sloveniji. Veliko dajo na kakovost svojih storitev, ki jo želijo povzdigniti na nivo storitev najboljših evropskih arhitekturnih birojev. »V prihodnosti želimo skladno z željami in dogovori s svojimi naročniki ustvarjati kakovostne, uporabne in sodobne arhitekturne rešitve tako na področju urejanja prostora, individualnih gradenj kot tudi na področju poslovnih in javnih stavb,« pravijo na podjetju.

Ožjo ekipo Esplanade sestavlja 20 sodelavcev, imajo pa tudi zaledje zanesljivih zunanjih sodelavcev z različnih področij. Z njihovo pomočjo poskrbijo za izvedbo celotnega projekta – od gradbenih konstrukcij do inštalacij. Nenehno skrbijo za krepitev kadra, tako da tudi številčno rastejo kot ekipa in vključujejo nove zunanje sodelavce.

Vsakemu projektu se popolnoma posvetijo

V Esplanadi ponujajo popolnoma individualizirane rešitve, ki se prilagajajo željam stranke in se odgovorno lotijo tudi najbolj zahtevnih projektov. Vključeni so v celoten proces, vse od prve ideje do končne realizacije, vsi projekti pa so deležni popolne pozornosti in skrbnosti. Esplanadini strokovnjaki pri svojem delu poskrbijo za izvirno oblikovanje in inovativnost, pri tem pa ne zanemarijo tudi funkcionalnosti in optimalne konstrukcijske zasnove, ki se sklada z visokoenergetsko učinkovitostjo in ekonomsko vzdržnostjo objekta.

Nudijo pripravo podrobnih prostorskih aktov in celotno projektno dokumentacijo od idejnega projekta pa vse do pridobitve gradbenega in nazadnje uporabnega dovoljenja. Med trajanjem projekta nudijo tudi projektantski nadzor in svetovanje v vseh fazah projekta.

Uspehi se z leti le stopnjujejo

V zadnjih letih se Esplanada ponaša z izjemno uspešnim poslovanjem – leta 2021 so prvič v zgodovini presegli 2 milijona evrov iz prihodkov od prodaje, rast pa se je nadaljevala tudi v lani, ko se je število naročil, ki jih sicer izvedejo med celotnim letom, zvrstilo že v prvih treh mesecih.

Za sabo imajo že številne odmevne projekte – prenova Elegans hotela Brdo, prenova vojašnice Edvarda Peperka v Mostah, izgradnja tovarne ELPRO Križnič v Slovenski Bistrici ... Veliko delujejo tudi na področju stanovanjske gradnje, kot so npr. stanovanjske stolpnice v Dravljah in še več manjših večstanovanjskih objektov v različnih koncih Slovenije. Kljub vsemu pa si bolj kot povečevanje obsega posla želijo izboljšati svoje storitve in dosegati cene, ki bi jim omogočile dodatno vlaganje v razvoj, tehnologijo in izobraževanje.

xella

URESNIČITE NAJVEČJE CILJE.

**Xella predstavlja nove XL
formate gradbenih elementov za
hitrejšo in enostavnejšo gradnjo.**

Odkrijte XL gradnjo – še enostavnejšo, hitrejšo in učinkovitejšo. Spoznajte inovativen gradbeni sistem iz velikih zunanjih zidnih blokov Ytong Jumbo in Ytong XL stenskih panelov za notranje predelne stene. Vrhunski gradbeni material nadgradimo s celovito storitvijo, saj vam za popolno izvedbo projektov nudimo od svetovanja in načrtovanja do dostave materiala in kakovostne izvedbe gradnje.

www.xella.si

YTONG

DRŽAVNA INFRASTRUKTURA

Z novimi prostori do večje učinkovitosti dela in varnosti zaposlenih

Ministrstva si obetajo nove prostore – po eni strani za reševanje prostorske stiske, po drugi za spodbujanje znanstvenih in raziskovalnih programov. Poleg novogradenj gre pogosto tudi za obnove in energetske sanacije starih stavb.

Jerneja Srebot

Nov Center SDVG bo pripomogel k varstvu gozdov

Na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) bodo do konca leta 2024 v okviru Načrta za okrevanje in odpornost (NOO) vzpostavili Center za semenarstvo, drevesničarstvo in varstvo gozdov (Center SDVG) na lokaciji in pod okriljem Gozdarskega inštituta Slovenije v Ljubljani. »V center bodo umeščeni dodatni prostori obstoječega Oddelka za fiziologijo in genetiko, in sicer prostori za razvoj semenarstva, razvoj pridobivanja, dodelave, shranjevanja in kalitve semen gozdnih drevesnih vrst in prostori za razvoj drevesničarstva (kakovost in inovativni pristopi k vzgoji sadik) ter gozdno genska banka s poudarkom na semenski banki,« pravijo na ministrstvu. Center bo s svojimi dejavnostmi neposredno podprl povečanje odpornosti gozdnih ekosistemov in gozdno-lesne verige ter drugih funkcij gozdov v času hitrih podnebnih sprememb in prilagajanja nanje.

V skladu z Načrtom za okrevanje in odpornost se bo v okviru ukrepov za pametno, trajnostno in vključujočo rast podprlo tudi vzpostavitev Nacionalnega inštituta za hrano, ki bo predstavljal osrednji inovacijski steber v verigah

preskrbe s hrano. Investicija naj bi bila zaključena do konca leta 2025.

Skupaj z Uradom Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu je MKGP pristopilo tudi k projektu Vzorčne turistično izobraževalne kmetije (VTIK) v Prezidu z namenom učvrstitve in razvoja slovenske narodne skupnosti v Gorskem Kotarju na Hrvaškem. Gre za kmetijsko, turistično, kulturno in informativno središče, ki naj bi bilo zaključeno v drugi polovici leta 2023.

Reševali bodo dolgoletno prostorsko stisko

Na Ministrstvu za pravosodje (MP) je v teku pet večjih investicijskih projektov, med njimi tudi izgradnja nove sodne stavbe v Ljubljani. Nova zgradba za Bežigrajskim dvorom bo omogočila združenje prvostopenjskih sodišč na eni lokaciji ter vzpostavitev sodobnih in varnih delovnih pogojev tako za zaposlene kot obiskovalce, v energetske učinkovitem objektu. Pričetek gradnje se predvideva med letoma 2024 in 2025.

Poleg tega bodo v letošnjem letu začeli z gradnjo za pridobitev novih prostorov na Igu. Investicija zajema izgradnjo novih prostorov za potrebe pripora in zaprtega

oddelka ter rekonstrukcijo gradu za potrebe polodprtega in odprtega oddelka ter upravo.

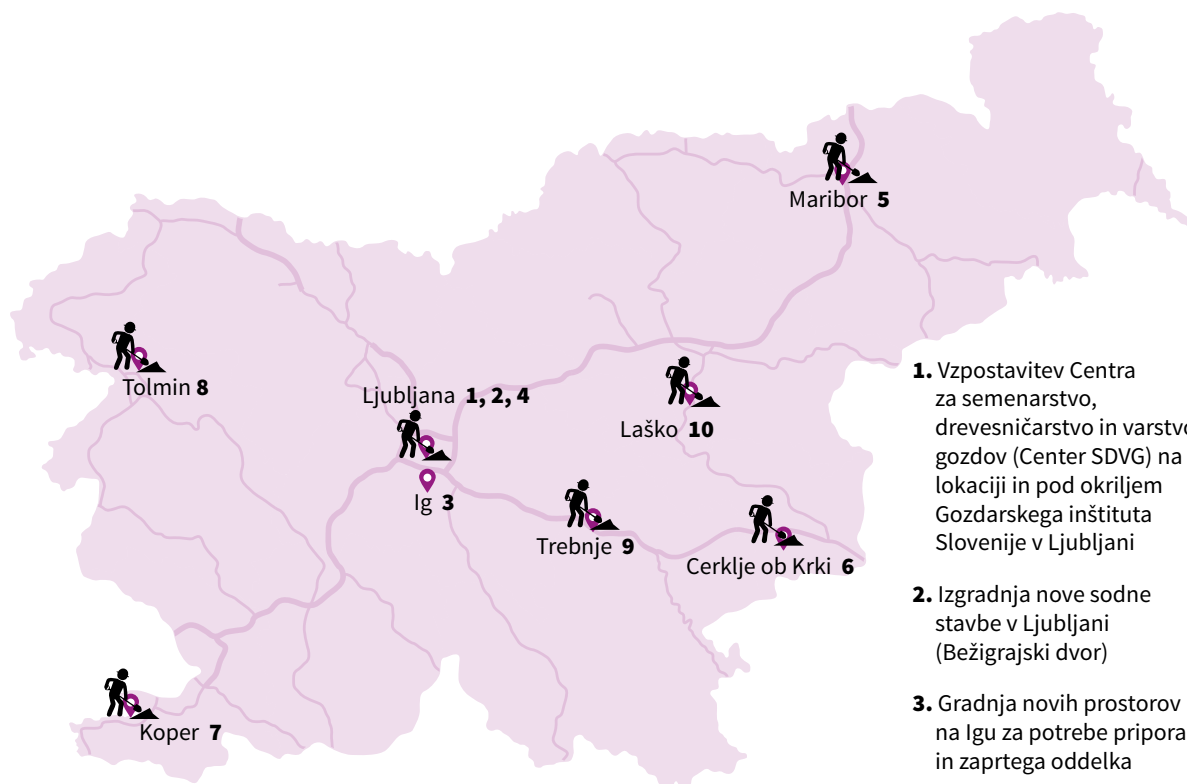
Nov zavod za prestajanje kazni zapora pa bodo gradili tudi v Ljubljani na lokaciji Dobrunje, s čimer nameravajo rešiti dolgoletno prostorsko stisko obstoječega zavoda na Povšetovi. »V okviru projekta bo zgrajen tudi izobraževalni center za uslužbence Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij,« pravijo na ministrstvu.

Na Ministrstvu za obrambo (MORS) pa so med drugim v teku celovite prenove Vojašnice Edvarda Peperka v Ljubljani in Vojašnice generala Maistra v Mariboru, delno pa bodo prenovili tudi nekaj objektov v Vojašnici barona Andreja Čehovina v Postojni.

Pripravljajo se na gradnjo novega hangarja za transportne zrakoplove SV na letališču Cerklje ob Krki (vojašnica Andreja Molana), gradili pa bodo tudi nove objekte v izobraževalnih centrih za zaščito in reševanje Ig in Sežana.

Gradijo nove prostore za policijske postaje

Na Ministrstvu za notranje zadeve (MNZ) letos predvidevajo začetek gradnje objekta za Specialno enoto policije v Šentvidu

1. Vzpostavitev Centra za semenarstvo, drevničarstvo in varstvo gozdov (Center SDVG) na lokaciji in pod okriljem Gozdarskega inštituta Slovenije v Ljubljani

2. Izgradnja nove sodne stavbe v Ljubljani (Bežigranski dvor)

3. Gradnja novih prostorov na Igu za potrebe pripora in zaprtega oddelka

4. Gradnja novega zavoda za prestajanje kazni zapora v Ljubljani (Dobrunje)

5. Celovita prenova Vojašnice generala Maistra v Mariboru

6. Gradnja novega hangarja za transportne zrakoplove SV na letališču Cerklje ob Krki

7. Dokončanje Postaje pomorske policije v Kopru

8. Gradnja policijske postaje v Tolminu

9. Gradnja policijske postaje v Trebnjem

10. Gradnja policijske postaje v Laškem

pri Ljubljani, na objektu Postaje pomorske policije v Kopru in v Logatcu pa bo izvedeno dokončanje objekta.

Za potrebe Ministrstva za notranje zadeve, Generalne policijske uprave in Policijske uprave Ljubljana bo Družba za svetovanje in upravljanje konec tega leta oziroma v začetku prihodnjega pričela z gradnjo večjega centra na območju Zgoranje Šiške v Ljubljani.

»V prihodnjih letih na ministrstvu načrtujemo še začetke gradenj Policijske uprave v Mariboru in Kopru, objekta Logistični center na Letališki v Ljubljani in policijskih postaj v Mariboru, Tolminu, Šentjurju, Trebnjem, Hočah - Slivnici, Izoli, Laškem in Ivančni Gorici,« naštevajo na ministrstvu.

Načrtujejo tudi sodelovanje pri izgradnji centra na Parmovi v Ljubljani, kjer bosta svoje prostore dobili policijski postaji Ljubljana Center in Ljubljana Bežigrad, kot tudi pri zagotavljanju prostorov za policijske postaje v okviru občinskih projektov v Grosupljem, Litiji in Ajdovščini.

Številni protipoplavni ukrepi v Spodnji Savinjski dolini

Direkcija Republike Slovenije za vode (DRSV) ima trenutno v teku več projektov, med njimi največ projektov za zagotavljanje poplavne varnosti. Dela se izvajajo na porečju Drave na več območjih, kot tudi na Gradaščici in Selški Sori, v teku pa je tudi ureditev obstoječe vodne infrastrukture v območju Solin Sečovlje.

Načrte pa snujejo tudi za projekt Zagotovitev poplavne varnosti v Spodnji Savinjski dolini. »Glede na pogostost, raznolikost in obseg poplavnih dogodkov sodi porečje Savinje med najbolj izpostavljena območja v

Sloveniji. Zgornjo Savinjsko dolino ogrožajo hudourniški procesi, ki poleg erozije in poplav povzročajo plazenje v večjem obsegu, naselja v Savinjski dolini pa poleg Savinje ogrožata še Bolska in Ložnica,« pojasnjujejo na direkciji.

Na obstoječih poplavnih površinah tako predvidevajo ureditev območij za nadzorovano zadrževanje voda, in sicer 5 suhih zadrževalnikov ob Savinji, po eden pa ob Bolski in ob Vršci (pritok Ložnice) ter aktiviranje poplavnih površin ob Ložnici za zmanjševanje ogroženosti urbaniziranih površin med Grušovljami in Celjem. ■

Tudi občine ne zaostajajo s projekti

Raznolike gradbene načrte imajo tudi posamezne občine. V Občini Bovec so pred kratkim odprli nov Gasilski dom na Srpenici, trenutno pa je v teku investicija gradnje nove športne dvorane, ki bo v prvi vrsti namenjena osnovnošolskim otrokom, prebivalcem Bovškega, turistom in pripravam slovenskih in drugih športnikov in športnih ekip.

V Zagorju ob Savi pa bosta kmalu zaključena tudi obnova Doma starejših Polde Eberl Jamski na Izlakah in prizidek k Varstveno delovnem centru Zasavje.

IZOTEKT
45 let tradicije

FRAGMAT

**KER VAM
VODA NE MORE
DO ŽIVEGA.**

Slovenski hidroizolacijski
bitumenski trakovi

FAKULTETA ZA GRADBENIŠTVO

Zibelka največjih talentov v gradbeništvu

Dr. Mateja Držečnik in doc. dr. Tomislav Letnik

Številni gradbeni projekti, izvedeni v zadnjem desetletju, pričajo o vrhunskih dosežkih slovenske gradbene stroke. Ponosni smo, da so mnogi diplomanti Fakultete za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo Univerze v Mariboru (FGPA), postali vidni predstavniki stroke in danes sodelujejo oziroma vodijo najpomembnejše in najzahtevnejše gradbene projekte doma in po svetu. Lep primer takšnega projekta je most Pelješac, katerega projektant je naš diplomant in danes tudi predavatelj na naši fakulteti Marjan Pipenbaher iz podjetja Ponting.

Avtor: M. Moharč

Programi so v koraku z najnovejšimi trendi

Na FGPA se zavedamo odgovornosti, ki jo prinaša izobraževanje na tem za gospodarstvo in družbo izredno pomembnem področju. Pri kreiranju študijskih programov zato zasledujemo cilje zelene preboja in digitalizacije, ki narekujejo nove trende na področju izobraževanja in od sodobnega inženirja pričakujejo široko paleto znanj in kompetenc. Izhajamo iz dejstva, da je za zahtevne gradbene projekte potrebno interdisciplinarno znanje, zato na FGPA ponujamo štiri ključne in za gradbeno stroko komplementarne študijske programe: Gradbeništvo, Gospodarsko inženirstvo, Prometno inženirstvo in Arhitektura.

Vsi študijski programi na FGPA so tehnično naravnani in opremljeni študenta z uporabnimi znanji iz številnih področij: projektiranje, dimenzioniranje, načrtovanje, investiranje, gradnja in vzdrževanje, izvajanje nadzora in inšpekcijska dela, izdelava gradbenih, prometnih in arhitekturnih študij, priprava strokovnih mnenj, organizacija in vodenje gradbenih projektov, delo v laboratorijih, projektnih birojih ter druga dela v poveza-

vi z gradbeno, prometno in arhitekturno stroko.

Rezultat tako zasnovanih programov so diplomanti s širokim teoretičnim znanjem in poglobljenimi specifičnimi strokovnimi veščinami, ki jim omogočajo samostojno in inovativno opravljanje različnih nalog, njihovo znanje pa je primerljivo z znanji, pridobljenimi na sorodnih ustanovah v Evropi.

Vse potrebne vsebine za razgledane in uspešne gradbenike

Podatek, da bo v naslednjih desetih letih pogoje za upokožitev izpolnilo okrog 2500 licenciranih gradbenih inženirjev, je dovolj zgovoren, da prihodnji študenti prepoznajo potencial dela na tem področju. Na Oddelku za gradbeništvo, ki je največji in najštevilčnejši oddelek na FGPA, izvajamo študijske programe s področja gradbeništva in gospodarskega inženirstva – smer gradbeništvo. Študijski programi na drugih dveh oddelkih dopolnjujejo vsebine s področja prometnega inženirstva in ar-

hitekture, ki so ključne za razgledanega in uspešnega inženirja na področju gradbeništva oziroma graditeljstva.

Študij na področju gradbeništva in prometnega inženirstva se na FGPA izvaja na vseh treh stopnjah. Prva stopnja študija (VS in UN program) traja tri leta. Razlika med prvo stopnjo na UN ŠP in VS ŠP je v tem, da študenti po končani prvi stopnji UN dobijo naziv diplomirani inženir (UN) ter nadaljujejo študij na 2. stopnji (MAG), skupno 5 let. Po končanem VS ŠP postanejo študenti diplomirani inženirji (VS) in se po 3 letih zaposlijo v stroki ter sodelujejo pri manj zahtevnih inženirskih projektih v slovenskih ali tujih podjetjih. Za raziskovalno-razvojno in znanstveno naravnane študente je na voljo še 3. stopnja (DR), kjer pridobijo naziv doktor oz. doktorica znanosti.

FGPA – kjer „z znanjem gradimo prostor prihodnosti“

G

GING

PI

A

JAVNE STORITVE

S staranjem prebivalstva je nujna razširitev infrastrukture

V javnem sektorju bo v prihodnjih letih zraslo precej novih zgradb, tako v odzivu na dolgoročne posledice epidemije kot z namenom izobraževalne in raziskovalne dejavnosti. Pri tem je dovršen del sredstev predviden iz naslova Načrta za okrevanje in odpornost.

Jerneja Srebot

Foto: Ministrstvo za zdravje

Nekdanji minister za zdravje položil temeljni kamen urgentnega centra Ptuj.

Več novih prostorov, namenjenih infektivnim boleznim

Na Ministrstvu za zdravje (MZ) imajo v teku precej gradbenih projektov. Na Ptujju so letos pričeli z izgradnjo Urgentnega centra v Splošni bolnišnici Ptuj, s čimer nameravajo omogočiti optimalno dostopnost do storitev ter na enem mestu omogočiti urgentnim bolnikom v vsakem trenutku hitro in učinkovito

V Kamniku bo Dom starejših občanov dobil nov prizidek, v Hrastniku in Ajdovščini pa bosta zgrajena nadomestna objekta, vsaka za 150 oseb.

medicinsko pomoč. Cilj investicije je zagotoviti kakovostno delovanje urgentne službe v SB Ptuj in skrajšanje časa obravnave s pomočjo sodobne opreme,

zaključena pa naj bi bila do konca prihodnjega leta.

V Šentvidu pri Stični se letos pričene novogradnja bolnišnice za otroke s ciljem boljše oskrbe, skrajšanja časa obravnave in izboljšanja zdravstvenih storitev. Obenem bo nov objekt omogočal tudi izvajanje dodatnih aktivnosti in izboljšanje delovnih pogojev zaposlenih, njegov namen pa je tudi zagotovitev

pogojev za večje socialno vključevanje mladine s posebnimi potrebami v lokalno okolje in razvoj deinstitucionalnih oblik varstva.

Kliničnemu centru v Ljubljani se obeta dograditev Klinike za infekcijske bolezni in vročinska stanja, z namenom izboljšanja pogojev za izvajanje kakovostne zdravstvene obravnave vseh bolnikov s kužnimi boleznimi.

Na Golniku se medtem načrtuje gradnja Izolacijskega oddelka Klinike Golnik, ki bo povečal pripravljenost klinike za akutno bolnišnično obravnavo na večje število bolnikov s covidom-19 in drugimi kužnimi boleznimi, ob enakih možnostih za ostale, še posebej za imunokompromitirane bolnike.

Kliničnemu centru v Ljubljani se v prihodnosti obeta dograditev Klinike za infekcijske bolezni in vročinska stanja, z namenom izboljšanja pogojev za

Foto: Depositphotos

**LET'S
BUILD**

Stropni opaž AluDEK

- ✓ **NAJVARNEJŠI**
- ✓ **NAJHITREJŠI**
- ✓ **NAJBOLJŠI**

RINGER
OPAŽI IN ODRI

izvajanje kakovostne zdravstvene obravnave vseh bolnikov s kužnimi boleznimi. Obstoječi stavbi se bo pridružilo 107 dodatnih posteljnih kapacitet. Tudi v Mariborskem kliničnem centru se obeta širitev infekcijske klinike. V tem primeru je obstoječa stavba Oddelka za infekcijske bolezni in vročinska stanja samostojna stavba, nov objekt pa bo zagotovil dodatnih 58 posteljnih kapacitet in sedem ambulant.

Na Gorenjskem bodo dobili regijsko bolnišnico

V prihodnje pa se na področju zdravstva obetata še dva večja projekta. Prvi je gradnja Gorenjske regijske bolnišnice s kapaciteto 600 postelj. Gre za projekt nacionalnega pomena, glavni razlogi za investicijsko namero pa izhajajo iz nezmožnosti ustrezne širitve na obstoječi lokaciji Jesenic in razdrobljenosti programov oz. dostopov do storitev zdravstvenega varstva v regiji.

Na ministrstvu navajajo več razlogov za odločitev o investiciji. Eden izmed njih je intenzivno staranje prebivalstva, ki ga napovedujejo trendi za prihodnja desetletja, hkrati pa želijo razbremeniti obstoječe kapacitete v regiji. Regijska bolnišnica pomeni tudi občutno razbremenitev za UKC Ljubljana, saj ima Gorenjska v primerjavi s slovenskim povprečjem manj razpoložljivih bolniških postelj na 100.000 prebivalcev, manj bolnišničnih zdravljenj zaradi bolezni in krajšo ležalno dobo tako zaradi bolezni kot tudi zaradi poškodb.

V sklopu Načrta za okrevanje in odpornost je ministrstvo v obdobju od 2021 do 2026 predvidelo novogradnjo Centra za sluh in govor v Mariboru.

V načrtu je tudi izgradnja negovalnega doma covid-19 za celostno obravnavo odraslih oseb, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo. Epidemija je dodatno izpostavila

ranljivost obstoječe ureditve zagotavljanja storitev, ki spadajo na področje dolgotrajne oskrbe – med drugim se je pokazala omejenost prostorskih zmogljivosti, znanja in kadrov ter potreba po krepitvi sodelovanja z različnimi deležniki v sistemu zdravstva in socialnega varstva. Nov dom bi tako omogočil dostop do novih storitev oziroma oblik dolgotrajne oskrbe, razpolagal pa bo z do 300 posteljami za osebe, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo.

Novo kapacitete za domove starejših

Na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ) bodo letos zgradili precej novih enot za oskrbo starejših. Za Dom starejših občanov Šmarje pri Jelšah se že izvaja novogradnja dislocirane enote Rogatec, ki naj bi bila dokončana v letošnjem letu, za isti dom pa bodo letos pričeli tudi z gradnjo enote za 49 oseb v Občini Kozje in zunanje enote za 26 oseb v Občini Podčetrtek.

SALONIT ANHOVO CEMENT

KAJ ŽELIMO DOSEČI S POSODOBITVAMI?

1

Razgljičiti proizvodnjo cementa in s tem prispevati k blaženju podnebnih sprememb.

2

Povečati proizvodne kapacitete ob istočasnem znižanju vplivov na okolje.

3

Znižati emisije v absolutnem smislu z inovativno tehnologijo nove generacije.

4

Uvesti zelene vire energije in postopno opuščati fosilna goriva skladno z evropskim zelenim dogovorom.

POT DO OGLJIČNO NEVTRALNE PROIZVODNJE CEMNETA Z MINIMALNIMI VPLIVI NA OKOLJE

2021-2023

Sončne elektrarne

2024-2025

Inovativna tehnologija za bistveno znižanje emisij

Postopno opuščanje klasičnih fosilnih goriv

Električna energija iz odpadne toplote

2026-2028

Pilotna naprava CCU (Zajemanje in shranjevanje CO₂)

2035

CCU (Zajemanje in shranjevanje CO₂)

40 % električne energije za proizvodni proces iz lastnih obnovljivih virov energije

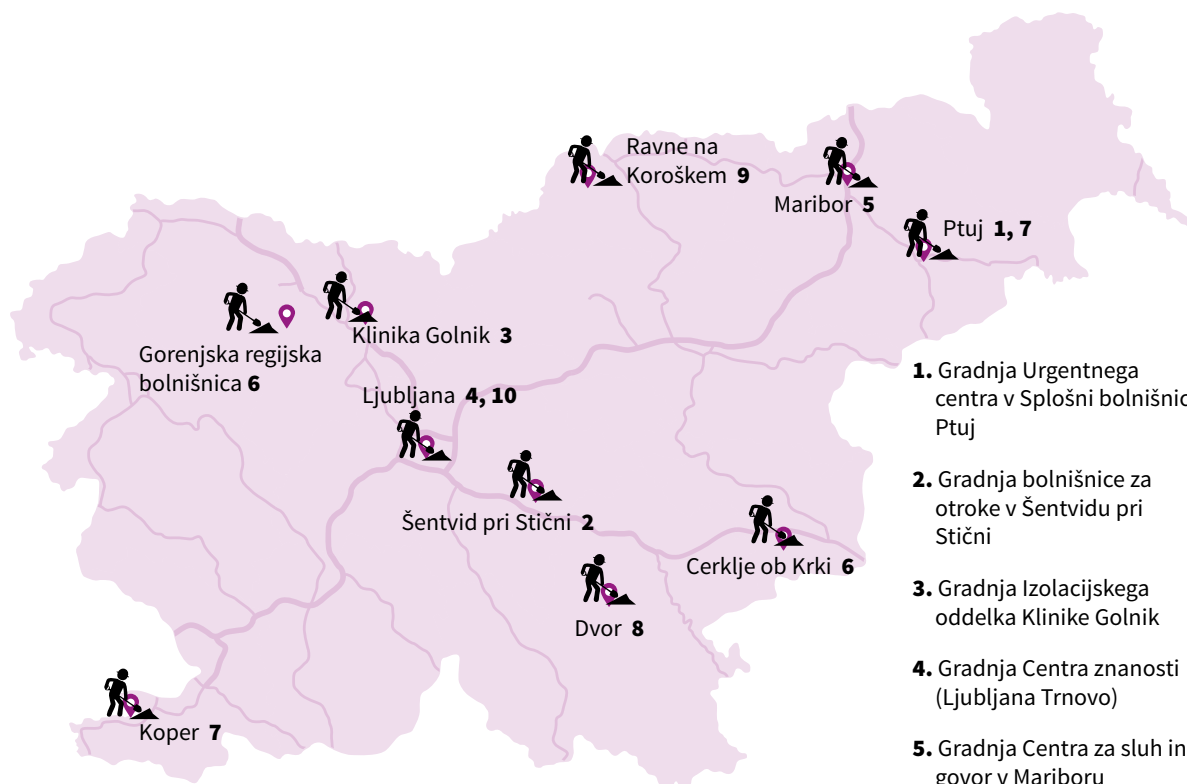
NAŠA VIZIJA

Do leta 2035 želimo razgljičiti proizvodnjo cementa, ki je strateški gradbeni material sedanosti in prihodnosti.

DRUŽBA SKUPINE

Alpacem
by Wietersdorfer

1. Gradnja Urgentnega centra v Splošni bolnišnici Ptuj
2. Gradnja bolnišnice za otroke v Šentvidu pri Stični
3. Gradnja Izolacijskega oddelka Klinike Golnik
4. Gradnja Centra znanosti (Ljubljana Trnovo)
5. Gradnja Centra za sluh in govor v Mariboru
6. Gradnja Gorenjske regijske bolnišnice s kapaciteto 600 postelj

7. Gradnja negovalnega doma covid-19 (predvidoma na Ptuj)
8. Gradnja Interpretacijskega centra NATURA 2000 – Auerspergova železarna Dvor
9. Gradnja centra starejših KO-RA v Ravnah na Koroškem
10. Gradnja Srednje medijske in grafične šole v Ljubljani

hse
RGP
 Rekonstrukcije. Gradnje. Proizvodnja.

Poleg tega bodo nove enote zgradili tudi v Lenartu za Socialnovarstveni zavod Hrastovec, za Dom starejših občanov Šiška v Občini Osilnica, v Bovcu za Dom upokojencev Nova Gorica, za Dom Danice Vogrinec Maribor bodo zgradili nove enote tako v občini Sv. Ana kot občini Duplek. V Kamniku bo Dom starejših občanov dobil nov prizidek, v Hrastniku in Ajdovščini pa bosta zgrajena nadomestna objekta, vsak za 150 oseb.

V Ravnah na Koroškem bodo letos pričeli z gradnjo centra starejših KO-RA, na Jesenicah pa bodo pričeli z gradnjo objekta "E" Doma upokojencev dr. Franceta Bergelja.

Številne šole bodo prišle do novih telovadnic

Na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ) imajo odprtih več gradbenih projektov. Projekt Reševanje prostorske problematike SŠGT Maribor,

ki se je začel izvajati v letu 2017, naj bi bil zaključen do konca letošnjega leta, v letu 2023 pa načrtujejo zaključek projekta investicij v rekonstrukcije športnih bazenov ter posodobitve ali vzpostavitve novih zunanjih športnih površin v leto 2021, v katerem sodelujeta občini Ribnica in Radovljica.

Medicinska fakulteta Univerze v Ljubljani bo pridobila nov objekt s prostori za simulacijsko medicino ter znanstveno-raziskovalno dejavnost, prav tako pa je za potrebe izobraževalne in raziskovalne dejavnosti načrtovana izgradnja novega objekta in simulacijskega centra za ljubljansko Veterinarsko fakulteto.

Potekali bodo tudi projekti za širitev prostora v OŠ Loka Črnomelj in OŠ Pier Paolo Vergerio il Vecchio, Gimnazije

Gian Rinaldo Carli Koper in Vrtca Delfino Blu v Kopru.

V sklopu Načrta za okrevanje in odpornost (NOO) je ministrstvo v obdobju od 2021 do 2026 predvidelo novogradnjo Centra za sluh in govor v Mariboru ter Srednje medijske in grafične šole v Ljubljani, zgradili pa bodo tudi večje število šolskih telovadnic in sicer za Center biotehnike in turizma GRM v Novem mestu, za ŠC Šentjur, Srednjo gozdarsko in lesarsko šolo Postojna, Srednjo zdravstveno šolo Murska Sobota, Gimnazijo Kranj, Šiška in III. Gimnazijo Maribor ter Nova Gorica.

Podprli bodo izobraževalno in raziskovalno dejavnost

Tudi v visokošolski in znanstveni infrastrukturi se odvijajo pripravljalne aktivnosti na različnih nivojih. Medicinska fakulteta Univerze v Ljubljani bo pridobila nov objekt s prostori za simulacijsko medicino

cestno podjetje ptuj

vzdrževanje cest, visoke in nizke gradnje, proizvodnja materialov

POTI V VSE SMERI

Gradimo za vas.

Pripravljeni na izzive prihodnosti.

Cestno podjetje Ptuj d.d.
Zagrebska cesta 49a
2250 Ptuj
02 788 08 00
uprava@cpptuj.si
www.cpptuj.si

ter znanstveno-raziskovalno dejavnost, prav tako pa je za potrebe izobraževalne in raziskovalne dejavnosti načrtovana izgradnja novega objekta in simulacijskega centra za ljubljansko Veterinarsko fakulteto.

V Ljubljani v Trnovem poteka izgradnja Centra znanosti – demonstracijskega objekta, ki bo deloval kot spodbujevalnik radovednosti in inovativnosti ter kot stičišče sodelovanja med znanostjo, izobraževanjem, gospodarstvom in kulturo.

Načrtujejo tudi gradnjo več objektov za izvajanje sodobne izobraževalne in raziskovalne dejavnosti, in sicer za Fakulteto za farmacijo in Fakulteto za strojništvo Univerze v Ljubljani, Fakulteto za vede o zdravju Univerze na Primorskem ter Fakulteto za zdravstvene vede Univerze v Mariboru.

Za potrebe Akademije za glasbo Univerze v Ljubljani poteka celovita prenova objekta Kazine, kjer je zaključitev del obnove stavbe predviden v letu 2022, v teku pa sta tudi izgradnja Biotehnološkega stičišča Nacionalnega inštituta za biologijo in prenova objekta Kmetijskega inštituta Slovenije na Hacquetovi ulici 19 v Ljubljani.

V Ljubljani v Trnovem poteka izgradnja Centra znanosti kot demonstracijskega objekta. Center naj bi deloval kot spodbujevalnik radovednosti in inovativnosti ter kot stičišče sodelovanja med znanostjo, izobraževanjem, gospodarstvom in kulturo.

V Logatcu trenutno dokončujejo z izgradnjo Požarnega laboratorija Zavoda za gradbeništvo, ki poteka v sklopu projekta Innorenew CoE, konec prejšnjega leta pa so zaključili z izgradnjo novega objekta Centra odličnosti za raziskave in inovacije na področju obnovljivih materialov in zdravega bivanjskega okolja (Innorenew CoE) v Izoli.

S projekti želijo predstaviti lokalne posebnosti

Na Ministrstvu za kulturo (MK) v letih 2022 in 2023 predvidevajo gradnjo in pripravo dokumentacije za Interpretacijski center NATURA 2000 – Auerspergova železarna Dvor, kjer bodo obnovili objekte nekdanje železarne na Dvoru pri Žužemberku. S projektom želijo obiskovalcem približati obravnavano območje z vidika širšega naravovarstvenega pomena reke Krke.

Še en interpretacijski center pod akronimom Na-kolih bodo uredili na Ljubljanskem barju, namenjen pa bo predstavitvi tamkajšnje biotske raznovrstnosti in dediščine kolišč.

V teku je tudi urejanje dokumentacije za izgradnjo zunanjega amfiteatra v Novi Gorici, ki bo umeščen med Slovenskim narodnim gledališčem Nova Gorica in Goriško knjižnico Franceta Bevka, sprejel pa naj bi okrog 500 obiskovalcev. ■

Skupina KOMUNALNE GRADNJE d.o.o. in Rekon d.o.o.

- gradnja komunalne infrastrukture
- vzdrževanje cest, vodovodov, druga nizka gradnja
- združena strokovnost, zanesljivost in kakovost

OBČINA AJDOVŠČINA

Ajdovščina – vodilna sila gospodarstva na severnem Primorskem

Razvoj občine Ajdovščina je v preteklih desetletjih opredeljevala industrija na področju prehranske, gradbene, lesne, kovinske in tekstilne panoge, danes pa se te tradicionalne dejavnosti nadgrajuje z modernimi in visokotehnološkimi dejavnostmi letalske, biotehnološke ter informacijsko-komunikacijske industrije. Župan Tadej Beočanin izpostavlja: *»Na pogorišču propadlih podjetij in kriznih let ajdovskega gospodarstva smo začeli preudarno graditi in ustvarjati nove zgodbe. Skupaj z gospodarstveniki, okovani z vzajemnim pogumom in medsebojno pomočjo, nam je uspelo ustvariti nekaj, kar je za marsikoga še pred časom veljalo za nepredstavljivo – Ajdovščina doživlja izjemen gospodarski razcvet in postaja steber gospodarskega razvoja na Primorskem in širše.«*

Foto: Robert Ferjančič

Ajdovsko gospodarstvo s 70 milijoni čistega dobička

Vsi kazalniki kažejo na ta izjemen porod ajdovskega gospodarstva. V zadnjih osmih letih je bilo ustanovljenih več kot 2.400 novih delovnih mest, kar predstavlja 44 - % prirast. *»Ne le relativno na prebivalca, v absolutnih številkah smo glavni gospodarski center regije z največ vlaganji v opremo in infrastrukturo, kar je temelj še prodornejše prihodnosti,«* poudarja župan. Po podatkih agencije AJ PES je ajdovsko gospodarstvo v letu 2021 izkazalo največ neto čistega dobička in dodane vrednosti na zaposlenega, ajdovske družbe pa so med vsemi občinami v severnoprimorski regiji tudi največ zaposlovale. Gospodarstvo je v ajdovski občini lani ustvarilo 70 milijonov evrov čistega dobička, ki so ga družbe glede na predhodno leto povečale za skoraj 60 odstotkov. Ne zgolj gospodarstvo, visoke bivanjske pogoje ustvarja tudi odlična kakovost in dostopnost javnih storitev. Raziskava o cenah občinskih storitev je prikazala, da je Občina Ajdov-

ščina najugodnejša v regiji. Na državni ravni pa med 10 % občin z najnižjimi cenami javnih storitev.

Ajdovščina – druga občina v Sloveniji po dokončanih stanovanjih

V letošnjem letu je v Ajdovščini možno spremljati pravi razmah stanovanjske gradnje. Tik pred vselitvijo sta stanovanjski kompleks Fluvio Frigido in Batujaska gasa v Batujah, veliko gradbišče je že v teku na Ribniku, kjer se v Rezidencah Papillon in Lotus pričakuje okrog 200 stanovanj. Stroji za stanovanjsko gradnjo bodo brneli še na treh območjih znotraj mesta, kar bo skupno doprineslo približno 400 novih stanovanj. Komunalno opremljanje je zaključeno tudi za gradnjo enodružinskih hiš na podeželju. Vse to vodi k izjemnemu razmahu večstanovanjske gradnje, kar pritrjuje tudi dejstvo, da je občina Ajdovščina druga občina v Sloveniji po dokončanih stanovanjih - takoj za prestolnico.

Prodorni in prebojni

Občina Ajdovščina je bila letos razglašena za razvojno najbolj prodorno občino v državi in je prejemnica nagrade zlati kamen. Številni uspešni projekti, pi-

lotni programi in na tradiciji utemeljen razvoj so občino zavihteli v sam državni vrh. Prebojnost občine je lani prepoznal tudi Mednarodni odbor za dodelitev nagrad Globallocal, ki je Občino Ajdovščina nagradil z najvišjo – zlato nagrado in priznanjem za ustvarjanje stimulativnega okolja za razvoj podjetništva v Srednji in Jugovzhodni Evropi. Občina je bila prepoznana kot primer dobre prakse na področju razvoja poslovnih con in drugih ukrepov za podporo podjetnikom.

25-milijonski pospešek za nadaljnji razvoj

25-milijonov vredna donacija Taje in Iva Boscarola Občini Ajdovščina je dala zagon za še prodornejšo razvojno pot. Donacija sta namenila izgradnji novega zdravstvenega doma z urgentnim centrom, lekarni, letalskega muzeja s centrom znanosti, operativno-servisnega centra za helikoptersko reševanje, nakupu helikopterja za reševanje in gašenje ter ozelenitvi občine. Vse naložbe namerava občina uresničiti v roku treh let, kar bo z gotovostjo okrepilo visoke bivanjske pogoje in kovalo nove priložnosti za nadaljnji, še silovitejši razvoj ajdovske lokalne skupnosti.

trgograd

TRGOGRAD, d.o.o., LITIJA
Breg pri Litiji 56, 1270 Litija
+386 (0) 1 8983 440 info@trgograd.net www.trgograd.net

30let

Podjetje je nastalo leta 1992 kot malo gradbeno podjetje. Z dinamičnostjo in poslušom za tržne vzgibe se je skozi svojo zgodovino dograjevalo in poskušalo trgu ponuditi čim bolj kompleksne stvari iz področja gradbeništva, gradbenih storitev in gradbenih proizvodov.

Sredi leta 2021 je podjetje preseglo število 220 zaposlenih. Usmerjeni smo k nenehnemu razvoju, zato vseskozi skrbimo za dodatna izobraževanja in izpopolnjevanja kadra na vseh področjih delovanja.

Podjetje na področju nizkih gradenj opravlja dela organizirano ter z lastno mehanizacijo.

Dela izvajamo na različnih področjih:

- Izvedbe cest: novogradnje; modernizacije; rekonstrukcije ter asfaltiranje cest, avtobusnih postajališč, krožišč, parkirišč, pločnikov, itd.
- Izgradnje komunalne infrastrukture: vodovodi; meteorne kanalizacije; fekalne kanalizacije; čistilne naprave; itd.
- Izgradnje objektov: oporni zidovi; podporni zidovi; skalne zložbe; mostovi; prepusti; itd.

V Ljubljani od leta 2013 deluje najsodobnejša asfaltna baza »Smodinovec« z lastnim laboratorijem, ki spremlja vse faze od proizvodnje do vgradnje asfaltnih zmesi. Obrat, ki na uro lahko proizvede 180 ton zmesi ima možnost proizvodnje nizkotemperaturnih asfaltnih zmesi z uporabo penjenega bitumna in uporabe recikliranega asfalta.

Od leta 2016 se ukvarjamo tudi s hladno reciklažo cest z reciklatorjem Wirtgen WR250, ki predstavlja najzmogljivejši stroj iz flote reciklatorjev, tako da lahko opravimo projekte vseh vrst in zahtevnosti. Hladna reciklaža cest je tehnologija prihodnosti, saj se obnova ceste izvede zelo hitro, pri obnovi pa uporabimo vse materiale, kateri so v cesti že vgrajeni, tako da se pri obnovi ne ustvarja nikakršnih gradbenih odpadkov.

Skrbno in zanesljivo izvajamo dela tudi na področjih:

- visokih gradenj
- proizvodnje in prodaje gradbenih materialov
- projektiranja in inženiringa
- predelave gradbenih odpadkov
- vzdrževanja cest

PROMETNA INFRASTRUKTURA

Vzpostavljale se bodo nove cestne in železniške povezave

Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo v proračunu za letošnje leto predvideva okrog 916,2 milijona evrov, od tega dobro tretjino za področje cestne infrastrukture, preostalih 600 milijonov pa za železniško. Podobno razmerje bo obdržala tudi prihodnje leto, ko za investicije skupno predvideva 976,3 milijona evrov.

Jerneja Srebot

V Tolminu, na Vrhniki in v Kidričevem bodo naslednje leto vozili po obvoznici

Več cestnih projektov je trenutno že v teku in na Direkciji za infrastrukturo Republike Slovenije (DRSI) predvidevajo, da se bodo zaključili še v letošnjem letu. V aprilu so že zaključili z izgradnjo druge etape obvoznice Slovenska Bistrica, kjer so zgradili 1340 metrov (m) ceste od krožišča v Slovenski Bistrici do tovarne Impol, ki je investicijo tudi delno financirala.

Štiri kilometre dolga obvoznica Kidričevo bo predvidoma zaključena še v drugi polovici letošnjega leta, konec leta pa je predviden tudi zaključek prvega sklopa gradnje obvoznice Vrhnika.

V postopku gradnje pa so tudi nekatere druge obvoznice. Štiri kilometre dolga obvoznica Kidričevo bo predvidoma zaključena še v drugi polovici letošnjega leta, konec leta pa je predviden tudi zaključek prvega sklopa gradnje obvoznice Vrhnika. Zaključek drugega sklopa tega projekta, ki bo dve novi križišči povezal z obstoječimi potmi, na DRSI ocenjujejo v začetku leta 2023, medtem ko je tretji, zadnji v celoti v pristojnosti Občine

Drugi tir Divača-Koper - dostopne ceste

Vrhnika. Tudi Tolmin bo dobil kilometer in pol dolgo novo obvoznico, ki bo prometu predana predvidoma ob koncu prihodnjega leta.

Poleg naštetih imajo na DRSI v pripravi tudi načrte za gradnjo obvoznic, ki se bodo v bližnji prihodnosti šele začele izvajati. Prva od teh bo obvoznica Vodice, ki bo predvidoma dokončana aprila naslednje leto, povezovala pa bo štajerski in

gorenjski krak avtoceste. Na Krasu bodo zgradili obvoznico med avtocestnim priključkom Kozina in naseljem Hrpelje. Prečkala bo lokalno cesto, železniško progo in nekaj odprtih kraških površin. Novo štiripasovnico si obetajo v Mariboru med Lackovo in Kardeljevo cesto, načrti za obvoznico v Železnikih pa trenutno čakajo na rešitev upravnega spora na gradbeno dovoljenje.

Na Cerkniskem novi ukrepi za zaščito dvoživk

Na cestah so v teku številne rekonstrukcije. Na relaciji Murska Sobota–Gederovci bodo poleg rekonstrukcije zgradili še pločnike in kolesarske poti, na cesti Slovenska Bistrica–Hajdina pa bodo umestili dve novi počivališči in novo križišče. V letošnjem letu se zaključujejo tudi dela na novi povezovalni dvopasovni cesti med trgovskim centrom Qlandia in Limburško cesto v Mariboru, kjer so marca pridobili pravomočno gradbeno dovoljenje za izvedbo zadnje faze. Prav tako bo kmalu prevozna navezovalna cesta Ljubčna pri avtocestnem priključku Celje vzhod.

Na cesti Trebija–Sovodnj bodo medtem izvedli sanacijo zidov in brežin, v sredini naslednjega leta pa bo za zaščito ceste pred padajočim kamenjem in skalami dokončana galerija Šklendrovec. Na cesti Žaga–Kobarid bodo ob rekonstrukciji ceste do maja prihodnje leto zgradili tudi 79 metrov dolg viadukt, na cesti Cerknica–Bloška Polica,

kjer se dela zaključujejo v februarju 2023, pa bodo izvedli še ukrepe za zaščito dvoživk.

Na cesti Žaga–Kobarid bodo ob rekonstrukciji ceste do maja prihodnje leto zgradili tudi 79 metrov dolg viadukt.

V Bovcu slab milijon evrov za državne kolesarske povezave

Znaten del sredstev bo pri infrastrukturnih projektih namenjen udeležencem prometa, ki se na pot odpravljajo s kolesom. Na cesti Dobova–Brežice bodo poleg avtobusnih postajališč in ukrepov za umirjanje prometa umestili tudi kolesarske površine, za kolesarje pa bo poskrbljeno tudi na cesti v Spodnjo Idrijo, kjer bo steza tekla prek brvi čez Idrijo v Mokraški vasi. Na tej relaciji bodo pridobili tudi novo javno razsvetljavo in avtobusno postajališče, projekt pa bo delno financiran iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Nove kolesarske

S kolesarsko stezo bodo sprostili promet

V Zagorju ob Savi medtem gradijo kolesarsko stezo Zagorje–Orehovica, s katero želijo sprostiti promet in občane spodbuditi k okolju prijaznem transportu. V sklopu gradnje bodo zrasli še trije novi mostovi na regionalni cesti Zagorje–Izlake.

povezave bodo v naslednjem letu tekle med Tolminom in Modrejem ter med Velenjem in Mislinjo. V sklopu slednje je v načrtu sanacija treh predorov in gradnja enega novega kot tudi gradnja štirih mostov in štirih nadvozov, treh počivališč, dveh avtobusnih postajališč in ene galerije.

Novo kolesarsko pot bodo potegnili tudi ob reki Meži, kjer bo čez vodo potekala preko brvi, v sklopu investicije pa bodo poskrbeli še za nove kamnite zložbe, oporne zidove in zaščito rečnih brežin kot

Stanovanjske zgradbe

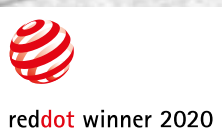
Prometna infrastruktura

Železniška infrastruktura

Hoteli in letovišča

ACO. creating
the future of drainage

Že 75 let zavezani
k odličnosti pri upravljanju
s površinskimi vodami

www.aco.si • info@aco.si

tudi za vodnogospodarsko ureditev reke Meže. Za kolesarje bo poskrbljeno tudi v Bovcu, kjer občina za državne kolesarske povezave letos namenja slab milijon evrov. Kolesarske poti bodo gradili na povezavi Bovec–Kobarid–Tolmin in Bovec–Čezsoča, poleg tega so tam pravkar zaključili z rekonstrukcijo ceste na Vas na Skali, razširitvijo ceste v Lepeno in ureditvijo parkirišč Virje. V prihodnosti jih čaka še rekonstrukcija mostu v Log Čezsoški.

Sistem za daljinsko vodenje bodo uvajali še pet let

Več gradbenih projektov je odprtih tudi na železniških progah. V letošnjem letu na Direkciji za infrastrukturo predvidevajo zaključek del na treh koncih po Sloveniji. Na odseku Kranj–Jesenice bodo zaključili z nadgradnjo proge, ki je bila sofinancirana iz Sklada za podnebne razmere, predvidevajo pa tudi, da bo slabi dve tretjini predvidenih sredstev zagotovila Evropska unija (EU) v okviru Načrta za okrevanje in odpornost. V Grosuplju bodo poleteli dokončali nadgradnjo železniške postaje, ki vključuje izvedbo signalno-varnostnih naprav ter rušitev in gradnjo

novega nadvoza, zaključili pa naj bi tudi z varnostno-tehnično nadgradnjo železniškega predora Karavanke, ki je v teku od leta 2020.

Ob reki Meži bo kolesarska pot čez vodo tekla preko brvi, v sklopu investicije bodo poskrbeli še za nove kamnite zložbe, oporne zidove in zaščito rečnih brežin ter za vodnogospodarsko ureditev reke Meže.

Še nekaj časa pa se bodo izvajala obnovitvena dela na več predelih slovenskih železnic, in sicer na relaciji Maribor–Šentilj, vozlišču Pragersko ter na relaciji Ljubljana–Divača, kjer dela trenutno potekajo na odseku Ljubljana–Brezovica. Letos predvidevajo še začetek nadgradnje na odseku Brezovica–Preserje, delu odseka Preserje–Borovnica in železniški postaji Borovnica. Na progi Zidani Most - Šentilj - državna meja (d. m.) in na odseku proge Zidani Most–Ljubljana so pred tremi leti začeli z uvajanjem daljinskega vodenja prometa, kar naj bi trajalo do leta 2027.

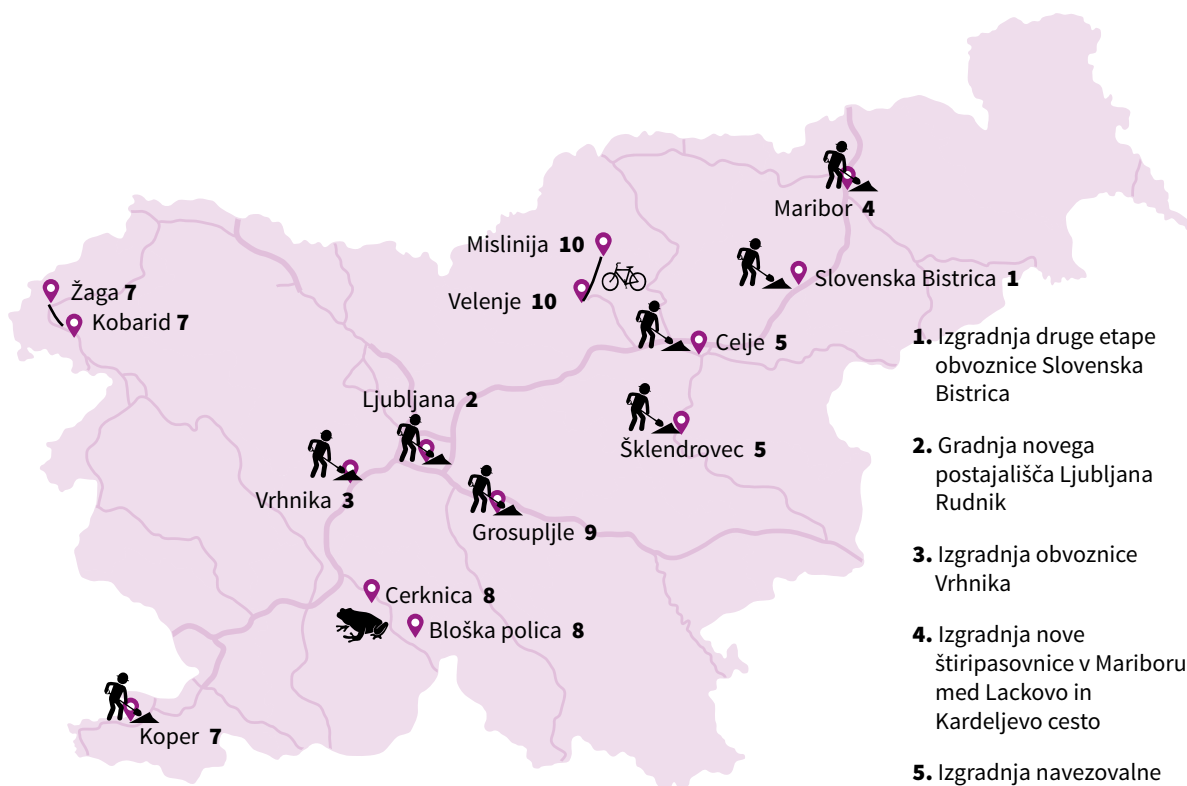
Novi postajališči na Rudniku in pri Zbelovem

Letos na DRSI predvidevajo začetek del na več lokacijah. Začeli bodo z nadgradnjo železniških postaj Domžale, Ljubljana in Škofljica ter ureditvijo postaje Šmartno ob Paki, ob progo bodo umestili tudi novi postajališči Ljubljana Rudnik in Zbelovo. Na Ledini bodo poleg novega železniškega postajališča bogatejši tudi za podvoz, novega podhoda bodo deležni v Pavlovcih, na železniški progi Ormož–središče–d. m. bodo uredili nivojske prehode, na postajah Šentjur in Zagorje pa bodo vzpostavili izvennivojske dostope na perone.

Nadgradnje samih prog se obetajo na relacijah Ivančna Gorica–Ljubljana, Novo mesto–Ivančna Gorica, Novo mesto–Metlika, Zidani Most–Litija–Ljubljana, Borovnica–Logatec–Postojna–Divača ter na vozliščih v Zidanem Mostu, Ljubljani in koprski tovorni postaji. Dodatne tire bodo umestili na relacijah Ljubljana–Kranj–Jesenice, Ljubljana Šiška–Kamnik Graben in Divača–Koper ter uvedli nove regionalne proge na povezavah Ljubljana–Letališče Jožeta Pučnika Ljubljana in Beltinci (Lipovci)–Lendava–d. m. Dolga vas. ■

Druga cev predora Karavanke

1. Izgradnja druge etape obvoznice Slovenska Bistrica

2. Gradnja novega postajališča Ljubljana Rudnik

3. Izgradnja obvoznice Vrhnika

4. Izgradnja nove štiripasovnice v Mariboru med Lackovo in Kardeljevo cesto

5. Izgradnja navezovalne ceste Ljubečna pri avtocestnem priključku Celje vzhod

6. Izgradnja galerije Šklendrovec

7. Gradnja viadukta na cesti Žaga-Kobarid

8. Ukrepi za zaščito dvoživk na cesti Cerknica-Bloška Polica

9. Nadgradnja železniške postaje v Grosuplju

10. Gradnja kolesarskih površin med Velenjem in Mislinjo

HELIOSEVE SISTEMSKE REŠITVE ZA GRADBENIŠTVO

FASADNI SISTEMI

ZAŠČITA KOVIN

LAKI ZA PARKET

EPOKSI TLAKI

ZAŠČITA LESA

NOTRANJE ZIDNE PОВRŠINE

NARČITE SI SVŮJ KATALOG NA
WWW.HELIOS-PROFL.COM ALI PROJECTS@HELIOS-GROUP.EU

●● KANSAI
 ●● HELIOS

ENERGETIKA

Energetski prehod predstavlja dodatne obremenitve za omrežje

Energetska podjetja povečini vlagajo v krepitev obstoječih omrežij, ponekod pa se lotevajo tudi večjih projektov z obnovljivimi viri energije. Ob energetskega prehodu opozarjajo na dodatno obremenjenost, ki je omrežje brez zadostnega vlaganja ne bo preneslo.

Jerneja Srebot

Elektro Primorska RTP Izola

Foto: Uroš Černigoj

Največ sredstev namenjajo krepitvi omrežja

V **družbi Elektro Celje** izvajajo investicije v elektroenergetsko omrežje v skladu z desetletnimi razvojnimi načrti omrežja, ki temeljijo na različnih dejavnikih – širitev stanovanjskih bivališč, razvoj industrije, vključevanje obnovljivih virov energije v elektroenergetsko omrežje, stanje infrastrukture, tehnološki razvoj ... V preteklem desetletju so na

distribucijskem omrežju Elektra Celje zgradili kar nekaj pomembnejših gradbenih objektov, intenzivno pa izvajajo tudi prehod mesta Celje iz 10 kV na 20 kV napetostni nivo. V prihodnjih letih med večjimi gradbenimi objekti načrtujejo izgradnjo razdelilne transformatorske postaje (RTP) Mokronog in razdelilne postaje (RP) Nazarje, zgradili pa bodo tudi daljnovod RTP Trebnje–RTP Mokronog–RTP Sevnica ter rekonstruirali 110

kV daljnovod RTP Podlog–RTP Lava–RTP Šentjur.

V letošnjem letu bodo med drugim zamenjali transformator v RTP Sevnica ter visokonapetostno primarno in sekundarno opremo v RTP Velenje, poleg tega pa jih čaka izgradnja več transformatorskih postaj s pripadajočimi električnimi vodi. »Poleg izpostavljenih investicij največ sredstev namenjamo krepitvi in rekonstrukciji srednje in nizkonapetostnega

omrežja ter njegovi avtomatizaciji, saj le tako lahko sledimo vedno večjim odjemnim potrebam. Glede na trend vključevanja razpršenih virov pa se že pojavljajo omejitve pri vključevanju,« pojasnjujejo v podjetju.

Razvoj je zastal zaradi izpada prihodkov

Tudi na **Elektro Maribor** načrtujejo izgradnjo več daljnovodov, a zaradi izpada omrežninskih prihodkov letos ne predvidevajo nobenega večjega projekta. »Načrti na dolgoročni ravni so optimistični, vendar kot že nacionalni energetski in podnebni načrt (NEPN) ugotavlja, bo velik izziv zagotoviti potrebna sredstva in kadre za izvedbo teh projektov,« pojasnjujejo na družbi. V letu 2025 naj bi začeli z obratovanjem daljnovodi na relacijah Murska Sobota–Mačkovci med stojnima mestoma 16 in 21 ter Murska Sobota–RTP Lendava. Prav tako je leta 2025 predviden začetek obratovanja za RTP Dobrovnik z vključitvijo v 110 kV omrežje, na daljši rok pa načrtujejo gradnjo še dodatnih daljnovodov na relacijah RTP Lenart–RTP Radenci, RTP Maribor–RTP Sladki vrh in RTP Maribor–RTP Murska Sobota.

Sodelujejo na projektu evropskega pomena

Precej projektov pri gradnji daljnovodov imajo v načrtu in tudi že v izvedbi na **podjetju ELES**, v sodelovanju s **podjetjem SODO in hrvaškima HOPS in HEP ODS** pa v letošnjem letu zaključujejo delo na projektu SINCRO.GRID, investicijskem projektu pametnih omrežij evropskega pomena na območju Slovenije in Hrvaške, ki je sofinanciran iz programa Instrument za povezovanje Evrope.

Cilj projekta je poleg izboljšanja kakovosti napetosti v elektroenergetskem sistemu Slovenije in Hrvaške tudi izboljšati učinkovitost vključevanja razpršenih enot za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije v prenosna in distribucijska elektroenergetska omrežja. Obenem bo omogočeno povečanje prenosnih zmogljivosti obstoječih daljnovodnih povezav in boljši nadzor nad prenosnim in distribucijskim

omrežjem z uporabo naprednih tehnologij za napovedovanje.

Prizadevajo si za minimalen vpliv na okolje

Na **Elektro Primorski** so lanskega junija pričeli z gradnjo 110 kV notranjega plinsko izoliranega stikališča (GIS), dveh transformatorskih in vseh drugih pripadajočih prostorov s kompletno obnovo stavbe obstoječe razdelilne postaje v Izoli. Investicijo izvajajo skupaj s podjetjem ELES, končana pa naj bi bila junija 2023. »Pri izgradnji RTP Izola bodo uporabljene najnaprednejše tehnološke rešitve zaradi katerih bo vpliv postaje na okolje minimalen. Uporabniki pa bodo s posodobitvijo pridobili zanesljivejšo napajanje ob izrednih obratovalnih okoliščinah,« razložijo v podjetju.

2.120 MWh električne energije, ki jo bo elektrarna proizvedla na letni ravni, bo Salonit Anhovo v celoti porabil v svojem proizvodnem procesu brez bremenitve prenosnega in distribucijskega omrežja.

Z izgradnjo se bo povečala tudi sposobnost omrežja za priklop več električnih porabnikov in s tem razvoj gospodarskih dejavnosti občine, omogočena bo večja fleksibilnost omrežja in možnost

priklopov obnovljivih virov električne energije, neposredna bližina postaje pa bo turističnemu središču Izole med drugim omogočala tudi nadaljnje priklučevanje polnilnic za električna vozila na elektrodistribucijsko omrežje. V naslednjih letih nameravajo obnoviti tudi štirideset let staro 20 kV stikališče v RTP Vrtojba, s čimer bodo zagotovili visoko zanesljivost in dolgoročno zadostno kapaciteto 20 kV stikališča. Večji pomembnejši sredjenapetostni podzemni vodi, ki jih bodo zgradili v naslednjih letih, so KBV Kobarid–Bovec v dolžini 21,2 km ter KBV Postojna–Razdrto v dolžini 11 km.

Z vse večjo elektrifikacijo je treba krepiti tudi omrežje

Na **Elektro Ljubljana** letos med večjimi investicijami načrtujejo izgradnjo kablovoda od Potniškega centra Ljubljana skozi center do Termoelektrarne Toplarne Ljubljana in izgradnjo, rekonstrukcijo in obnovo objektov 20 kV in 0,4 kV napetostnega nivoja. »Kot v preteklih letih bodo vlaganja v objekte 20 kV in 0,4 kV napetostnega nivoja tudi v naslednjem letu namenjena revitalizaciji objektov obstoječega omrežja, razbremenitvi in ojačitvi obstoječega omrežja, izboljšanju kakovosti električne energije ter priklučitvi novih odjemalcev,« pravijo na Elektro Ljubljana.

Elektrarna Salonit

Vlagali bodo tudi v prehod na 20 kV napetost na območju mesta Ljubljana s ciljem obnove in energetske ojačitve omrežja. »S prehodom ogrevanja na toplotne črpalke in vse večjo elektrifikacijo prometa se bodo vlaganja v ta segment distribucijskega omrežja v prihodnjih letih morala povečati,« pojasnjujejo. V naslednjih letih poleg rekonstrukcije RTP 110/10 (20) kV Center načrtujejo tudi izgradnjo daljnovoda DV 2x110 kV Kamnik-Visoko. Načrtujejo tudi izgradnjo treh novih RTP 110/20 kV v Ljubljani ter rekonstrukcije in obnove obstoječih v Domžalah, Žireh in Črnomlju.

Pripravljajo se na uvedbo drugih plinov

Podjetje Plinovodi trenutno izvaja projekte prenosnih plinovodov na relacijah TE-TOL Fužine/Vevče in Kozarje-Vevče, Ajdovščina-Lucija ter Trbovlje-Hrastnik z merilno razdelilno postajo (MRP) Hrastnik in MRP Podkraj. V teku je tudi rekonstrukcija prenosnega plinovoda

pri Ajdovščini – razširitev mejne merilnoregulacijske postaje (MMRP) Vrtojba, s čimer bodo zagotovili prenosne zmožljivosti za pokritje slovenskih potreb ob morebitnem izpadu vzhodne dobavne smeri. Obenem bodo povečali obratovalne zanesljivosti prenosnega sistema in jih prilagodili obratovalnim parametrom plinovodnega prenosnega sistema italijanskega operaterja.

Za oskrbo industrijskih odjemalcev in distribucijskega omrežja v občinah Zreče in Slovenska Bistrica bodo zgradili tudi plinovodno zanko do Zreč, trenutno so v izvajanju prve etape na relaciji Konjiška vas-Oplotnica. »Dolgoročno se operater prenosnega sistema plina s svojimi projekti vključuje v ENTISOG-ov evropski desetletni razvojni načrt in postopno pripravo prenosnega sistema na sprejem drugih plinov, vključno z vodikom,« pravijo v podjetju Plinovodi, poudarek pa bodo na dolgi rok namenili tudi novim projektom skupnega interesa (PCI).

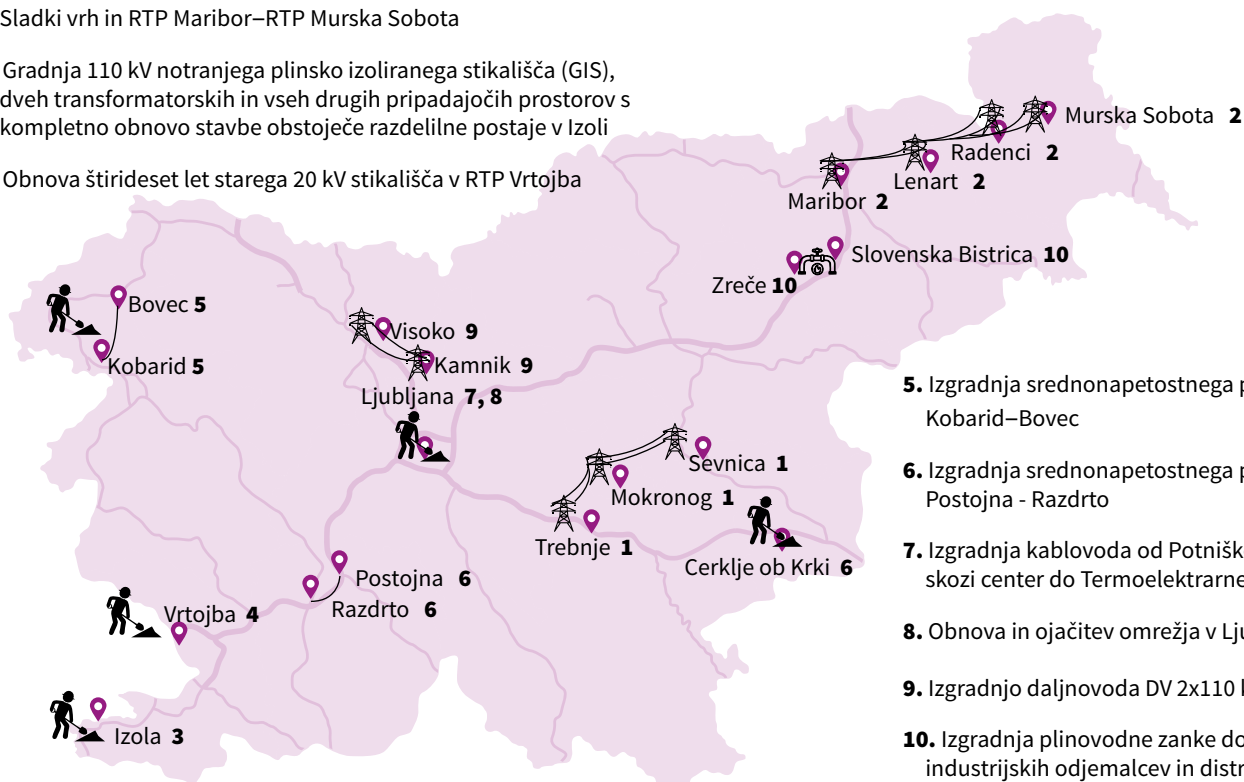
Več projektov na področju protipoplavne zaščite

Podjetje Infra, ki se ukvarja z urejanjem vodne infrastrukture, ima v letošnjem letu več načrtov za urejanje protipoplavne zaščite. Trenutno so v zaključni fazi protipoplavne ureditve potokov Potočnice in Žlapovca v Krškem v sklopu projekta spremljajoče infrastrukture pri HE Brežice, prav tako pa potekajo aktivnosti za pridobitev gradbenega dovoljenja za izvedbo protipoplavne zaščite v Zgornji Pohanci. V teku je tudi postopek za pridobitev gradbenega dovoljenja za izvedbo HE Mokrice, vključno s spremljajočo infrastrukturo.

Svoj ogljični odtis nameravajo zmanjšati za 15 odstotkov

Svojih lastnih energetskih podvigov pa se lotevajo tudi nekatera proizvodna podjetja. Cementarna Salonit Anhovo se je tako s ciljem postati brezogljna

1. Gradnja daljnovoda RTP Trebnje–RTP Mokronog–RTP Sevnica
2. Gradnja daljnovodov RTP Lenart–RTP Radenci, RTP Maribor–RTP Sladki vrh in RTP Maribor–RTP Murska Sobota
3. Gradnja 110 kV notranjega plinsko izoliranega stikališča (GIS), dveh transformatorskih in vseh drugih pripadajočih prostorov s kompletno obnovo stavbe obstoječe razdelilne postaje v Izoli
4. Obnova štirideset let starega 20 kV stikališča v RTP Vrtojba

5. Izgradnja srednonapetostnega podzemnega voda KBV Kobarid–Bovec
6. Izgradnja srednonapetostnega podzemnega voda KBV Postojna - Razdrto
7. Izgradnja kablovoda od Potniškega centra Ljubljana skozi center do Termoelektrarne - Toplarne Ljubljana
8. Obnova in ojačitev omrežja v Ljubljani
9. Izgradnjo daljnovoda DV 2x110 kV Kamnik–Visoko
10. Izgradnja plinovodne zanke do Zreč za oskrbo industrijskih odjemalcev in distribucijskega omrežja v občinah Zreče in Slovenska Bistrica

ALKAM

Specializirani za izvedbo zahtevnih fasadnih detajlov

Podjetje Alkam skrbi za dobavo in montažo aluminijastega stavbnega pohištva, steklenih in tudi prezračevanih obešenih fasad. Z delom začnejo že v predhodni fazi, kjer arhitektom pri izdelovanju PZI dokumentacije pomagajo z razvijanjem prave rešitve in izrisovanjem osnovnih vodilnih detajlov. »Vse skupaj poteka v predhodni fazi, veliko pred razpisom za izvedbo del. Pogosto pri tem sodeluje tudi investitor, kar nam kasneje omogoča lažji razgovor in pridobitev posla,« pravi direktor podjetja Miha Boltar.

Samo lani več kot 70 uspešnih projektov

Podjetje Alkam ima 30-letno tradicijo, ogromno izkušenj in znanja pri projektiranju in izvedbi, v vseh teh letih pa so nanizali številne kompleksne projekte tako pri nas kot v tujini, na katere so zelo ponosni. Samo lani so v Sloveniji izvedli več kot 70 različnih projektov, trenutno pa jih imajo odprtih vsaj 40. Med večje projekte, ki so jih v zadnjih letih izvedli v Ljubljani,

sodijo: Situla, dograditev Hotela Mons, poslovno-skladiščni objekt MDM in dograditev oz. prenova City Parka.

V tujini so izvajali objekte vse od Slovaške, Avstrije do Irske. Ponosni so, da so v Bratislavi na Slovaškem izvedli fasade na objektu Pri Myte zelo znanega slovaškega razvijalca projektov PENTA Investments, ki ga je zasnoval slovenski arhitekturni biro Krušec arhitekti. Trenutno zaključujejo tudi s projektom v avstrijskem Gradcu, kjer izdelujejo stekleno fasado na objektu upravne stavbe SUPERNOVA.

V tujini cenijo njihovo kakovost in strokovno delo

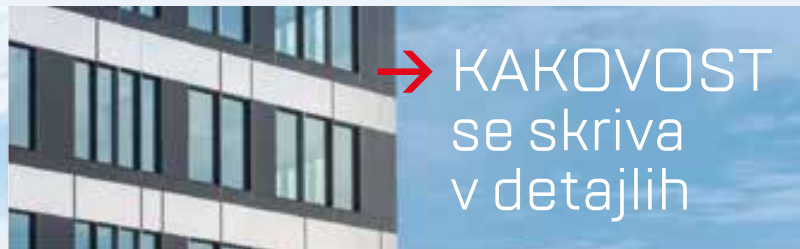
Podjetje Alkam sicer večinoma posluje v Sloveniji, saj večje razdalje predstavljajo tudi večji organizacijski in logistični zalogaj, dodatni stroški pa vplivajo tudi na končno ceno, zaradi česar težje konkurirajo domačim podjetjem. So jim pa projekti na Slovaškem odprli vrata na slovaškem in češkem trgu. »Ta trg je po našem mnenju zelo zanimiv, saj cenijo našo kakovost in strokovno delo. Prav tako

na teh trgih z zahtevnimi detajli lahko dosegamo neprimerno boljše cene kot pa na domačem trgu,« pojasnjuje direktor podjetja.

Veliko vlagajo v modernizacijo proizvodnje

Eden glavnih izzivov za podjetje Alkam je trenutno pomanjkanje kadrov, predvsem s področja ključavničarstva, operaterjev na CNC-strojih ipd. Zato podjetje že vrsto let štipendira mlade prihodnje kadre. Prav tako so v preteklih letih veliko investirali v moderni strojni park, ki jim omogoča še bolj kakovostno in natančno delo, hkrati pa olajša delo delavcem na teh strojih. Poleg tega vlagajo tudi v logistiko, saj večino izdelkov prepeljejo s svojimi vozili, pri čemer uporabljajo najsoodnejšo dvigalno tehniko.

Tudi v prihodnje želijo ostati eden od vodilnih proizvajalcev alu-stavbnega pohištva v naši regiji. »V prihodnjem obdobju se vidimo kot dober in zanesljiv partner svojim naročnikom tako doma kot v tujini,« poudarja direktor.

→ KAKOVOST se skriva v detajlih

- STEKLENE FASADE
- OKNA IN VRATA IZ ALUMINIJA IN PVC
- ZIMSKI VRTOVI
- PREZRAČEVANE FASADE
- ZASTEKLJENI BALKONI
- NOTRANJE PREDELNE STENE
- SENČILA
- PROTIPOŽARNA VRATA

cementarna odločila zgraditi eno večjih strešnih sončnih elektrarn pri nas s površino 11.180 kvadratnih metrov. Gradnja se je zaključila v letošnjem letu, s koncem maja pa je elektrarna začela tudi z obratovanjem. 2.120 MWh električne energije, ki jo bo elektrarna proizvedla na letni ravni, bo Salonit v celoti porabil v svojem proizvodnem procesu brez bremenitve prenosnega in distribucijskega omrežja, s tem pa računajo zmanjšati svoj okoljski odtis za 995 ton CO₂ letno.

Mnoga podjetja bodo izvedla bistveno manj investicij kot so jih načrtovala, kar bo predstavljalo težavo tako pri zagotavljanju potreb po odjemu energije kot pri kakovosti dobavljene energije.

»Proizvodnja cementa je energetska zelo intenzivna dejavnost, zato je v luči zelene prehodna pomembno tako povečevanje energetskega deleža iz obnovljivih virov kot tudi izboljševanje energetske učinkovitosti samega procesa z vlaganjem v najnovejšo tehnologije,« meni **predsednik uprave Salonita Anhovo Julijan Fortunat**. V prihodnjih letih načrtujejo tudi postavitev sončnih elektrarn na tleh v kamnolomu in na območju stare cementarne. Ocenjujejo, da bodo imeli do leta 2024 postavljene preko 5 MW inštalirane moči iz sončne energije, do leta 2025 pa bodo svoj ogljični odtis zmanjšali za 15 odstotkov.

Rušili bodo zaustavljen premogovni blok

Sončno energijo nameravajo koristiti tudi v družbi **HSE**, kjer bodo širili fotovoltaično elektrarno na nekdanjem odlagališču Praprotno. »Tretjo fazo bosta tvorili še dve veliki fotovoltaiki, večji od 1 MW, sicer pa se bodo pri nas izvajala tudi rušitvena dela pri zaustavljenem premogovnem bloku, kar bo izvedeno nekje do leta 2025,« pravi **direktor družbe Ervin Renko**.

Zaradi razmer v gospodarstvu se projekti zamikajo

Številna podjetja se trenutno soočajo s težavami v dobavljenosti posamezne tehnološke opreme in rastjo cen, kar prispeva k podaljševanju izvedbenih rokov. »Višanje cen materialov bo vplivalo na zamik investicij in manjšo fizično realizacijo. Trenutno so cene take, da bi bili objekti glede na zgoraj navedene planske cene 25-30 odstotkov dražji,« pojasnjujejo na Elektro Ljubljana.

Posledično številna energetska podjetja svoja investicijska vlaganja odlagajo do trenutka, ko se bo trg materialov in opreme stabiliziral, saj trenutno takšni podvigi predstavljajo preveliko tveganje. Mnoga podjetja bodo tako izvedla bistveno manj investicij, kot so jih načrtovala, kar bo predstavljalo težavo tako pri zagotavljanju potreb po odjemu energije kot pri kakovosti dobavljene energije.

»Zaradi sprejetega Zakona o ukrepih za omilitev posledic dviga cen energentov in posledično trimesečnega izpada sredstev iz naslova omrežnin bodo prihodki družbe Elektro Celje v letu 2022 nižji za 12,1 milijona evrov,« pravijo v podjetju, kjer z veliko verjetnostjo napovedujejo, da bodo investicije v letu 2022 znižali za 11 milijonov evrov.

Brez ustreznih investicij v omrežje zeleni prehod ni mogoč

V distribucijskih podjetjih poleg višanja cen energentov opažajo predvsem povečan interes po izgradnji sončnih elektrarn. V družbi Elektro Ljubljana so denimo v letu 2020 prejeli 1.375 vlog za priključitev samooskrbe, lani 3.638, v prvih štirih mesecih letos pa že 3.200. Povečano povpraševanje po izgradnji sončnih elektrarn, nakupu električnih avtomobilov in vgradnji toplotnih črpalk pa bo po mnenju nekaterih strokovnjakov preobremenilo elektroenergetsko omrežje, ki pa si v teh časih ne sme privoščiti investicijske luknje.

»V letih 2020-2021 smo izdali približno 12 odstotkov negativnih soglasij k izgradnji sončnih elektrarn. V kolikor bi želeli izdati pozitivno soglasje vsem, ki smo jih zavrnil, bi morali vložiti dodatnih 7 milijonov evrov potrebnih investicij v omrežje, ki jih moramo vključiti v razvojne načrte,« pojasnjujejo na Elektro Celje. Če investicije ne bodo sledile trendom, lahko po njihovem tudi v prihodnje pričakujemo izdajanje negativnih soglasij k izgradnji sončnih elektrarn. ■

OD PROJEKTA DO OBJEKTA

Andrejc, d.o.o.
Topolšica 199b, 3325 Šoštanj
T (03) 589 22 21
www.andrejc.si

NIVAL

Uspešno izpeljan edinstven gradbeni podvig

Viadukt Glinščica je prvi od treh premostitvenih objektov na 27,1 km dolgi trasi drugega tira Divača–Koper. Trasa drugega tira po prvem, 6.714-m dolgem predoru, preide na površje in prečka dolino Glinščice preko viadukta Glinščica in se nadaljuje v drugi, 6.017-m dolgi predor. Viadukt Glinščica je zasnovan kot zaprta škatlasta konstrukcija, dolžine 219 m. Posebnost viadukta je, da proga poteka v notranjosti trapeznega škatlastega prereza, širine od 7 do 8 m in višine 7,9 m.

Osrednja težava je bil nedostopen teren

Viadukt Glinščica s svojo zasnovo ščiti naravovarstveno območje Krajinskega parka Beka in ima zgolj dva razpona, prvega, dolgega 70 m in drugega, dolgega kar 100 m. Konstrukcija viadukta je edinstvena, saj njen prerez zaradi škatlaste zasnove znaša pribl. 50 m², kar je 2-kratnik prereza katerekoli drugega primerljivega viadukta.

Gradnja preko kanjona reke Glinščice je bila zaradi nedostopnosti s strani izjemno zahtevna. Vsi delovni procesi so ob upoštevanju vseh navodil naravovarstve-

nega nadzora potekali skrbno načrtovano, zaporedno linijsko. Dodatno težavo pri gradnji, ki je bila rokovno izjemno kratka, je zaradi kraškega pojava predstavljala sprememba plitvega temeljenja opornika 1 na globoko temeljenje s piloti.

Zahteven, a dobrodošel izziv

Izvajalec Nival ni izgubljal dragocene časa, ampak se je v sodelovanju s projektantom na problematiko takoj odzval s spremembo taktov gradnje. Sicer je Nival pri gradnji viadukta vgradil 10.000 m³ betona, 1.200.000 kg armature in 200.000 kg prednapetih kablov. Izjemno zahtevna je bila montaža in demontaža več kot 1.500.000 kg težkega podpornega odra za opaženje prekladne konstrukcije, ki je potekala izključno z dvigali z zgornjega dela prekladne konstrukcije.

Izvajalec Nival, ki je gradnjo viadukta začel spomladi 2021, je kljub težavni gradnji in zapletom med gradnjo dela odlično zaključil v roku dobrega leta. Gradnja viadukta Glinščica je za Nival kljub specializiranosti za gradnjo mostov za vseh 60

zaposlenih v skupini podjetja predstavljal velik izziv. V podjetju Nival si po zaključeni gradnji zahtevnega viadukta Glinščica želimo še naprej sodelovati pri drugih premostitvenih objektih v Sloveniji, saj smo pokazali, da znamo in zmoremo.

www.nival-group.com

Ponosen izvajalec viadukta Glinščica.

STANOVANJA

Za prihodnjo gradnjo bo nujen razumen pristop k realizaciji

Po podatkih Statističnega urada RS je število na novo zgrajenih stanovanj v Sloveniji skozi leta vztrajno padalo, od leta 2015 pa gre trend zelo počasi spet navzgor. Trenutni načrti Stanovanjskega sklada RS zajemajo obsežne gradnje v več slovenskih mestih, a jih skrbijo negotove razmere na trgu.

Jerneja Srebot

Do konca leta čez 400 novih stanovanj

Stanovanjski sklad republike Slovenije (SSRS) zagotavlja javna najemna stanovanja z lastno gradnjo, v sklopu programov sofinanciranja, pa tudi kot kupec stanovanj preko javnega poziva. V sklopu slednjega imajo v gradnji 35 stanovanjskih enot v Ravnah na Koroškem, ki jih nameravajo dokončati v poletju leta 2023.

Sklad trenutno izvaja projekte lastnih investicij na treh območjih v Sloveniji. Pod Pekrsko gorco v Mariboru bodo tako predvidoma do konca letošnjega leta zgradili skupno 370 javnih najemnih stanovanj in 60 oskrbovanih stanovanj. Dela izvajajo tudi na Dolgem mostu v Ljubljani, kjer bodo do konca leta zgradili 40 stanovanj, v stanovanjski soseski Nova Dolinska v Kopru pa jih bodo sezidali še 91. Njihov zaključek je predviden do konca naslednjega leta. Na dolgi rok po letu 2025 v mestnih okoljih načrtujejo projekte za pridobitev še 1.171 stanovanjskih enot, ki bodo poleg Maribora, Ljubljane in Kopra umeščeni tudi v Novo mesto.

Trenutno imajo v pripravi pred gradnjo še 587 javnih najemnih stanovanj na lokacijah po Sloveniji, ki jih bodo dokončali predvidoma v letih 2025 in 2026. Gradilo

Varstveni zavod Ringaraja Artiče

se bo v Novem mestu, na Jesenicah, v Kranju, Lukovici, Lendavi, Ljubljani in Novi Gorici, trenutna faza pa zajema projektiranje, pridobivanje gradbenih dovoljenj in pripravo za gradnjo. Pri tem na skladu

»Razvoj investicij v naslednjih letih je odvisen od zagotovitve sistemskega vira financiranja in izvedbe potrebnih ukrepov s strani države,« pravijo na SSRS.

poudarjajo, da bodo postavljeni načrti v veliki meri v rokah odločevalcev. »Razvoj investicij v naslednjih letih je odvisen od zagotovitve sistemskega vira financiranja in izvedbe potrebnih ukrepov na strani države,« pravijo.

V občinah bodo gradili oskrbovana stanovanja

Poleg lastnih gradenj pa na SSRS načrtujejo tudi projekte, ki jih bodo izvajali v sodelovanju z občinami. Trenutno je tako v gradnji in realizaciji 340 javnih najemnih stanovanj v Ljubljani, Celju, Kopru, Slovenskih Konjicah in Zrečah. Prav tako je ob javnih stanovanjih v teku še gradnja 60 najemnih oskrbovanih stanovanj v Šmarju pri Jelšah, Rogaški Slatini in Trbovljah, rok dokončanja za te pa je v tem in naslednjem letu.

Načrte za gradnjo imajo tudi posamezne občine. V občini Bovec denimo poleg 32 obstoječih neprofitnih stanovanjih načrtujejo še odkup objekta Zavoda za

gozdove in ureditev nekaj dodatnih stanovanj. »Še dve stanovanji bomo pridobili na Srpenici, smo pa tudi v fazi odkupa zemljišč za gradnjo manjših hiš za potrebe mladih in mladih družin. Smo v fazi sprejemanja novega občinskega prostorskega načrta (OPN),« poročajo z bovške občine. V občini Hrastnik načrtujejo gradnjo novih stanovanj na dveh lokacijah – na Resnici in na Novem domu. Nova stanovanja bodo gradili tudi v Trbovljah, kjer si obetajo še novo osnovno šolo in vrtec.

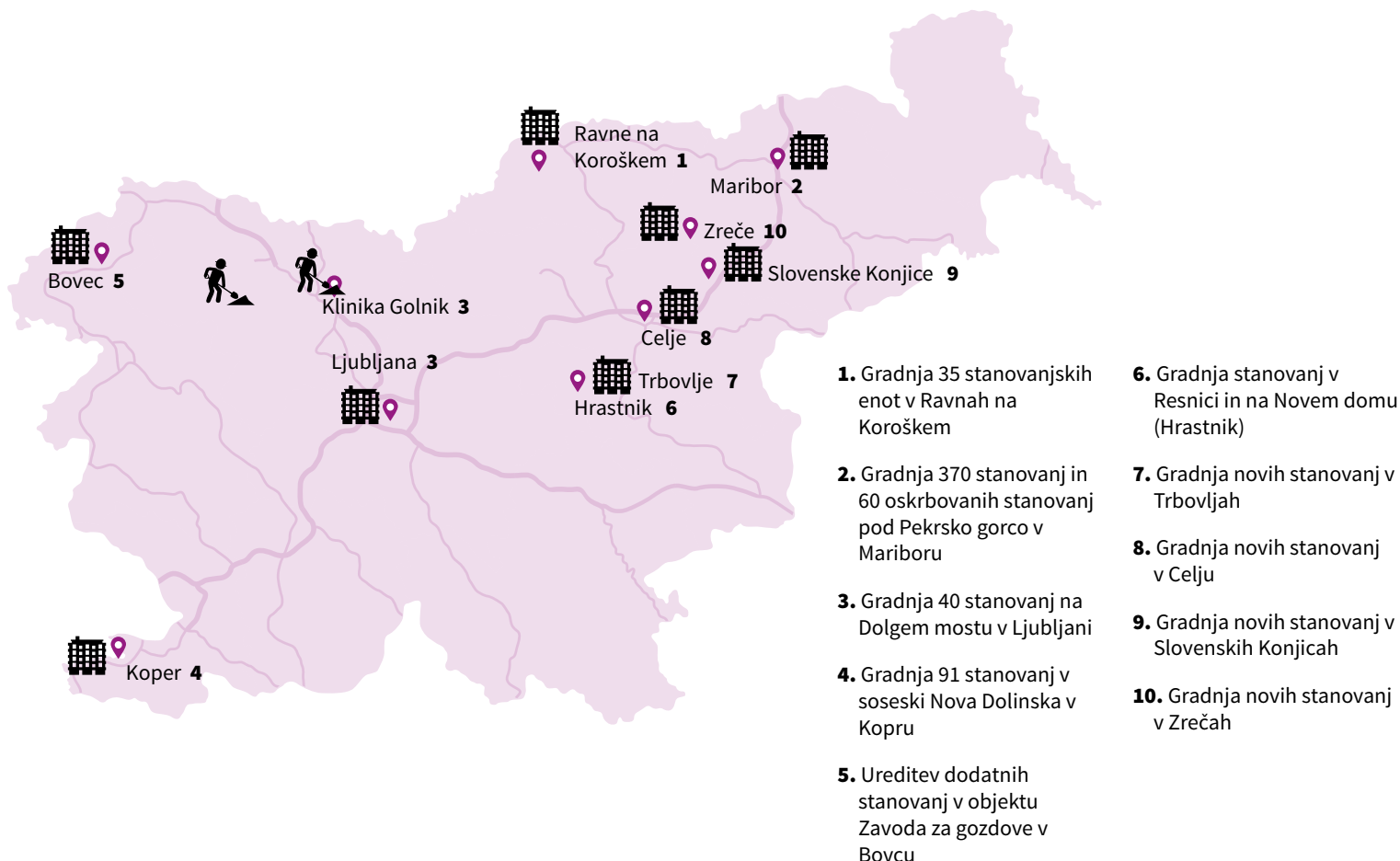
V gradnji in realizaciji je trenutno 340 javnih najemnih stanovanj v Ljubljani, Celju, Kopru, Slovenskih Konjicah in Zrečah.

Za spopadanje z razmerami pričakujejo sistemske rešitve

Ob trenutnih razmerah na trgu so določene zamude v gradnjah malodane neizogibne. Na SSRS pravijo, da negotovo stanje na gradbenem trgu ter podražitve

(v prvem kvartalu 2022 je povprečni indeks za stanovanjsko gradnjo znašal 112,29) zagotovo močno vplivajo na realizacijo in razvoj investicij v javnem sektorju. »Izvedba in dokončanje investicij sta močno ogrožena z neobvladljivimi finančnimi posledicami za SSRS, predvidevamo, da se tudi drugi javni naročniki spopadajo s tovrstnimi situacijami,« pravijo na skladu. Zato so se obrnili tudi na vlado ter jo prosili za pomoč v obliki sistemskih rešitev in ukrepov s ciljem pravične ureditve, »kot je npr. določitev sistemskih pravil za priznanje razlike v ceni v obliki interventnega zakona,« pravijo.

Po njihovem so trenutni časi burni ne le zaradi stanja na trgu, pač pa tudi zaradi razvoja številnih javnih gradbenih investicij na račun koriščenja evropskih sredstev. Za to, da bo ta vizija uresničena, je nujen razumen pristop k realizaciji, ki bo temeljil na vzpostavljanju okolju poštenega poslovanja. ■

TURIZEM

S projekti skušajo zapolniti vrzeli v lokalni turistični ponudbi

Turistični ponudniki infrastrukturo gradijo in širijo predvsem z namenom povečanja obiska in zagotavljanja kakovostnejše izkušnje obiskovalcev. Hkrati pa želijo tako prispevati tudi k večji obiskanosti drugih destinacij v okolici.

Jerneja Srebot

Prenovljen kompleks bodo še dodatno razširili

V **Termah Vivat** z vlaganjem v turistično infrastrukturo skrbijo za dvig kakovosti storitev v prid svojih gostov, po drugi strani pa nadgrajujejo turistično ponudbo pomurske regije. Lansko leto so z investicijami v vrednosti 3,2 milijona evrov izvedli prenovo velikega dela kompleksa. Prenovili so recepcijo in lobi bar ter wellness, vključno z bazensko recepcijo in vhodom v bazenski kompleks. Vstope v hotelske sobe so nadgradili z Myfare tehnologijo in s prenovo vseh kopalnic, novo podobo pa imajo tudi vsi hodniki v hotelu. Razširili so kuhinjo, notranjo bazensko restavracijo, glavna restavracija Vivat pa je pridobila prostor za t. i. showcooking in letno teraso. Prenovo je dobil še notranji svet savn Vivat, poleg tega pa so zgradili novo savno, zunanji wellness bazen in del hotela z 11 nadstandardnimi hotelskimi sobami.

V letošnjem letu nameravajo kompleks še razširiti z izgradnjo 6-zvezdičnega avtokampa s 24 ogrevanimi počivališči za avtodome, dokončali pa bodo tudi vodni svet, kamor bodo umestili inovativne posebnosti, namenjene razvedrilu gostov. »Obiskovalcem bo omogočen vstop v edinstveno fontano, kjer si bodo lahko izbrali glasbo po želji, na podlagi te pa bo fontana

Podjetje Počitek užitek - Terme Vivat

delovala skladno s svetlobnimi efekti,« opiše **direktor podjetja Metod Grah**.

Zaradi spomeniškega varstva je časovni okvir težko napovedati

Novo turistične objekte si obetajo tudi v **podjetju Radgonske Gorice**, vzdolž ulice, kjer se nahajajo njihovi proizvodni prostori in Dom penine. V eni od zgradb je že

»Gledamo na to, kaj je deficit v Radgoni in bližnji okolici. V Radgoni razen hotela Radina ni kapacitet za nočitve, poleg tega je tu tudi pomanjkanje medicinskih ponudnikov,« pravi **direktor Radgonskih Goric Borut Cvetkovič**.

obstoječi lokal, ki ga bodo zdaj ponovno oživil v vinski zgodbi, v drugi pa bodo uredili butični hotel s približno 20 sobami, vključno z manjšim wellness centrom. Poleg tega bodo v prostor umestili še aparthotel s štirimi apartmaji. V pritličju stavbe bodo gostiti dejavnost, ki bo sovpadala z vzdušjem celotnega območja, po vsej verjetnosti bo šlo za cvetličarno. Zadnjo, četrto zgradbo, pa si v podjetju želijo dati v najem in v njej vzpostaviti delovanje medicinskega centra.

Lansko leto so z investicijami v vrednosti 3,2 milijona evrov izvedli prenovo velikega dela kompleksa, vključno z recepcijo, wellnessom in hotelskimi prostori.

»Gledamo na to, kaj je deficit v Radgoni in bližnji okolici. V Radgoni razen hotela Radina ni kapacitet za nočitve, poleg tega je tu tudi pomanjkanje medicinskih ponudnikov. Upamo, da bomo našli nekoga, ki ima že to dejavnost že razvejano,« pravi direktor podjetja Borut Cvetkovič.

Ker so vse zgradbe bolj ali manj zajete v spomeniško varstvo, rok končanja projektov težko opredelijo, a upajo, da bodo restavracijo uspeli odpreti v letošnjem poletju. »Aparthotel bomo odprli do konca leta ali v začetku naslednjega, hotel in ostale dejavnosti pa konec naslednjega leta oziroma v začetku 2024,« ocenjuje direktor.

Ljudi si želijo zadržati dlje

Eden glavnih ciljev pri širitvi posestva Radgonske Gorice je gotovo povečevanje dobička, zaradi česar bodo goste poskušali prepričati, da na lokaciji ostanejo dlje. »Že zdaj k nam pripeljemo med 15 in 20 tisoč ljudi, ampak pri nas ostanejo mogoče uro, dve, mi si pa želimo, da bi ostali še kakšen dan več in da tudi mi, vključno z okolico, poberemo neko smetano,« pojasnjuje direktor.

Projekt bo tako služil tudi turističnemu razvoju destinacije Gornja Radgona. »V naših gorica imamo marsikaj za pokazati, hkrati pa tako spodbudimo razvoj

turizma v radgonski in ostalih okoliških občinah. Ta okoliš si želimo predstaviti kot pomembno vinorodno destinacijo – niso samo Goriška ali Primorska Brda, ampak je tudi ta del Radgone pomemben,« poudarja sogovornik.

V Radgonskih Goricah že na splošno gostijo veliko obiskovalcev iz Avstrije, predvsem zaradi bližine velikega avstrijskega zdraviliškega centra. Gre za stalne in dnevne goste, ki pri njih ustvarijo preko 600 nočitev, v prihodnje pa zaradi bližine meje z Avstrijo računajo na goste vse do Dunaja. ■

Obeta se prenova smučišča

Nekaj turistične infrastrukture se obeta tudi na drugem koncu Slovenije. V občini Bovec se bodo denimo v bližnji prihodnosti lotili posodobitve smučišča Kanin, ki bo vključevala gradnjo novih žičniških naprav in vse potrebne infrastrukture.

GOSPODARSTVO

Zaradi negotovosti gradijo po etapah

Številna podjetja so svoje gradbene projekte zaradi trenutnih geopolitičnih in gospodarskih razmer zaustavila oziroma upočasnila. V izogib nepotrebnim tveganjem so se nekatera odločila za postopno grajenje, ob tem pa budno spremljajo stanje na trgu.

Jerneja Srebot

Selitev jim bo omogočila dodatne zmogljivosti

V **podjetju VAR** se specializirajo za izdelavo visokokakovostnih progresivnih orodij, ob rasti podjetja in pomanjkanju prostora pa načrtujejo investicijo v novo tovarno, ki bo locirana v industrijski coni Mele v bližini Gornje Radgone. »Z investicijo bodo uresničene zgodovinske sanje podjetja,« pravi **direktor podjetja Radovan Žerjav**, ki razloži, da bodo v sklopu gradnje izvedli selitev celotne proizvodnje in vseh aktivnosti. »Naše podjetje se nahaja v strogem mestnem jedru Gornje Radgone in dejstvo je, da taka dejavnost v mesto ne sodi,« pojasnjuje.

Izključni namen gradnje je kompletna preselitev podjetja na novo lokacijo, saj je podjetje preraslo obstoječe mesto, na katerem praktično ni več prostora za širitev. »Poleg tega pa je tudi problem hrupa, saj se nahajamo v strogem mestnem jedru in iz tega razloga ni mogoče delati v nočni izmeni, kar je za podjetje zelo slabo. S to investicijo želimo seveda na dolgi rok zagotoviti potencial za stabilno rast poslovanja in rast obsega proizvodnje,« pojasnjuje direktor.

Z možnostjo poteka proizvodnje tudi v nočni izmeni bo investicija podjetju povečala konkurenčnost. Na ta način računajo na podjetju z obstoječimi stroji pridobiti še 30 odstotkov dodatnih zmogljivosti, nova lokacija pa bo omogočila usmeritev podjetja tudi v nove proizvodne procese

Podjetje Lek Veterina

in tehnologije ter oblikovanje novih delovnih mest. Za investicijo so v podjetju že prejeli gradbeno dovoljenje, a so se zaradi svetovnih dogodkov zaradi zmanjšanja tveganja odločili za fazno izgradnjo. Tako bodo najprej zgradili halo, v katero bodo preselili najhrupnejši del proizvodnje. Gradnja se bo začela že letos in bo trajala do jeseni naslednjega leta.

Razočarani so nad odnosom, ki ga kaže država

Tudi v **podjetju Lek Veterina** si obetajo gradnjo novega skladiščno poslovnega objekta, s katerim načrtujejo pridobiti zadostne površine skladiščnih prostorov na lokaciji proizvodnje, hkrati pa pridobiti

sodobno opremljen laboratorij za potrebe razvoja novih izdelkov in ustreznih prostorov za nemoteno delovanje uprave podjetja. S pomočjo investicije namepravajo povečati proizvodnjo izdelkov z višjo dodano vrednostjo, namenjenih prodaji na tujih trgih. V odnosu do bližnjega okolja pa bo projekt prispeval tudi k zmanjšanju obremenitve okolja z odpadnimi vodami ter izboljšanju možnosti za zaposlitev visoko šolanega kadra.

A gradnje se lotevajo pazljivo in z ozirom na razmere v gospodarstvu. »Z investicijo bomo začeli v drugi polovici leta in še to z veliko previdnostjo. To pomeni, da bomo ob še povečanem porastu cen gradbenega materiala in vseh storitev na

objektu ter – delno pričakovanem – poslabšanju gospodarskega stanja v državi in globalno, investicijo tudi zaustavili,« pravi **direktor podjetja Branko Kamensšek**. Gradili bodo modalno, na način, da investicija v nobenem primeru ne vpliva na poslovanje v težjih razmerah in oteženih geopolitičnih okoliščinah.

Kar se tiče financiranja, so del sredstev računali pridobiti s strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT), a so pri tem naleteli na številne prepreke. »Država ni naklonjena industriji in si izmišlja razna nemogoča pravila, da nekaterih

sredstev ne bi podelila – v primeru nepovratnih sredstev je eden od pogojev po 31. členu Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (ZSRR) število zaposlenih – vsaj 20 novo zaposlenih in še nekatere druge anomalije,« je nezadovoljstvo izrazil sogovornik. Tudi od nove vlade si ne obetajo velike naklonjenosti gospodarstvu, prej nasprotno.

Največ je povpraševanja s strani rastočih podjetij

V **podjetju Schwarzmann**, kjer se ukvarjajo s postavljanjem montažnih poslovnih objektov, v letošnjem letu izvajajo nekaj večjih projektov v tujini. V izvedbi imajo dvoladijski MRO hangar za servisiranje letal na letališču v Nemčiji s površino skoraj 10.000 m², za skladiščni objekt pa bodo izdelali 1.020 ton konstrukcije, prav tako v Nemčiji. Povpraševanje glede na tip objekta se po njihovi presoji nekoliko razlikuje glede na državo. »V Avstriji prevladujejo večja skladišča (1.000-3.000 m²) za skladiščenje izdelkov ali distribucijo, v Sloveniji

pa je kar nekaj večjih skladiščnih objektov tipa Schwarzmann X ter izoliranih hal za proizvodnjo v kombinaciji s pisarniški prostori,« pojasnjujejo v podjetju. Največ zanimanja trenutno zaznavajo za svoje jeklene hale z videzom ravne strehe, ki združujejo hitro postavitve in ekonomičnost ter zato predstavljajo fleksibilno rešitev za hitro povečanje skladiščnih prostorov v rastočih podjetjih.

Financerji objektov so najpogosteje srednje velika in večja podjetja, ki potrebujejo nove prostorske kapacitete za svojo dejavnost. V večini primerov gre za neizolirane skladiščne objekte ali izolirane poslovne objekte v kombinaciji proizvodnih in poslovnih prostorov. »Naši kupci so stabilna podjetja, ki svoje investicije v širitev in gradnjo objektov planirajo dolgoročno, zato trenutna nihanja in razmere na trgu večinoma ne vplivajo na samo povpraševanje in izvedbo projektov. Poleg tega nam široka uporabnost objektov omogoča, da vedno najdemo kupce v rastočih branžah,« še dodajo. ■

Gradijo novo obrtno-industrijsko cono

V občini Hrastnik gradijo OIC Steklar na - TKI Hrastnik, ki bo podjetjem omogočala rast in grajenje podjetniške skupnosti, s tem pa prinesla dodatna delovna mesta kot pomemben zaposlovalec na regionalni in državni ravni.

GIC GRADNJE[®]
ROGAŠKA

GIC GRADNJE d.o.o.
Sv. Florijan 120
3250 Rogaška Slatina

☎ 03 81 82 830
✉ gradnje@gic-gradnje.si
🌐 www.gic-gradnje.si

NEPREMIČNINSKI TRG

Povpraševanje močno presega ponudbo, zato so cene stanovanjskih nepremičnin še vedno visoke

Nepremičninski trg je v letu 2021 beležil rekordno rast cen, a se ta v letošnjem letu po opažanju nekaterih nepremičninskih posrednikov počasi umirja.

Nina Šprohar

Cene nepremičnin so odvisne tudi od razmer v svetovnem gospodarstvu

Stanje na trgu nepremičnin je v Sloveniji že nekaj časa nespremenjeno, saj povpraševanje bistveno presega ponudbo, pravi **Boštjan Udovič, direktor Zbornice za poslovanje z nepremičninami pri Gospodarski zbornici Slovenije (GZS)**. Pojasnjuje, da to sicer velja predvsem za stanovanjske nepremičnine, saj so kupci poslovnih nepremičnin bistveno bolj previdni. »Cene zaradi pomanjkanja

ponudbe tako že nekaj časa vztrajno rastejo, čeprav se v zadnjih mesecih po informacijah naših članov čuti umirjanje. Ali bo to tudi dolgoročnejši trend, pa bomo še videli,« dodaja Udovič. Po njegovi oceni bo marsikaj odvisno od razmer v svetovnem gospodarstvu, ki vplivajo tudi na Slovenijo.

»Če bo inflacija, ki smo ji priča v zadnjem času, močno vplivala na razpoložanje kupcev, bi to znalo pomembno vplivati tudi na povpraševanje po nepremičninah, kar

bi lahko privedlo do spremembe trenda,« razloži sogovornik. Kot poudarja, za nepremičninske posrednike v takšni situaciji največji izziv predstavlja vprašanje, če bo trg še naprej deloval in če bo dovolj sklenjenih poslov, saj je to zanje pomembno bistveno bolj kot same cene nepremičnin. Ne gre pa zanemariti niti, po Udovičevih besedah, »zelo rigidne zakonodaje, ki jo je nujno treba spremeniti in nepremičninskim posrednikom omogočiti lažje poslovanje«.

www.vgp-drava.si

Glej zeleno
Delaj modro

VODNOSPOSODARSKO PODJETJE PTUJ, d.o.o.

- NAČRTOVANJE
- IZVAJANJE
- VZDRŽEVANJE
- vodnih objektov
- komunalne hidrotehnike
- objektov varstva okolja

| Ptuj | Ravne na Koroškem | Ilirska Bistrica | Koper |
| Slovenija | Hrvaška | Srbija | Črna gora |

Žnidaričevo nabrežje 11, 2250 Ptuj
E-mail: info@vgp-drava.si
Telefon: 02 787 50 00

Na cene nepremičnin lahko vpliva veliko spremenljivk

V Ljubljani je predvidenih nekaj večjih večstanovanjskih projektov, ki se bodo začeli graditi letos in v naslednjem letu. Investitorji že opozarjajo na visoko rast cen gradbenih materialov in stroškov gradnje, ki so posledica globalne rasti cen energije in gradbenih materialov. Te so se v zadnjih dveh letih v povprečju zvišale za več kot 30 odstotkov. Plačilno sposobnost kupcev pa lahko omeji tudi dvig obrestnih mer, ki se napoveduje v bližnji prihodnosti.

Viden je vpliv rasti obrestnih mer

Miha Rogan s podjetja Rocco nepremičnine pa meni, da so trenutne cene nepremičnin še vedno pod vplivom depozitov na računih Slovencev, ki se zaradi visoke inflacije v veliki meri še vedno pretakajo v nakup nepremičnin za investicijo ali za naslednje generacije. Je pa pri cenah določenega segmenta nepremičnin že viden vpliv rasti obrestnih mer, dodaja.

Kaj natančno se bo v prihodnosti dogajalo s cenami nepremičnin, Rogan težko napove, »nam pa izkušnje govorijo, da do nekih večjih korekcij pri nepremičninah, ki predstavljajo glavnino tekočih poslov naše agencije, ne bo prišlo, saj bodo nepremičnine na dobrih lokacijah ter nadstandardni in luksuzni objekti ohranjali svojo vrednost oziroma jo bodo mogoče še minimalno povišali«. Na drugi strani pričakuje manjše korekcije pri nepremičninah nižjega cenovnega razreda ter starejših nepremičninah, potrebnih celovite preнове.

»V agenciji se trenutno soočamo s pomanjkanjem kakovostnih nepremičnin, predvsem novogradenj, saj na eni strani povpraševanje ostaja izjemno visoko, medtem ko so se na drugi strani pri gradbincih ter ostalih izvajalcih delovni procesi nekoliko upočasnili ali celo ustavili,« pojasnjuje sogovornik. Ta pojav pripisuje podražitvi in nezmožnosti dobave določenih materialov. »Se pa stvari počasi normalizirajo in ne dvomimo, da bomo uspeli zadovoljiti vse želje in potrebe strank,« še dodaja.

TESTIRANJE BETONSKIH PILOTOV

MERITVE NOSILNOSTI IN
ZGOŠČENOSTI PODLAGE

memmert

SUŠENJE,
TEMPERIRANJE

HAVER & BOECKER

SEJALNE ANALIZE

TESTIRANJE BETONA

CONTROLS

VRTANJE VZORCEV

TESTIRANJE ASFALTA

Največ nepremičnin prodajo v Ljubljani in okolici ter na Obali

Mateja Voršič iz podjetja Century 21

pravi, da v prvi polovici leta 2022 še niso zaznali, da bi se rast cen umirjala. Največ prometa z nepremičninami je še vedno v Ljubljani in okolici ter na Obali, kjer so cene najvišje. Sledi gorenjska regija, predvsem Bled in Kranjska Gora, pa tudi ostale turistične destinacije.

Temu primerne so tudi cene. »Za primerjavo: povprečna cena kvadratnega metra rabljenega stanovanja je lani v Sloveniji dosegla okoli 2.100 evrov, v Ljubljani pa od 3.500 do 4.000 evrov,« dodaja sogovornica.

Hitro rast cen stanovanj opažajo tudi v Celju, kjer so se cene povišale za približno 20 odstotkov. Povpraševanje je na tem področju izjemno veliko, ponudbe pa zelo malo, tako da rast pričakujejo tudi v prihodnje. Kje pa so cene nepremičnin najnižje? »V severovzhodnem delu Slovenije, Beli krajini in Zasavju,« pojasnjuje sogovornica.

Določeni predeli mesta so bolj zaželeni, zato so tam cene višje

Cene so lahko tudi znotraj območja enega mesta – predvsem je to opazno v Ljubljani – zelo različne, pravi nepremičninski posrednik Miha Rogan. »Če pogledamo zgolj lokacijski faktor, so določeni predeli mesta veliko bolj zaželeni kot drugi in posledično cene nepremičnin dosegajo višje vrednosti,« pojasnjuje.

Prejšnje leto rekordna rast cen stanovanjskih nepremičnin

Slovenski nepremičninski trg sta leta 2021 zaznamovala rekordna rast cen stanovanjskih nepremičnin in rekordno število transakcij z zemljišči za gradnjo stanovanjskih stavb, pa tudi oživitev trga poslovnih nepremičnin, ugotavlja Geodetska uprava Republike Slovenije (GURS) v Poročilu o slovenskem nepremičninskem trgu za leto 2021. Število kupoprodaj stanovanjskih nepremičnin se je v primerjavi z letom poprej povečalo za okoli 20 odstotkov in je bilo večje kot leta 2019 oziroma pred epidemijo. »Povečanje je šlo predvsem na račun rekordne prodaje stanovanjskih hiš, ki jo je povzročilo povečano povpraševanje po hišah izven urbanih središč, ki je posledica visokih cen stanovanj v mestih, deloma pa tudi spremenjenih bivalnih želja kupcev zaradi epidemije,« so zapisali v poročilu. Število kupoprodaj zemljišč za gradnjo stanovanjskih stavb je bilo največje od časov pred krizo nepremičninskega trga leta 2008. Opazili so tudi rast cen – stanovanja v večstanovanjskih stavbah so se v primerjavi z letom poprej na državni ravni podražila za 15 odstotkov, stanovanjske hiše pa za 13 odstotkov. Cene zemljišč za gradnjo stanovanjskih stavb so se povišale za 12 odstotkov.

Bivalne navade ljudi so se spremenile

Poleg povečanega povpraševanja po stanovanjskih hišah zunaj mestnih središč, vendar s hitrim dostopom do mesta in vse potrebne infrastrukture, se je v zadnjih dveh letih povečalo tudi povpraševanje po zemljiščih za gradnjo individualnih hiš, pravi Mateja Voršič. Zakaj? »Nekaj na račun visokih cen stanovanj v mestih, ki so primerljive s cenami hiše na obrobju, nekaj pa tudi na račun spremembe bivalnih navad ljudi. Kupci iščejo malo več zasebnosti, lasten vrt in zelenico,« razloži. Povpraševanje je po njenih besedah veliko tako s strani zasebnih investitorjev kot investitorjev, ki

gradijo za trg. A je ponudba kakovostnih zemljišč v večini precej slaba, dodaja.

V zadnjih dveh letih se je povečalo tudi povpraševanje po zemljiščih za gradnjo individualnih hiš.

Kaj sledi, tudi Voršičeva težko napove, opaja pa, da je največje povpraševanje po stanovanjskih nepremičninah za lastno uporabo, veliko pa tudi za naložbo, predvsem zaradi strahu pred inflacijo. Povpraševanje je tako po rabljenih stanovanjih kot novogradnjah, ki so v večini takoj prodane, dodaja. ■

KAKOVOSTNO IN UČINKOVITO

izvajamo naslednje storitve:

- strojni izkopi,
- izdelava in urejanje cestišč,
- zunanje ureditve,
- izgradnja kanalizacijskih in vodovodnih omrežij,
- tlakanje,
- rušenje objektov,
- kamnite zložbe,
- sanacije plazov
- in ostala dela po dogovoru.

**NE ČAKAJTE, DA SE BO
KAJ PREMAKNILO,
POJDITE IN PREMAKNITE.**

Več kot 30-letna tradicija proizvodnje betona in betonskih izdelkov v Obalno - kraški regiji.

Betonarne v **Dekanih**, **Črnotičah** in **Solkanu** skupno lahko proizvedejo preko **200.000 m³ betona letno**. Betoni, ki so osnova za **dolgotrajne** in **trajnostne zgradbe**, kot so mostovi, predori, stanovanja, temelji, ipd. Z **lastnim razvojem betonov** skrbimo, da so izdelki prilagojeni posameznemu kupcu in njegovim potrebam. Skrbimo za **trajnostni razvoj** s sodobnimi, okolju prijaznimi proizvodnimi zmogljivostmi in materiali.

BETON IN PREVOZ BETONA | LABORATORIJ | BETONSKE CEVI IN BETONSKI IZDELKI

Friulana Calcestruzzi SRL - industrijska hala

Predori 2. tir - 2TDK

Viadukt Glinščica 2. tir - 2TDK

ZELENO IN PAMETNO

Pametna hiša prihodnosti je že na ogled

Sodobne stavbe bodo vedno bolj opremljene s pametnimi, digitalnimi tehnologijami, kar bo omogočilo avtomatizacijo in vključevanje v pametna omrežja, ne gre pa pozabiti na prezračevalne sisteme.

Darja Kocbek

Foto: Depositphotos

Gradbeništvo, gradbeni materiali in proizvodi ter stavbe imajo pri zmanjševanju izpustov toplogrednih plinov pomembno vlogo, saj je s stavbami povezana raba skoraj polovice vse končne energije in dobra tretjina izpustov toplogrednih plinov. Poleg tega se na grajeno okolje navezuje polovica pridobljenih virov surovin, tretjina porabe vode in tretjina vseh proizvedenih odpadkov, navaja **dr. Marjana Šijanec Zavrl, vodja**

centra za bivalno okolje, gradbeno fiziko in energijo na Gradbenem inštitutu (GI) ZRMK, razloge za gradnjo zelenih in pametnih hiš.

Nujno je snovanje stavb v skladu z načeli krožnega gospodarstva.

Ob tem spomni, da evropski zeleni dogovor v najmanj dveh elementih naslavlja stavbe in grajeno okolje. Prvič v

delu, ko izpostavlja zavezanost industrije (tudi gradbene) čistemu in krožnemu gospodarstvu; drugič pa, ko poudarja pomen gradnje in prenove z učinkovito rabo energije in virov. Ob tem je nujno potrebno stavbe snovati skladno z načeli krožnega gospodarstva. Prav tako je potrebna večja digitalizacija grajenega okolja in graditi je treba stavbe, ki so bolj vzdržne in odporne na podnebne spremembe.

Začeti je treba spremljati kazalnik ogljičnega odtisa stavbe

Marjana Šijanec Zavrl pojasni, da je EU konec leta 2020 pripravila okvir, ki predstavlja skupno evropsko metriko za ocenjevanje in poročanje o trajnostnih lastnostih stavb. Ta vključuje vidik vpliva stavbe na okolje in človeka, kakovostno in zdravo bivanje v stavbah ter gospodarnost projekta. Predlog nove direktive o energetske učinkovitosti stavb po njenih besedah že govori tudi o nič emisijskih stavbah, ki jih bo treba vpeljati postopno, na primer v novih, večjih javnih stavbah že do leta 2030. »To pomeni, da bo treba čim prej začeti spremljati kazalnik ogljičnega odtisa stavbe v življenjskem ciklu. Nanj vpliva tako raba energije kot izbira gradiv za gradnjo in vzdrževanje stavbe v življenjski dobi,« dodaja.

Slovenija evropskim usmeritvam sledi. Konec maja 2022 je bil sprejet nov pravilnik o učinkoviti rabi energije v stavbah, ki vsebuje novosti pri izračunu energijskih kazalnikov stavbe in minimalnih

zahtevah za skoraj nič-energijske stavbe, omogoča pa tudi določitev dela ogljičnega odtisa zaradi rabe energije v objektu. Drugi del ogljičnega odtisa je odvisen od proizvodov, ki so uporabljeni pri gradnji, in dostopnosti okoljskih produktivnih deklaracij (EPD) zanje. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT) z vavčerji spodbuja izvajanje analiz življenjskega cikla (LCA) med drugim tudi za gradbene proizvode. »Z boljšo pokritostjo slovenskega trga gradbenih proizvodov z deklaracijami EPD bo transparentnost glede okoljskih vplivov materialov boljša in obvladovanje ogljičnega odtisa stavb bo lažje,« je prepričana Šijanec Zavrl.

Spodbujali bodo pilotne projekte uporabe kazalnikov trajnostne gradnje

Ob tem izpostavi projekt LIFE IP CARE4C-LIMATE, ki ga vodi Ministrstvo za okolje in prostor (MOP), GI ZRMK in Zavod za gradbeništvo Slovenije (ZAG) pa kot partnerja pripravljata slovensko različico

kazalnikov trajnostne gradnje na podlagi okvira EU. Poleg tega gradnja podporno okolje za uporabo metrike trajnostne gradnje v praksi, tako za projektante kot investitorje javnega in zasebnega sektorja. Za prihodnje leto MOP načrtuje spodbujanje pilotnih projektov uporabe kazalnikov trajnostne gradnje. Tako bo mogoče spremljati trajnostnost že v fazi načrtovanja stavb.

Graditi je treba bolj vzdržne in na podnebne spremembe odporne stavbe.

»EU je zasnovala pobudo novi evropski Bauhaus, ki spodbuja povezovanje novih tehnologij na prednostnih področjih razogljičenja stavbe s kakovostnimi arhitekturnimi rešitvami, da bi visoke tehnologije hitreje našle pot do naročnikov naprednih stavb. V mednarodne projekte razvoja novih tehnologij za energijsko visoko učinkovite, trajnostne, brezogljicne stavbe prihodnosti se vključujejo tudi

Igra barv, ki se prelivajo -

zajame telo, dušo in srce

barve

laki

lazure

fasadni sistemi

izravnalne mase

ZIDNE
IZRAVNALNE MASE
IN BARVE

www.caparol.si

Več kot 125 let
nemške tradicije!

slovenski partnerji,« pravi Marjana Šijanec Zavrl.

Sodobne stavbe bodo po njenih besedah vedno bolj opremljene s pametnimi, digitalnimi tehnologijami, kar bo omogočilo avtomatizacijo delovanja stavb in njihovo vključevanje v pametna omrežja. »Prednost bo imela uporaba proizvodov z nizkim ogljičnim odtisom, pa tudi s čim manjšimi emisijami zdravju škodljivih snovi v notranji zrak (VOC, benzen ipd.),« še pojasnjuje sogovornica.

Na prezračevalne sisteme ne gre pozabiti

Pomen prezračevanja prostorov izpostavlja tudi **mag. Gregor Ficko, direktor GZS – Zbornice gradbeništva in industrije gradbenega materiala (ZGIGM)**. Na podlagi izkušenj v času pandemije covid-19 bo treba poiskati malo bolj sofisticirane rešitve, kot je odpiranje oken. »Nemčija je samo v letu 2021 v prezračevalne sisteme v javnih zgradbah

vložila pol milijarde evrov, kar pomeni, da je zagotovila sistem, ki je dolgoročno vzdržen in omogoča dolgoročno varnost ob takšnih dogodkih, kot je bil virus,« poudarja Ficko. V Sloveniji ta del kljub prizadevanjem Gospodarske zbornice Slovenije (GZS) v program za okrevanje in odpornost ni bil vključen.

Pametne hiše z upravljanjem prek digitalnih platform bodo morale postati praksa tudi na področju javnih stavb, ne le pri zasebnih gradnjah.

Tudi na ogrevanje ne gre pozabiti. Za prehod s fosilnih goriv na obnovljive vire energije je po njegovih besedah pomembna izvedba takšnih gradbenih konstrukcij, ki bodo energetske popolnoma varčne. To velja tako za javne kot zasebne gradnje. Pametne hiše z upravljanjem prek digitalnih platform so po Fickovih besedah v Sloveniji zdaj

še trend na področju zasebnih gradenj, bodo pa morale postati praksa tudi na področju javnih stavb.

Pametna hiša prihodnosti je že na ogled

Konec marca je bil uspešno zaključen projekt Dom24h, pametna hiša prihodnosti. V začetku aprila je bila slovesna otvoritev in vse od takrat je stavba na voljo za predhodno najavljene ogleda, je povedal **Bogdan Božac, prokurist v družbi Marles Hiše Maribor**. Prav ta družba je bila namreč kot proizvajalec montažnih lesenih hiš nosilec verige vrednosti v projektu Dom24h. »V prvi slovenski neto nič-energijski hiši si je mogoče ogledati najnaprednejše rešitve pametnega doma, ki uporabniku izboljšujejo bivalno okolje, hkrati pa omogočajo, da dom ostaja vitalen,« je pojasnil Božac. Na enem mestu si je po njegovih besedah mogoče ogledati skupek naprednih rešitev, ki jih ljudje lahko kot samostojne enote vključijo v svoje domove. ■

Zagotavljamo vam najboljšo oskrbo s prodajo širokega asortimana kakovostnih izdelkov po konkurenčnih cenah, ustrezno založenostjo, maksimalno odzivnostjo ter odličnim svetovanjem naših komercialistov.

S ciljno usmerjenostjo, dobro organizacijo, profesionalnim odnosom ter ustreznim asortimanom **ŽELIMO POSTATI** tudi vaša **PRVA IZBIRA**.

Dobrodošli v Merkurju!

Več na www.merkur.si/prodaja-podjetjem

POSTANITE
POSLOVNI PARTNER
TUDI VI

Podjetje ALSET je zastopnik blagovne znamke GIFAS za Balkan. Mnogi izdelki so predvsem rezultat specifičnih zahtev kupcev. Na ta povpraševanja odgovarjamo s ponudbo dobro premišljenih najsodobnejših rešitev izdelkov.

Naša ponudba se spreminja vsak dan – zaradi naših strank. Delujemo učinkovito, usmerjeno v rešitve in skrbimo za naše okolje.

V naši sodobni civilizaciji je elektrika postala nepogrešljiva oblika energije. Brez energije bi si bilo našega poslovnega in zasebnega življenja nepredstavljivo. Električna energija dobavlja svetlobo, toploto in energijo v vseh oblikah.

Mi – ekipa ALSET – vas bomo podprli s prilagojenimi izdelki GIFAS in storitvami, da se lahko električna energija uporablja varno in zanesljivo – točno v zahtevani obliki.

Radi bi vas podprli z dokazom kakovosti naših storitev in kakovosti našega blaga. Ustvarjamo nove povezave – povezave, usmerjene v prihodnost.

Zato smo mi prava izbira:

Visokokakovostni električni izdelki blagovne znamke GIFAS, ki ponujajo certificirano kakovost tudi za najtežje pogoje.

VSE NA ENEM MESTU:

načrtovanje, razvoj, projektiranje, proizvodnja, dokumentacija, vodenje projektov.

- **Strokovno svetovanje po meri stranke, tudi na kraju samem.**
- **Preizkušena, raznolika paleta izdelkov in rešitve po meri.**
- **Proizvodnja posameznih in velikih serij**
- **Zavzetost in inovativnost sta za nas ključna pojma.**

Sebe razumemo kot optimizatorja. En korak naprej za našo stranko pomeni korak naprej za nas. Pri tem smo strogo usmerjeni v zahteve in zahteve naših strank. Naloga je rešena, če je stranka popolnoma zadovoljna.

Produkti za Ex okolje

Energetski stebrički

(železniška in cestna infrastruktura)

Industrijski podaljški

narejeni iz gume testirani in certificirani za izredne temperaturne in delovne pogoje

Gumijaste doze

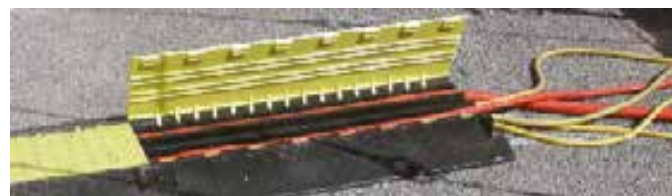
z varovalnimi elementi

Z GIFAS podaljški, kablenskimi razvodi in gradbenimi omaricami opremljamo velika gradbišča v železniški in avtocestni infrastrukturi. Opremo dajemo tudi v najem in jo tudi vzdržujemo.

Povozna zaščita kablenskih razvodov

Podzemni distribucijski razvodi

GEOTEHNIKA

Pri načrtovanju in gradnji kritične infrastrukture v Sloveniji postaja vedno pomembnejša geotehnika

Kritično infrastrukturo bi morali začetni dojemati kot nekaj samo po sebi umevnega, meni dr. Vojkan Jovičič, eden vodilnih slovenskih strokovnjakov s področja geotehnike.

Gregor Ficko

Kritična infrastruktura ni sama po sebi umevna

Kritična infrastruktura omogoča osnovne funkcije urejenega okolja in služi kot hrbtenica nacionalni ekonomiji, varnosti in zdravju, v začetku pogovora o pomenu geotehnike pri načrtovanju projektov kritične infrastrukture v Sloveniji pojasni **dr. Vojkan Jovičič, direktor podjetja IRGO** in eden vodilnih slovenskih strokovnjakov s področja geotehnike. Zelo pomembno se mu zdi, da bi pri nas kritično infrastrukturo začeli razumevati kot nekaj, kar je samo po sebi umevno: kot elektriko v naših domovih, kot vodo, ki jo pijemo, kot svobodo gibanja, ki nam jo omogočajo ceste, proge in letališča ali kot komunikacijska omrežja in orodja, ki nam omogočajo učinkovito delo in stik z bližnjimi.

Kritično infrastrukturo je treba najprej pravilno umestiti v prostor, jo zgraditi, vzdrževati, varovati in nenazadnje omejevati njen vpliv na naravo.

Inženirji se namreč zelo dobro zavedajo pomena kritične infrastrukture, ki je rezultat znanja in napora več generacij inženirjev in tehnikov z različnih poklicnih spektrov. Kritično infrastrukturo je treba najprej pravilno umestiti v prostor, jo zgraditi, vzdrževati, varovati in nenazadnje omejevati njen vpliv na naravo. V vsem tem je vloga geotehničnega

Foto: Depositphotos

inženirja ključnega pomena. Ob tem se upravičeno postavlja vprašanje, ali vsi, ki kakorkoli sodelujejo pri pripravi projektov, povezanih s kritično infrastrukturo - predvsem na nivoju države, dejansko razumejo pomen strokovno izvedenih geotehničnih raziskav in analiz, ki zelo pogosto pokažejo na težave, s katerimi bi se lahko srečali v kasnejših fazah gradnje.

Geotehnika ima ključno vlogo pri obvladovanju naravnih nesreč, ki jih povzročajo zemeljski plazovi

Dr. Jovičič je prepričan, da vloga geotehnike z našim čedalje bolj poglobljenim

razumevanjem svojega okolja in razvojem kritične infrastrukture postaja vse bolj prepoznavna kot temeljna tehnična disciplina, ki po svoji kompleksnosti prekaša gradbeno ali rudarsko inženirstvo v klasičnem pomenu te besede. Geotehnika povezuje več tehničnih disciplin: mehaniko tal, mehaniko kamnin, geomehaniko, inženirsko geologijo in hidrogeologijo, geotehnologijo in varstvo okolja. Pojavlja se kot nezamenljiva disciplina pri gradnji vseh objektov in vključuje ključne elemente črpanja naravnih virov, bodisi v rudarski ali naftni industriji. Geotehnika je tudi ključna disciplina za izkoriščanje geotermalnih

virov, z ali brez izkoriščanja podtalnice, pri čemer se trajnostni vidik izkoriščanja energije, akumulirane v tleh, pogosto zanemari. Nenazadnje je geotehnika ključna tehnična disciplina pri obvladovanju naravnih nesreč, ki jih povzročajo zemeljski plazovi. V Sloveniji, ki je zaradi svoje pozicije, geomorfoloških pogojev in geološko-geomehanske sestave tal izjemno izpostavljena erozivnim procesom plazenja, ima geotehnika ključno vlogo pri varovanju dobrin in človeških življenj, kar je še posebej pomembno.

Vsak zgrajen objekt je v interakciji s tlemi in vpliva na stanje tal

Dr. Jovičič pove, da je v gradbeni stroki geotehnika prisotna pri gradnji prav vsakega objekta, ne glede na to, ali je objekt zgrajen na tleh (visokogradnja – gre za temeljenje objektov), v tleh (podzemni objekti, kot so tuneli ali pokriti vkopi) ali iz tal (nizokogradnja – nasipi, jezovi, useki, spodnji ustroj prometnic). Pri tem opozarja na nujnost razumevanja, da je vsak zgrajen objekt

v interakciji s tlemi in vpliva na stanje tal. Zelo veliko je primerov iz prakse, pri katerih to ni razumljeno, pri čemer so posledice lahko materialna potratnost in funkcionalna neustreznost samega objekta, da o finančni škodi zaradi sanacij takšnih objektov niti ne govorimo. Evropska zakonodaja (EuroCode 7 – evropski standard za področje geotehnike) je pri tem zelo jasna, saj postavlja enakovredne kriterije tako za funkcionalno napako pri gradnji objekta kot za stabilnostno napako. Obe namreč pripeljeta do njegove neuporabnosti ali porušitve.

Geotehnična stroka je v Sloveniji še vedno premalo uveljavljena

Žal pa je geotehnična stroka po njegovem mnenju v našem profesionalnem okolju še vedno premalo uveljavljena. V zahodnih državah je mogoče študirati geotehnično inženirstvo kot posebno smer v gradbeništvu in zaključiti študij kot univerzitetni diplomirani inženir geotehnike. V Sloveniji to žal ni mogoče.

Na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo (FGG) Univerze v Ljubljani poleg osnovnih predmetov, ki so vezani na geotehniko v gradbeništvu, sicer obstaja smer študija Geotehnika in hidrotehnika, ki je izbirna. Toda zaradi majhnega interesa študentov že več let ne izvajajo tega programa, kar je zelo zaskrbljujoče. Podobna situacija je na Fakulteti za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo (FGPA) Univerze v Mariboru, na kateri Oddelek za geotehniko pokriva osnovne geotehniške predmete za potrebe gradbene panoge. Na Naravoslovnotehnični fakulteti v Ljubljani se na Oddelku za geotehnologijo, rudarstvo in okolje poučuje več relevantnih predmetov, a je število študentov že vrsto let le enomestno.

Pogoji vpisa in izdaja licenc za področje geotehnike niso jasno definirani

V praksi se pri izdelavi geoloških poročil in načrtovanju geotehničnih objektov pojavlja več poklicev: od geologov, rudarjev

SPECIALISTI ZA NAJZAHTEVNEJŠE GEODETSKO-INŽENIRSKÉ PROJEKTE

PODROČJA DELOVANJA:

- predori
- visoka in nizka gradnja
- industrijska geodezija
- monitoring grajenih objektov
- uporaba sodobnih merskih tehnik za zajem prostorskih podatkov (brezпилotni letalnik, lasersko skeniranje)
- 3D modeliranje
- 3D analiza geometrije grajenih objektov v BIM okolju

PREDNOSTI SODELOVANJA:

- 1 Visok nivo zagotavljanja kakovosti znotraj zastavljenih terminskih rokov.
- 2 Strmenje k inovativnosti.
- 3 Vodenje procesov zagotavljanja kakovosti.
- 4 Strokovno svetovanje izkušenih in visoko izobraženih geodetskih strokovnjakov.
- 5 Poznavanje BIM okolja.
- 6 Uporaba najsodobnejše ter natančne geodetske opreme.

Vedno zagotavljamo najboljšo možno kakovost storitve za naše stranke.

geotočka

in gradbenikov do gozdarjev, fizikov in tudi kemikov. Pri tem pogoji vpisa in izdaja licenc na Inženirski zbornici Slovenije za področje geotehnike niso jasno definirani, kar dejansko omogoča nestrokovno delo, podvrženo improvizaciji. Zaradi tovrstne deregulacije je geotehnična stroka pogosto neupravičeno na slabem glasu, ker naročniku ne ponuja dovolj kakovostnega izdelka. Pri tem pa naročnik, ki je lahko tudi javna ustanova, prepogosto izbira storitve po principu najnižje cene in se znajde v visoko tveganih situacijah, ki bi se jim s strokovnim pristopom z lahkoto izognil.

Multidisciplinarno sodelovanje geotehnike z gradbeno stroko omogoča bolj kakovostno gradnjo

V Sloveniji trenutno poteka gradnja več velikih infrastrukturnih projektov, v katerih je vloga geotehnične stroke nepogrešljiva. Gre za gradnjo kritične avtocestne in železniške infrastrukture;

trenutno so to vzhodna cev predora Karavanke, 3. razvojna os ter drugi tir železniške proge Divača–Koper. Na vseh teh treh največjih infrastrukturnih projektih bo v naslednjih nekaj letih zgrajeno več kot 40 kilometrov predorov, kar je več, kot jih je bilo zgrajenih v Sloveniji na avtocestnem križu v celotnem obdobju samostojne države, zaključuje dr. Jovičič.

Pri gradnji treh največjih slovenskih infrastrukturnih projektov je vloga geotehnične stroke nepogrešljiva.

Pri izgradnji tovrstnih objektov, v kateri geotehnični objekti nosijo tudi do 90 % vrednosti investicije, poteka tako imenovani »geotehnični nadzor«. Vloga tovrstnega nadzora je geotehnično vodenje del, pri čemer se podporni ukrepi pri gradnji predora in tudi dela na trasi prilagajajo tekočim geološkim pogojem.

Geotehnično vodenje del je zasnovano na geološko-hidrogeološki spremljavi izkopov, sprotne geofizikalnih raziskavah, geodetski spremljavi pomikov v predoru in na površini tal ter na spremljavi vpliva gradnje na okolje (vpliv na podtalnico, vibracije, poškodbe na sosednjih objektih, vpliv na rastline in živali). V tem primeru sta oba naročnika, tako DARS kot 2TDK, sicer tudi na zahtevo evropskih investitorjev, pravilno ocenila odločilno vlogo geotehnike pri načrtovanju in gradnji kritične infrastrukture v Sloveniji. Seveda pa bi si želeli, da bi se čim več naročnikov, bodisi javnih ali zasebnih, odločalo za takšen pristop, ki na začetku sicer terja nekaj več finančnih sredstev. Toda le multidisciplinarno sodelovanje geotehnike z gradbeno stroko omogoča zasnovo, načrtovanje in v končni fazi tudi izvedbo kakovostne gradnje, ki je tudi z ekonomskega vidika za naročnika sprejemljivejša, sploh v zadnji fazi upravljanja in vzdrževanja. ■

Skupaj z ekipo izkušenih inženirjev in operativnih strokovnjakov, ki so kos največjim gradbenim izzivom, tako: urejamo, reguliramo in vzdržujemo vodotoke; gradimo kanalizacijske sisteme za meteorne, fekalne in tehnološke vode; skrbimo za izvajanje cestnih povezav – deviacij, kamnitih zložb, protipoplavnih nasipov; saniramo plazove; izvajamo zunanje ureditve in poskrbimo za izgradnjo različnih objektov.

DELTABLOC® v svetovnem merilu že vodilna družba s področja razvoja varnostnih in protihrupnih ograj še bolj aktivno razvija nove ograje

DELTABLOC® je v zadnjem obdobju največji razvoj namenil za jeklene varnostne ograje blagovne znamke STEELBLOC®

Kljub vodilni vlogi v svetovnem merilu na področju razvoja varnostnih in protihrupnih ograj družba še naprej vztrajno razvija nove sisteme ograj. Poleg že znanih betonskih varnostnih ograj DELTABLOC® in protihrupnih ograj PHONOBLOC® sedaj tako na podlagi večletnega zelo aktivnega razvojnega ciklusa družba razpolaga tudi z več kot 100 različnimi sistemi jeklenih varnostnih ograj (JVO) blagovne znamke STEELBLOC®. Številne prednosti teh ograj pred klasičnimi ograjami so vsestranskost ograj, ki je dosežena predvsem z več certificiranimi tipi odbojnika (tip A, tip B in tip odbojnika W, tj. t.i. slovenski tip odbojnika), enotno dolžino stebra, isto globino zabijanja in poenoteno uporabo veznega materiala, ... Odlikuje jih še preprosta izvedba, montaža, prednost pri vzdrževanju z uporabo le nekaj poenotenih sestavnih delov. Ogromno prednost pa se kaže v izjemno majhnem prostoru, ki ga ograje potrebujejo

Foto: arhiv DELTABLOC®

Crash test TB 81 - STEELBLOC® H4b W3 jeklena varnostna ograja zadrži tudi 38 tonsko tovorno vozilo

za funkcionalnost skladno s standardom EN 1317. Zelo majhne delovne širine npr. za nivo zadrževanja H1 le W1, za nivo zadrževanja H2 ter H4b pa le W3, so velika prednost za Naročnike, nadzorne inženirje in projektante, ki pri obnovah viaduktov in mostov do sedaj skoraj vedno niso imeli dovolj prostora za izvedbo ograj skladno s standardom EN 1317. Ista višina 75cm, en odbojnik, isti videz, ista linija, ista višina zabijanja stebrov sistemov jeklenih varnostnih ograj za različne nivoje zadrževanja od N2 do H2. STEELBLOC® jeklene varnostne ograje za nivo zadrževanja do H2 so številne preskuse trčenja (crash teste) uspešno opravile le z enim odbojnikom, kar se seveda ugodno odraža v ceni predvsem sistema in tudi stroških vzdrževanja.

Najnovejši sistem v razvoju pa je jeklena varnostna ograja z najvišjim nivojem zadrževanja H4b (zadrži 38 tonsko tovorno vozilo), in hkrati izredno majhno delovno širino W3, kar pomeni da se ograja ob naletu 38 tonskega vozila premakne le za nekaj 10cm, kar pomeni izreden napredek, pocenitev in rešitev za projektante, za naročnike (npr. AS-FINAG, HAC, DARS, DRSI, ...), predvsem na področju obnove obstoječih viaduktov in mostov, kjer običajno navedeni objekti zaradi starosti ne dopuščajo težjih varnostnih ograj in ograj z večjimi pomiki – delovnimi širinami.

PHONOBLOC® protihrupni paneli serije BHB (betonsko nosilno jedro in lesobetonski / lesocementni absorberji). Naročnik RS Ministrstvo za infrastrukturo, DRSI. Objekt Izvedba protihrupne zaščite na odseku železniške proge Šentilj Pesnica. Izvedeno okrog 20.000m2 protihrupnih panelov v dolžini 9km.

S sistemi PHONOBLOC® je hrup pod nadzorom

»Hrup imamo pod nadzorom« je slogan za protihrupne ograje PHONOBLOC®. Ekipe več strokovnjakov je poleg klasičnih protihrupnih panelov iz betona/lesobetona/lesocementa, razvila še novo ALU serijo, ki zajema protihrupne panele iz aluminija, transparentne panele ter tudi najnovejše lahke protihrupne panele za viadukte in mostove na osnovi kombinacije materialov Aluminija lesa lesocementnih / lesobetonskih absorberjev. Protihrupni sistemi izpolnjujejo vse zahteve za protihrupne ovire za cestni promet po standardu SIST EN 14388, prav tako ustrezajo vsem zahtevam za protihrupne ovire za železnice. Velik poudarek dajejo še trajnosti, zato so sistemi certificirani tudi po normi SIST EN 14389-1/2 in dokazano zagotavljajo funkcionalnost za dobo 50 let.

Nepremagljivi sistemi za zadrževanje vozil iz betona in jekla ter protihrupne ograje za železnice in ceste

HOME OF ROAD SAFETY deltabloc.com KIRCHDOFFER

DELTABLOC® d.o.o., Koroška ulica 58, 9000 Murska Sobota, Slovenija, +386 (0) 817 101 35, office@deltabloc.si

ŽIHER HIŠE

Sodobna arhitektura, butična ponudba in vrhunska tehnologija

Družinsko podjetje Žiher hiše deluje na slovenskem trgu že 40 let, od tega se od leta 2004 intenzivno razvija in vlaga v napredno in celovito ponudbo storitev oziroma produkt, ki je najbolj optimalen za tisto, kar kupec išče. Odločitev za opustitev klasične gradnje in preusmeritev v montažno gradnjo sprva ni bila lahka odločitev, je bila pa vsekakor pravilna, saj so danes eno izmed vodilnih proizvajalcev tovrstne gradnje v Sloveniji, konkurirajo pa tudi podjetjem izven naših meja.

Gradnja nepremičnine mnogim ljudem predstavlja izpolnitev sanj in hrepenenja po lastnem domu ter je običajno ena večjih finančnih naložb v življenju. Je življenjski projekt, v katerega vložijo svoje prihranke, čas, energijo, želje in tudi čustva.

Današnji tempo življenja ne omogoča več gradnje kot nekoč. V Sloveniji je gradnja montažnih skoraj nič-energijskih in pasivnih hiš v zadnjih letih strmo v porastu, saj predstavlja hiter način gradnje in posledično bistven prihranek časa, kar na dolgi rok omogoča tudi nižje stroške same storitve izvedbe na ključ. Z vnaprejšnjimi znanimi stroški in zagotovljeno ceno, določeno ob samem podpisu pogodbe, je investitor seznanjen s tem, kolikšen bo vložek v njegov prihodnji dom.

Seveda pa se nikakor ne smemo sprenevedati in si zatiskati oči pred nenehni naraščajočimi stroški gradnje in surovin, ki smo priča v zadnjih dveh letih. V podjetju Žiher hiše močno upajo, da se bodo razmere na trgu kmalu normalizirale ali vsaj nekoliko umirile. V celotni gradbeni panogi predstavlja največjo težavo ravno omejen dostop do surovin in njihovi nekoliko daljši dobavni roki.

Napredna proizvodnja in kontrola zagotavljanja kakovosti

Podjetje odlikuje kakovost trajnostne gradnje, pravočasnost izvedbe in dolgoletna garancija. V lastnem in enem izmed

najsodobnejših proizvodnih obratov v slovenskem in širšem prostoru se izvaja zahtevna kontrola kakovosti izdelave vseh komponent in celotne konstrukcije montažne hiše. To predstavlja veliko razbremenitev okolja in pospešitev samega terenskega dela – hiša je postavljena v le nekaj dneh, vseljiva pa je lahko tudi že v štirih mesecih. V proizvodni hali se lahko najbolj optimalno omogočajo in vzdržujejo idealni pogoji dela v vseh letnih časih (temperatura, vlaga), nadzor in natančnost kompletne izdelave.

Ključne prednosti so tudi strokovno znanje, vodenje in usmerjanje zaposlenih, skrb, ustrežljivost in poslušnost kupce, zadovoljevanje potreb trga in najboljše razmerje med izjemno kakovostjo uporabljenih in vgrajenih materialov ter ceno. Hišni arhitekti, projektanti in drugi svetovalci vas vodijo skozi celoten postopek gradnje – od idejne arhitekturne zasnove, priprave in vložitve gradbenega dovoljenja, umestitve talnih oblog do pridobitve uporabnega dovoljenja. Prav tako vam priskočijo na pomoč pri pripravi dokumentacije za pridobitev subvencije Eko sklada.

Doseganje samooskrbe

V Žiher hišah so razvili lastne tehnološke rešitve, ki so skrbno izbrane in prilagojene njihovim strankam. S tem želijo ponuditi celovito storitev in končni izdelek vrhunske kakovosti, z izjemno učinkovitim in varčnim sistemom sten in drugih vgrajenih materialov. Ravno njihove inovativne »Žiher stene« so eden izmed ključnih meril, ki montažno hišo spremenijo v skoraj nič-energijsko ali pasivno in poskrbijo za nizke tekoče stroške, prijetno ter okolju in človeku prijazno bivanje. Prav tako se vgrajuje izredno napredna tehnologija, ki zagotavlja občutne energetske prihranke na ravni mesečnega izdatka za mobilni telefon. Usklajeni sistemski

moduli tri v enem podjetja Viessmann, ki so sestavljeni iz toplotne črpalke, prežračevalnega sistema z rekuperacijo zraka in fotovoltaike, omogočajo enostavno upravljanje hiše in njeno obratovanje.

Individualno prilagojen dom

Žihrovi izkušeni strokovnjaki znajo svetovati in pomagati pri snovanju najustreznejših rešitev za svoje stranke in prihodnje lastnike individualno prilagojenih varčnih hiš. Žiher hiše so visoko kakovostne, tehnološko napredne, arhitekturno dovršene, elegantne s številnimi prestižnimi detajli in dodatki. Idejne zasnove s funkcionalnimi tlorisi in najoptimalnejšo umeščenostjo v prostor omogočajo udobno bivanje, svetle prostore, podaljšek bivalnih prostorov na čudovite terase, kjer si lahko uredite izvrsten kotiček zase, bližnje in druženje. Prav tako njihova individualno usmerjena ponudba dopušča brezplačno prilagoditev notranjih sten vašim željam in potrebam.

Ali opravljate mednarodne prevoze blaga s kombiji?

Že veste, da od 21. maja 2022 potrebujete licenco?

Dobite jo na GZS.

www.gzs.si/licence

KADRI

Slovensko gradbeništvo potrebuje kakovostne in ustrezno nagrajene kadre

Dvig ugleda, socialni dialog in prevetritev izobraževalnega sistema v gradbeništvu bodo tudi v letošnjem letu zelo pomembni pri zagotavljanju kakovostnega kadra.

Mag. Gregor Ficko, univ. dipl. inž. grad., direktor Zbornice gradbeništva in industrije gradbenega materiala (ZGIGM) na GZS

Vse manj vlagamo v kadre

V panogi bo potrebno zagotoviti kakovostna, strokovna in varna delovna mesta. Pri tem bo potrebna tudi podpora in sodelovanje države. Socialni standard zaposlenih v gradbeništvu bo potrebno dvigniti na ustrezno raven, da bomo v gradbeništvu lahko zaposlovali domačo delovno silo. Država bo morala podpreti podjetja in njihove potrebe po odpiranju delovnih mest v gradbeništvu v Sloveniji z izvajanjem ustreznega inšpekcijskega nadzora za preprečevanje neustreznih poslovnih praks pri uvozu poceni delovne sile preko posrednikov iz tujine.

Razmere, ki jih je na slovenskem trgu gradenj ustvarila praksa izvajanja javnih naročil, že dolgo niso ustrezne. Posledica trenutne prakse je zniževanje vlaganj v kadre, v njihovo izobraževanje, usposabljanje in napredovanje, kar ustvarja velik razkorak med potrebami slovenskih gradbenih podjetij in željami mladih, da bi delali v poklicih, ki bi jim omogočali osebni razvoj, poklicno napredovanje in primerno plačilo.

Posodobiti bo treba učne programe

Posledice, ki se kažejo predvsem v pomanjkanju kvalitetnega tehničnega in inženirskega kadra, so že vidne.

Foto: Depositphotos

Socialni standard zaposlenih v gradbeništvu bo potrebno dvigniti na ustrezno raven, da bomo lahko zaposlovali domačo delovno silo.

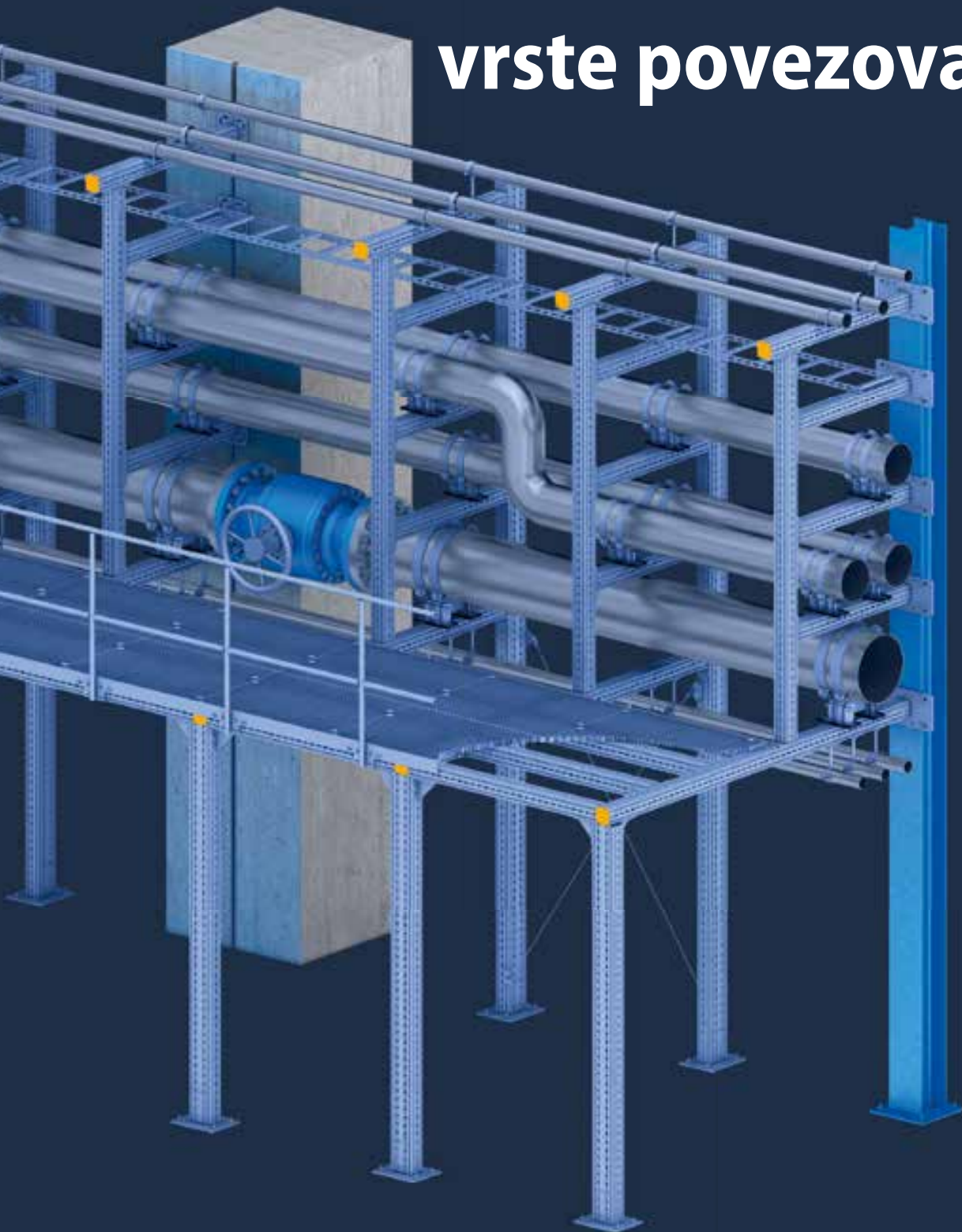
Projektivna in gradbena podjetja s težavo pridobivajo ustrezne tehnične in inženirske kadre, ki bi jih lahko uporabila v gradbeni projektivi in operativi. Poklic gradbenika bo na vseh strokovnih ravneh moral postati privlačnejši in atraktivnejši, kot je sedaj. Gradbeno gospodarstvo bo moralo ustvariti pogoje za štipendiranje

nadarjenih dijakov in študentov, pripraviti pa bo potrebno tudi ustrezne marketinške predstavitve gradbeništva, posodobiti učne programe, predvsem z uvedbo digitalnega gradbeništva, ki je pred vrati, država pa bo morala omogočiti ustanovitev paritetnega sklada za gradbeništvo, ki ga Slovenija kot ena redkih evropskih držav še nima. S temi koraki bomo šele zagotovili, da bo dotok kvalitetnih, strokovno izobraženih kadrov v panogi na takšni ravni, kot v osemdesetih in devetdesetih letih prejšnjega stoletja. ■

sikla

**večfunkcijski
montažni sistem, za vse
vrste povezovanja**

SIKLA d.o.o.

**Prekmurske čete 74,
9232 Črenšovci**

Tel.: +386 (0)2 573 58 62;

Fax: +386 (0)2 573 58 71;

info@sikla.si

www.sikla.si

Več informacij:

NEPREMIČNINSKI SKLAD POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA, D. O. O.

Našo prihodnost gradimo na četrto stoletje izkušenj

Letos mineva 25 let od ustanovitve Nepremičninskega sklada pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d. o. o., ki ima danes v lasti 3.172 najemnih stanovanj za upokojeince in druge starejše v 116 krajih po vsej Sloveniji. Njegov ustanovitelj in edini družbenik je Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, njegov osnovni namen pa je zagotavljanje in oddajanje stanovanj za upokojeince in druge starejše. To vključuje vzdrževanje, energetska sanacijo in arhitektonsko prilagajanje obstoječih nepremičnin ter razvijanje novih projektov, s čimer želimo nadalje krepiti in približati ponudbo kakovostnih najemnih stanovanj upravičencem po Sloveniji. Stanovanja so namenjena reševanju stanovanjskih vprašanj upokojeincev in drugih starejših, oddajajo pa se za nedoločen čas.

2.763 najemnih stanovanj za upokojeince v 116 krajih

Med 2.763 namenskimi najemnimi stanovanji prevladujejo garsonjere in enosobna stanovanja. Povprečna mesečna najemnina za namensko stanovanje povprečne velikosti 37 m² znaša približno 163 evrov brez stroškov. Najemnine za stanovanja Nepremičninskega sklada so

nižje od najemnin na trgu in tako dostopnejše starejšim.

Širimo mrežo najemnih oskrbovanih stanovanj

Nepremičninski sklad ima v lasti tudi 469 oskrbovanih najemnih stanovanj v mestih po celotni Sloveniji. Velika so od 27 do 72 m² in primerna za bivanje ene ali dveh oseb ter prilagojena potrebam bivanja starejših (dvigalo, držala, prilagojena kopalnica, vgrajena prilagojena kuhinja ...). Najemnikom je zagotovljena tudi možnost uporabe e-oskrbe (klic v sili), povprečna mesečna najemnina za 47 m² veliko stanovanje pa znaša okrog 309 evrov.

Načrtovana rast ponudbe dostopnih najemnih stanovanj

Skupščina Nepremičninskega sklada je v februarju potrdila nov, razvojno naravnani načrt do leta 2030, po katerem načrtujemo pridobitev 725 novih najemnih stanovanj. Konec lanskega leta je bilo v uporabo danih 36 novih oskrbovanih najemnih stanovanj v Studencih v Mariboru, v marcu letos je bil objavljen razpis za oddajo 21 najemnih stanovanj (od tega 13 oskrbovanih) za upokojeince in starejše v Radljah ob Dravi.

»Z uresničevanjem zastavljenih načrtov želimo aktivno prispevati k reševanju stanovanjske problematike starejših, zato nadaljujemo iskanje primernih zemljišč za gradnjo, razvojem novih projektov ter postopnim posodabljanjem starejših stanovanj in objektov,« pravi mag. Andrej Hudoklin, direktor Nepremičninskega sklada pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d. o. o., ki mu je nadzorni svet v mesecu juniju zaupal vodenje sklada še za nadaljnjih 5 let.

Do 11. julija zbiramo prijave za najem 60 oskrbovanih stanovanj na Bledu, ki bodo vseljiva na začetku letošnje jeseni. V načrtu je tudi rekonstrukcija objekta v Radovljici in s tem pridobitev 10 prilagojenih namenskih stanovanj, do leta 2025 pa načrtujemo izgradnjo številnih novih oskrbovanih in namenskih najemnih stanovanj na različnih lokacijah po Sloveniji.

Zbiranje ponudb za nakup stanovanj, stanovanjskih objektov, stavbnih zemljišč

Nepremičninski sklad išče primerne lokacije za širitev ponudbe najemnih stanovanj, dostopnih čim širšemu krogu upokojeincev. Za ta namen je podaljšal Poziv za zbiranje zavezujočih ponudb za nakup stanovanj/večstanovanjskih stavb (zgrajenih ali v fazi gradnje oz. projektiranja) in stavbnih zemljišč za gradnjo stanovanj. Stanovanja morajo biti arhitektonsko prilagojena starejšim, v mirnem in urbanem okolju, kjer so v bližini ključne storitve (trgovina, zdravstvena oskrba, lekarna, javni prevoz ...).

Vsi zainteresirani si lahko več informacij o poslanstvu in dejavnosti Nepremičninskega sklada preberejo na spletni strani www.ns-piz.si, kjer se lahko virtualno sprehodijo tudi skozi naše objekte.

60 novih oskrbovanih najemnih stanovanj na Bledu.

10 let

Excellent SME Slovenia

Certifikat največje odličnosti.
Samo najboljši ga lahko imajo.

excellent-sme.gzs.si

IZOBRAŽEVANJE

Spreminjanje vsebin v izobraževalnih programih zaradi podnebnih sprememb

Podnebne spremembe bodo vplivale na vse, zato se moramo nanje čim bolj pripraviti, začevši z izobraževalnimi programi.

Vera Suhadolnik, CPI; Barbara Kunčič Krapež, CPI; mag. Darja Štarkl, CPI; mag. Valentina Kuzma, GZS ZGIGM

Na spletnih straneh Sveta Evropske unije so nanizana dejstva, ki so Center RS za poklicno izobraževanje (CPI) in druge deležnike spodbudila k skupnemu koordiniranemu in prednostnemu ukrepanju glede sprememb vsebin v izobraževalnih programih, še zlasti na področju podnebnih sprememb. Ta dejstva so:

- Najnovejši podatki vodilnih znanstvenikov kažejo podnebne spremembe na svetovni ravni, kakršnih še ni bilo. Glede na zadnje poročilo Medvladnega panela za podnebne spremembe (IPCC) globalno segrevanje povzroča vse večje, v nekaterih primerih celo nepopravljive spremembe vzorcev padavin, oceanov in vetrov v vseh regijah sveta.
- Za Evropo poročilo napoveduje povečanje pogostosti in intenzivnosti ekstremnih vremenskih pojavov, vključno z morskimi vročinskimi valovi, in opozarja, da bo imelo zvišanje temperature za 2 °C kritične posledice za naravo in ljudi.
- Višje temperature in močnejši vremenski pojavi bodo povzročili tudi velike stroške za gospodarstvo EU in negativno vplivali na sposobnost držav pri proizvodnji hrane.

CARE
4 CLIMATE

- Po mnenju znanstvenikov pa lahko človekovo delovanje spremeni potek dogodkov. Takojšnje, hitro in obsežno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov ter doseganje ničelne stopnje neto emisij CO₂ bi lahko omejili podnebne spremembe in njihove učinke.
- Boj proti podnebnim spremembam je nujen za prihodnost Evrope in sveta. Evropska podnebna pravila v zakonodaji določajo cilj EU, da do leta 2050 postane podnebno nevtralna. Cilj je skladen z zavezami, ki so jih EU in njene države članice sprejele ob podpisu Pariškega sporazuma leta 2015.

Skupno ukrepanje je ključnega pomena za obravnavanje podnebnih sprememb in doseganje ciljev Pariškega sporazuma. EU se odločno zavzema za podnebne ambicije tako v mednarodnih forumih kot v dvostranskih odnosih z državami, ki niso članice EU.

EU skupaj s svojimi državami članicami zagotavlja največ sredstev za reševanje problematike podnebnih sprememb na svetu. Skladi podpirajo projekte in ukrepe, povezane s podnebnimi spremembami, s čimer se olajšuje zeleni prehod držav članic EU. Dva izmed teh projektov sta tudi projekta LIFE IP Care4Climate (C4C) in projekt Podnebni cilji in vsebine v vzgoji in izobraževanju (PCVIZ), ki ju je v letošnjem letu začel izvajati Center RS za poklicno izobraževanje. Projekta sta financirana iz Sklada za podnebne spremembe in se izvajata sočasno.

Znotraj projektnih nalog projekta C4C in projekta PCVIZ bo Center RS za poklicno izobraževanje v sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki krepil prisotnost vsebin, povezanih s podnebnimi spremembami in trajnostnim razvojem v poklicnih in ključnih kompetencah na celotni poklicni vertikali, od nižjih poklicnih do višjih strokovnih šol. Ekipa strokovnjakov bo pripravila tudi Priročnik za vključevanje strokovnih vsebin blaženja in prilagajanja na podnebne spremembe ter vsebin trajnostnega razvoja v poklicne in ključne kompetence.

Rezultat bogatenja poklicnih in ključnih (splošnih) kompetenc z omenjenimi podnebnimi in trajnostnimi vsebinami bo izdelan model za devet strokovnih področij na celotni poklicni vertikali. Med temi je izbrano tudi področje gradbeništva in rudarstva ter drugega pridobivanja rudnin.

Gradbene dejavnosti do izgradnje objektov prispevajo znaten okoljski odtis, ki precej pripomore tako k spreminjanju grajenega okolja kot tudi zalednega naravnega okolja. Hkrati so gradbeno inženirske dejavnosti zmožne te vplive omiliti ter povečati odpornost stavb in gradbeno inženirskih objektov, ko so te v funkciji zagotavljanja svojega osnovnega namena. V prihodnosti se bo ob spremenjenih navadah uporabnikov objektov treba še bolj posvetiti skrbnemu vzdrževanju ter pregledovanju objektov in preverjati ali še izpolnjujejo svoj prvotni namen in v kolikšni meri so okolju in človeku prijazni. ■

Z nami v višine

Pooblaščen
predstavnik za
gradbene žerjave
Potain - Slovenija,
Hrvaška, Srbija

—
100 stolpnih in
samopostavljivih
žerjavov

—
Kapacitete žerjavov:
do 200 metrov višine,
do 16 ton nosilnosti

—
Visoko usposobljena
tehnična ekipa

POTAIN®
by **Manitowoc**

FEROKOV gradbeni žerjavi d.o.o.,
Latkova vas 236, 3312 Prebold
03 703 83 52
info@ferokov.com
www.ferokov.com

FEROKOV
BUILDING • LIFTING SOLUTIONS

DELO ZBORNICE

Vključevanje GZS ZGIGM v mednarodne mreže

Letos se bo Zbornica gradbeništva in industrije gradbenega materiala (ZGIGM) osredotočala na dvanajst glavnih tem.

Zbornica gradbeništva in industrije gradbenega materiala (ZGIGM)

Šestčlanska sestava strokovne službe Zbornice gradbeništva in industrije gradbenega materiala (ZGIGM) na GZS za svoje člane in druge zainteresirane stremi k odličnosti, napredku in lažjemu poslovanju gradbenih dejavnosti in podpira družbeno blaginjo. Odkrivamo poslovne priložnosti in možnosti razvoja za svoje člane - izvajalska (gradbena) in proizvodna (IGM) podjetja ter njihove zaposlene. Preko novih produktov, orodij in storitev spodbujamo in nagovarjamo člane k pomenu mreženja, zanje odkrivamo priložnosti marketinga ter digitalnih trženjskih kampanj ter z njimi delimo sodobna izobraževalna okolja in učna podpora gradiva za vseživljenjsko usposabljanje in izobraževanje. Širimo zavest o pomenu družbenega dogovarjanja ter stalnem napredku in blaginji slovenskih podjetij ter njihovih zaposlenih.

V letu 2022 se s pomočjo sredstev iz programov Evropske unije osredotočamo na naslednje teme:

1. Strateška usmeritev v razvoj strokovnih spretnosti v gradbeništvu – NAČRT ZA GRADBENIŠTVO (CONSTRUCTION BLUEPRINT). Gre za razvoj novega sektorskega strateškega pristopa za sodelovanje znanja in spretnosti v gradbeni industriji ter podporo boljšemu usklajevanju med potrebami po znanju v podjetjih in

spretnostmi, ki jih zagotavljajo središča za usposabljanje. Projektni partnerji oblikujemo strategijo sektorskih spretnosti, ki bo združila izkušnje, pridobljene v drugih pobudah, in opredelila politične, gospodarske, socialne, tehnološke, pravne in okoljske dejavnike, ki vplivajo na sektorske spretnosti in ponudbo usposabljanja. Oblikovali bomo zavezništvo za sektorske spretnosti, ki bo potrebno gonilo trajnostne sektorske strategije in izvajanja Načrta za gradbeništvo. Razvijamo tudi obsežno učno platformo MOOC za samostojno učenje, poučevanje v šolah ali usposabljanje zaposlenih v podjetju.

2. Inovacije na gradbišču – ICONS. Namen projekta je ustvariti prilagojen model usposabljanja, ki bo visoko tehnične in kompleksne nize informacij BIM strukture prevedel v modaliteto, ki jo lahko preberejo, razumejo in obdelujejo tudi nestrokovnjaki – gradbeni delavci. Pripravljamo učne pripomočke in učna okolja z navodili za učitelje in trenerje, v BIM usmerjen tečaj za delavce 4.0 v gradbeništvu, prezentacijo za učne namene s kratkim pojmovnikom, mobilno aplikacijo za delavce 4.0 v gradbeništvu ter e-vodič Pot do digitalizacije za delavce 4.0 – metode in orodja.

3. Mentorstvo e-poslovanja za gradbena MSP – PEACOC. V tem projektu obravnavamo slabo izkoriščenost potenciala e-poslovanja v gradbeništvu, ki ga ponujajo številne virtualne elektronske storitve. Pripravljamo spletni učni tečaj za samostojno usposabljanje in učenje, ki ponuja praktične in uporabne razlage, napotke in rešitve, primerne še zlasti za MSP. S tem jih želimo opolnomočiti za ustrezno preoblikovanje svojih procesov in vzpostavitev e-poslovanja.

4. Trajnostnostne energijske spretnosti v gradbeništvu – SEETHESKILLS. Pri tem projektu se soočamo z izzivom energetske učinkovite gradnje novih in prenove obstoječih stavb ter neposrednim spodbujanjem povpraševanja po energetskih spretnostih v gradbeništvu z delovanjem na široki medregionalni ravni. Naš cilj je narediti znanja in spretnosti s področja energetske učinkovitosti vidna, jih validirati in poudariti njihovo veljavnost. Ta cilj zasledujemo z zasnovano brezplačnih orodij in namenskih programov.

5. Znamčenje gradbenih podjetij za potrebe iskanja in rekrutiranja novih zaposlenih – EMBRAND. Znamka in znamčenje delodajalca sta pomembna

pojma, ki morata v gradbenem sektorju, ki se sooča s kadrovskimi primanjkljaji, postati bolj domača. Projektni partnerji EMBRAND pripravljamo gradiva za širjenje znanj in izkušenj, ki bodo gradbenim podjetjem pomagala graditi privlačno znamko in s tem pomagala pri zadrževanju in pridobivanju zaposlenih.

6. Izboljšanje podobe poklicnega izobraževanja in usposabljanja v očeh mladih in njihovih družin – LET'S CAMPAIGN.

Samo če bo poklicno izobraževanje in usposabljanje postalo za mlade bolj privlačno, se bodo ti v večji meri odločali za poklicno pot v gradbeništvu in lažje vstopili v sektor, ki je tradicionalno prepoznan kot zahteven in naporen. V kampanji primerjamo sistemsko organizacijske pristope in raziskujemo spremembe, ki lahko pripeljejo do večje privlačnosti gradbenega sektorja in večjega vpisa na srednje in višje gradbene šole. Zbiramo dobre prakse medijskih

kampanj, tematskih predstavitev in promocijskih dogodkov ter raziskujemo uspešnost aktivnosti povezovanja javnih ustanov.

Projektni partnerji EMBRAND pripravljamo gradiva za širjenje znanj in izkušenj, ki bodo gradbenim podjetjem pomagala graditi privlačno znamko in s tem pomagala pri zadrževanju in pridobivanju zaposlenih.

7. **Socialni dialog** – SUSODCO. Gre za aktivnosti v podporo socialnemu dialogu, tudi v obdobju negotove in spremenljive gospodarske situacije. Ravno smo pripravili poročilo o dveh letnem delu in doseženih rezultatih skupnih akcij družbenega dogovarjanja v gradbeništvu v EU. To je obsežno gradivo za člane pogajalskih skupin in predstavnike zaposlenih, vključenih v socialni dialog v gradbenih

dejavnostih. Vključuje priporočila za nadaljnje delo socialnih partnerjev v gradbenih dejavnostih, igro vlog na temo pogajanja v socialnem dialogu in podporno učno gradivo za člane pogajalskih skupin.

8. Krepitev sistema poklicnega izobraževanja in usposabljanja – BUNG.

Poklicno izobraževanje in usposabljanje (PIU) podpiramo z uvajanjem sodobnih inovativnih učnih pristopov skozi igro. Učna igra BUNG posreduje znanja z namenom razvijanja spretnosti gradnje nič-energijskih stavb in vzpodbuja energetske učinkovite vedenje med uporabniki stavb z uporabo učne igre sNES (skoraj nič-energijska gradnja). Stavbe so največji porabnik energije v Evropi. Obstoječe stavbe imajo velik energetski potencial, saj je približno 35 odstotkov vseh stavb v EU starejših od 50 let in 75 odstotkov vseh stavb hkrati tudi energetske neučinkovite.

weilerabrasives.com

9. Nadgrajevanje kompetenc za zeleno javno naročanje EU za storitve gradnje – GUPP. Javni organi v EU vsako leto za javna naročila (JN) porabijo približno 14 odstotkov BDP, kar znaša več kot 1.900 milijard evrov. Javni sektor je, zlasti pri gradbenih delih, ključni vir povpraševanja. Javna uprava si je zadala cilj, da bo z Zelenim javnim naročanjem (ZeJN) zmanjšala vpliv na okolje. Za učinkovito izvedbo zelenega javnega naročanja morata biti opolnomočeni obe strani, naročnik in izvajalec. Zato smo pripravili Zeleni priročnik o regulativnem okviru in praksi ZeJN na področju gradbenih del. Pripravljamo pa tudi spletno platformo GUPP, inovativno orodje za e-izobraževanje in e-učenje o glavnih vsebinah ZeJN v gradbeništvu.

10. Krožno gospodarstvo – GREEN GROWTH. Gradbeni sektor igra pomembno vlogo pri evropskih ambicijah za doseganje podnebne

nevtralnosti do leta 2050. Pristopi krožnega gospodarstva v gradbeništvu so pomemben del pri doseganju tega cilja. Pripravili smo grafično bogat, barvit in enostaven priročnik za učitelje Krožno gospodarstvo v gradbeništvu, v katerem smo ponazorili glavne definicije in načela. Kmalu bo pripravljena še mobilna aplikacija o principih krožnega gospodarstva pri obnovah stavb za podjetja in spletni tečaj za podajanje znanja o krožnih veščinah v gradbeništvu.

Gradbeni sektor igra pomembno vlogo pri evropskih ambicijah za doseganje podnebne nevtralnosti do leta 2050.

11. Obnove javnih stavb – CAPABLE. Gre za krepitev zmogljivosti javnih organov za soočanje z izzivi obnove javnih stavb in izboljšanje zmogljivosti javnega sektorja na področju

energetskih prenov stavb za doseganje ciljev zelenega dogovora. Javna uprava je pred velikim izzivom in priložnostjo, da s svojim zgledom vodi in usmerja EU politiko prenove različnih javnih stavb.

12. Kompoziti v gradbeništvu – TAB-4BUILDING. FRP (Fibre Reinforced Polymers) so napredni materiali, ki združujejo posamezne materiale za doseganje boljše lastnosti novonastalega kompozita (močnejši in prožnejši) in imajo velik potencial za uporabo v gradbeništvu. Glavni rezultat projekta so novi bogati brezplačni vsebinski moduli s področja proizvodnje, obdelave in uporabe FRP v gradbeništvu in orodje za spletno učenje (Moodle) s pomočjo katerih se arhitekti ter gradbeni inženirji in delavci lahko seznanijo z uporabo proizvodov, narejenih iz polimerov, ojačanih z vlakni. ■

Specializiran ponudnik
najnaprednejših tehnologij
betonske gradnje

Tel: +386 59 934 014

Hrušica 73
4276 Hrušica,
Slovenija, SI

www.national-opazi.si
info@national-opazi.si

NATIONAL
OPAŽNI SISTEMI

- Napredna oprema za oblikovanje betona
- Svetovanje in projektiranje
- Proizvodnja, servis, vzdrževanje
- Logistična podpora in inštruktaža

Strokovna služba GZS ZGIGM sledi novim pristopom in trendom v gradbenem sektorju in jih udejanja v praksi

SMEEGE

**NAČRT ZA
GRADBENIŠTVO**

TYCON

Si!BIM

NAČRT ZA VZD

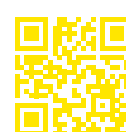
LET'S CAMPAIGN

ICONS

SUSODCO

CVC

BUNG

CaPABle

SKILLCO

UPP GAMES

GREEN GROWTH

GUPP

TAB4BUILDING

Digi-CVET

SEetheSkills

PEACOC

EMBRAND

LESNINA MG

Z znanjem in izkušnjami zadovoljijo še tako zahtevne stranke

»Trenutno imamo odprtih za 33 milijonov evrov poslov,« pove Boštjan Mencinger, predsednik upravnega odbora in večinski lastnik podjetja za inženiring Lesnina MG oprema, kjer poskrbijo za celostni inženiring objektov, ki poleg gradnje zajema tudi pohištvene in zahtevnejšo tehnološko opremo.

Podjetje Lesnina MG oprema, ki deluje od leta 1992 in uspešno nadaljuje tradicijo nekdanje Lesnine, največ poslov (kar 90 odstotkov) izvede preko javnih naročil, ostalo pa so projekti za različne institucije in zasebne kupce. »V zadnjem času se povečuje število javnih naročnikov, ki od ponudnikov poleg same izvedbe pričakujejo tudi projektiranje, kar od ponudnikov zahteva dodatno znanje, usposobljenost in izkušnje,« pove Mencinger. To pa v Lesnini MG oprema imajo, zato so na tovrstnih razpisih zelo uspešni.

Približno 60 odstotkov poslov opravijo na področju gradbenega inženiringa, 40 odstotkov pa na področju notranje pohištvene in tehnološke opreme. Za razliko od tekmecev so sposobni v kratkem času opremiti tudi zahtevnejše objekte – tako so na primer že dvakrat opremili poslovno stavbo Eles v Beričevem, v Banki Slovenije so poskrbeli tako za gradbeno kot notranjo opremo, opremili so tudi Pediatrično kliniko v Ljubljani, Palačo DSU in podobne večje objekte. »Gre za milijonske projekte, ki običajno zahtevajo veliko specifične opreme, narejene po meri, kar pomeni, da mora biti izvajalec sposoben združiti tako projektiranje kot tudi proizvodnjo,« pojasni sogovornik. Poudari, da lahko pri enem samem projektu sodelujejo tudi s sto dobavitelji in izvajalci, kar zahteva precej izkušenj, znanja in iznajdljivosti. Družba Lesnina MG oprema ima zato večinoma stalne partnerje, dodatno pa se opira tudi na proizvodnjo in razvoj podjetij, ki jih ima v lasti.

Opremljajo profesionalne kuhinje in laboratorije

Dejavni so tudi na področju tehnološke opreme, saj so opremili že veliko kuhinj – na primer centralno kuhinjo v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana, katere vrednost prenove je znašala več kot sedem milijonov evrov, izvedli so tudi rekonstrukcijo in dozidavo kuhinje in pralnice v Domu Danice Vogrinc v Mariboru, opremili so več kuhinj po šolah in vrtcih, opremljajo pa tudi laboratorije – na primer na fakulteti za kemijo in računalništvo.

Izvajajo in opremljajo zunanja igrišča in športne dvorane

Še eno od področij, kjer združujejo lastno znanje, je opremljanje zunanjih igrišč, atletskih stadionov, športnih dvoran in telovadnic. Opremili in izvedli so že več projektov zunanjih igrišč, atletskih stadionov, športnih dvoran in telovadnic po Sloveniji. Trenutno so med drugim aktivni na prenovi in dozidavi športne dvorane v Slovenski Bistrici, športne dvorane v Rimskih Toplicah, športnega parka v Novi Gorici, urbanega parka z opremo v Slovenj Gradcu, športnega otoka v Grosupljem, otroškega igrišča v ljubljanskem Tivoliju in Turjaku. Pred kratkim pa so z občino Preddvor podpisali tudi pogodbo za šestmilijonski projekt športne dvorane, kjer je poleg izvedbe vključeno tudi projektiranje.

»Na teh področjih se zlasti pri opremi srečujemo predvsem s tujimi tekmeči. Je pa to segment, na katerem gradimo in poskušamo biti drugačni, najti svojo priložnost predvsem z visoko usposobljenim in motiviranim kadrom,« pove Boštjan Mencinger.

Vedno poiščejo najboljše rešitve

V matični družbi Lesnina MG oprema, ki je organizirana kot delniška družba, je zaposlenih 29 ljudi in je del večje skupine, v kateri potekata tudi razvoj in

proizvodnja, imajo pa tudi svojo blagovno znamko športne opreme in pohištva. Del poslovanja skupine so tudi strateške naložbe, v okviru katerih so že izvedli nekaj lastnih projektov: trenutno izvajajo gradnjo vrstnih hiš v Hajdini pri Ptujju, v pripravi pa je tudi lasten projekt v Fiesi in Ljubljani. Poudarjajo, da se prilagajajo željam in potrebam naročnika in z njim oblikujejo rešitev, ki ustreza njegovim naložbenim potrebam in zmožnostim. Tako jim tudi v teh negotovih časih uspeva ohranjati dobro poslovanje in ob tem zadovoljiti želje naročnikov.

SOCIALNI DIALOG

Pobuda za ustanovitev paritetnega sklada za gradbeništvo v Sloveniji

Zbornica gradbeništva in industrije gradbenega materiala (ZGIGM) pri GZS je že pred leti prepoznala potrebo, da se tudi v Sloveniji, po zgledu drugih evropskih držav, ustanovi paritetni sklad za gradbeništvo. Prvi uradni korak je bil storjen letos februarja z ustanovitvijo Strokovnega odbora Ekonomsko-socialnega sveta za paritetne sklade.

Urška Sojč, Pravna služba GZS

Prva pobuda za paritetni sklad za gradbeništvo je bila podana leta 2012 v sklopu projekta SODICO (Post-Crisis Social Dialogue in the Construction Industry – Socialni dialog v gradbenem sektorju po krizi), podpora ustanovitvi paritetnega sklada za gradbeništvo pa je bila nato podana na 1. strateški konferenci GZS leta 2017. Na tej konferenci so udeleženci izpostavili, da morajo socialni partnerji ustanoviti paritetni sklad za gradbeništvo z namenom zmanjšanja previsokih socialnih tveganj in izboljšanja pogojev za delo zaposlenih v gradbeništvo v Sloveniji. Izrazili so pričakovanje, da vlada vzpostavi ustrezen zakonski okvir za delovanje državnih institucij, ki bodo omogočile trajnostno delovanje takšnega sklada, kot ga imajo vse »stare« članice EU. Vse od takrat se Zbornica gradbeništva in industrije gradbenega materiala (ZGIGM) aktivno zavzema za ustanovitev paritetnega sklada, pobudo pa podpirajo tudi nekatere druge delodajalske organizacije ter socialni partnerji na sindikalni strani.

Paritetni sklad v Nemčiji že več kot 100 let

V večini zahodnoevropskih držav so paritetni socialni skladi v obliki sporazumov med socialnimi

partnerji uveljavljeni že več kot 50 (Velika Britanija), 60 (Avstrija) ali celo 100 let (Nemčija). Paritetne sklade običajno ustanovijo socialni partnerji s pomočjo države. Upravljanje sklada pa je zaupano socialnim partnerjem, tj. izbranim in usposobljenim predstavnikom delodajalcev in delojemalcev. V sklad vplačujejo delodajalci in delavci, delno lahko tudi država. Paritetni skladi delujejo večinoma kot komplementarna socialna struktura znotraj državnega socialnega aparata z namenom utrditve socialnega položaja delavcev in zmanjševanja poslovnih tveganj delodajalcev.

Večja varnost za podjetje in zaposlene

Glavni cilji ustanovitve paritetnega sklada v Sloveniji so predvsem dvig kakovosti delovnih mest in večja socialna varnost zaposlenih v gradbeništvo; zmanjševanje poslovnih tveganj za delodajalce zaradi stroškov odpravnin, nadomestil v primeru nedela zaradi slabega vremena, dopustov in državnih praznikov; zmanjšanje števila odpuščanj delavcev v obdobjih izven sezone; lažje poslovanje na tujih trgih (vzpostavitev vzajemnosti in preprečitev dvojnih obveznosti delodajalca); preprečevanje nelojalne konkurence domačih in tujih ponudnikov

gradbenih storitev, ki ne spoštujejo doseženih socialnih standardov v Sloveniji (preprečevanje socialnega dumpinga); preprečevanje dela na črno in okrepitev nadzora nad vplačevanjem prispevkov. Z večjim vlaganjem v izobraževanje in usposabljanje nove ter obstoječe delovne sile pa bi dosegli povečanje interesa delavcev za delo v gradbeništvo, spodbujali interes mladih za vstop v gradbene poklice ter zvišali število kakovostno izobražene delovne sile – spodbudili bi torej razvoj dejavnosti.

Ustanovljen Strokovni odbor Ekonomsko-socialnega sveta za paritetne sklade

S predlogom o ustanovitvi paritetnega sklada za gradbeništvo v Sloveniji se je seznanil tudi Ekonomsko-socialni svet (ESS) in na seji 19. februarja 2021 ustanovil Strokovni odbor Ekonomsko-socialnega sveta za paritetne sklade. Na omenjeni seji je ideja o ustanovitvi paritetnega sklada pridobila tudi formalno podporo vseh treh socialnih partnerjev, t. j. predstavnikov delojemalcev, delodajalcev in Vlade Republike Slovenije. Na žalost pa zaradi zamrznitve delovanja ESS v marcu 2021 strokovni odbor ni pričel delovati. ■

IZOBRAŽEVALNI DAN SLOVENSKEGA GRADBENIŠTVA

Če se odločijo za poklicno pot v gradbeništvu, mladim ni treba skrbeti za službo

Gradbeništvu že dolgo ne velja več za »umazano« panogo. Z vse večjo digitalizacijo panoge lahko tudi mladim predstavlja zanimivo poklicno izbiro.

Nina Šprohar

Na težave s pomanjkanjem različnih poklicnih profilov v gradbeništvu Zbornica gradbeništv in industrije gradbenega materiala (ZGIGM) opozarja že dolgo. Kot pojasnjujejo, je manko opazen na vseh izobraževalnih nivojih, od zidarjev, tesarjev, železokrivcev do gradbenih tehnikov in inženirjev. Na 31. mednarodnem sejmu gradbeništv, energetike, komunale in obrti Megra, ki je v Gornji Radgoni potekal 21. aprila, je prav s tem namenom potekal tudi izobraževalni dan slovenskega gradbeništv.

V naslednjih desetih letih bo pogoje za upokojitev izpolnilo okrog 2500 licenciranih gradbenih inženirjev, na obeh slovenskih gradbenih fakultetah pa letno diplomira le med 50 in 60 študentov, so opozorili, zato so približno 500 osnovnošolcem predstavili vse izobraževalne ustanove v Sloveniji, ki se ukvarjajo z gradbeništvom, jim predstavili možne poklice v panogi ter sodobne digitalne tehnologije, ki krojijo razvoj gradbene panoge. Za nekatere gradbene poklice obstajajo tudi vajeniški programi, kar je lahko za mlade še posebej stimulatивно, Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije pa za nekatere deficitarne poklice v gradbeništvu, kot so zidar, tesar, kamnosek in drugi, podeljuje štipendije.

Da bi mladim, ki se odločijo za poklicno pot v gradbeništvu, dela primanjkovalo, ni strahu. Med poklice v primanjkljaju spadajo gradbeni nadzorniki, gradbinci zaključnih

del (pleskarji, polagalci talnih oblog ...), inženirji gradbeništv, delavci za preprosta dela pri visokih in nizkih gradnjah, izvajalci suhomontažne gradnje, štukaterji, krovci, tehniki za gradbeništv in geodezijo ter zidarji.

Za boljšo predstavo o tem, kako potekajo veliki projekti v gradbeništvu, so otrokom na izobraževalnem dnevu predstavili tudi, kako gradijo drugi tir med Divačo in Kopro. ■

»Gradbeništv je zelo lep, kreativen poklic. Vabim mlade, da se odločijo za ta poklic, saj je to poklic prihodnosti – gradilo se bo vedno. Slovenija je v tem graditeljskem smislu na dokaj visokem nivoju. Gradbeništv je tudi interdisciplinaren poklic. Lahko gradiš mostove, ceste, visoke stavbe, objekte, v katerih ljudje živijo, gradbenik pa je tudi tisti, ki vse to koordinira in povezuje.«

Marjan Pipenbahr, avtor Mosta na Pelješac in eden najbolj priznanih graditeljev in projektantov mostov, na spletni strani Za prihodnost gradbeništv o tem, zakaj se odločiti za poklic v gradbeništvu.

Foto: Gregor Ficko

Varnostne ograje

- Jeklene varnostne ograje
- Lesene varnostne ograje

Varovalne ograje

- Alu in plastificirane mrežne ograje
- Ograje za pešce
- Ograje za dvoživke

Podjetje Los cestna oprema, trgovina in storitve, d.o.o. ali krajše LOS CO d.o.o. je specializirano za dobavo in vgraditev vseh tipov cestnih jeklenih varnostnih ograj, lesenih varnostnih ograj, zaščitnih ograj za pešce, mrežnih aluminijastih in plastificiranih varovalnih ograj ter varovalnih ograj za dvoživke.

Naše mobilne ekipe so strokovno usposobljene in tehnološko opremljene za učinkovito in kvalitetno montažo ograj na vseh terenih v Sloveniji in izven njenih meja. Poleg tega smo tudi dobavitelji sistemov in vseh elementov varnostnih ograj priznanih evropskih proizvajalcev.

VSI PROIZVODI SO V SKLADU Z EVROPSKIMI STANDARDI IN USTREZAJO ZAHTEVAM SLOVENSKE CESTOGRADNJE!

Naše poglavitno vodilo je kvalitetna storitev opravljena v zastavljenem terminskem planu.

LOS CO, d.o.o., Podjetniško naselje Kočevje 1, SI-1330 Kočevje
Tel: 01 8931 513 • Fax: 01 8931 514 • Mob: 031 303 139

LOS
CO d.o.o.

ZNAK KAKOVOSTI V GRADITELJSTVU

Najboljšim podeljeni okoljski certifikati

Znaki za okolje označujejo proizvode in storitve višje in preverjene kakovosti. So verodostojen in nepogrešljiv instrument v sistemu javnih in drugih naročil ter pomemben mehanizem zagotavljanja kakovosti blaga in storitev v vseh panogah.

Neva Jejčič, arhitektka, in mag. Miha Tomšič, GI ZRMK

Znaki za okolje

Nacionalni znak za okolje oz. okoljski certifikat Znak kakovosti v graditeljstvu je bil zasnovan na Gradbenem inštitutu ZRMK pred več kot 25 leti ob podpori pristojnih ministrstev in Gospodarske zbornice Slovenije (GZS) kot predstavnice gospodarstva. Pri nas je to edini okoljski certifikat oziroma znak za okolje s področja graditeljstva, s katerim so označeni proizvodi in storitve, ki v postopku primerjalnega vrednotenja oziroma ocenjevanja izpolnjujejo visoke, strokovno pripravljene in mednarodno primerljive zahteve glede kakovosti z upoštevanjem načel in metrike trajnostne gradnje.

Znaki za okolje, ki so jih pričeli uvajati v t. i. razvitem svetu v 80-ih letih prejšnjega stoletja, tako kot Znak kakovosti v graditeljstvu ali na kratko ZKG označujejo proizvode in storitve višje in preverjene kakovosti. So verodostojen in nepogrešljiv instrument v sistemu javnih in drugih naročil ter pomemben mehanizem zagotavljanja kakovosti blaga in storitev v vseh panogah, npr. industriji, gostinstvu in turizmu, šolstvu, zdravstvu in tudi v graditeljstvu.

Višja kakovost in njeno zagotavljanje ter stalno notranje in zunanje preverjanje so skupni imenovalci poznanih in uveljavljenih certifikacijskih shem na območju EU in širše, npr. RAL Gütezeichen, EU Ecolabel, Blauer Engel, BREEAM, Nordic Swan Ecolabel, HQE in drugi. V našem okolju pa ostaja ZKG pomemben instrument zagotavljanja kakovosti blaga in storitev, saj podpira dobre odločitve pri gradnji in prenovi stavb pri nas.

Za vse okoljske certifikate je značilno, da so to prostovoljne sheme pod okriljem neodvisnih institucij s podporo države. Zato so kriteriji ocenjevanja javno dostopni in transparentni, pri njihovem razvoju in pripravi sodelujejo strokovnjaki iz gospodarstva, inštitutov, ustanov in državnih institucij. Kriteriji so zasnovani tako, da presegajo performance proizvodov

in storitev, določene s standardi in tehničnimi predpisi, in s tem so usmerjeni k doseganju višje kakovosti. Razvoj sheme, zasnova, uravnoteževanje kriterijev in ocenjevanje pa so v rokah neodvisnih strokovnjakov, določenih in potrjenih s širšim konsenzom vpletenih deležnikov.

Prejemniki znaka ZKG

Prvi trije nacionalni znaki za okolje so bili podeljeni leta 1997. Prejme ga le 10 odstotkov najboljših proizvodov ali storitev na svojem področju. Zaradi strogih meril in zahtev je bilo v vseh teh letih na različnih prireditvah podeljenih le 183 znakov oz. certifikatov ZKG.

V prvem trimesečju letošnjega leta je bil zaključen postopek ocenjevanja oz. primerjalnega vrednotenja v okviru certifikacijske sheme ZKG za razvojno-tehnološke dosežke in za storitev sodobne vgradnje zunanjega stavbnega pohištva. Ocenjevalna komisija je med prejemniki ocenila dva proizvoda, ki sta plod domačega znanja ob upoštevanju sodobnih načel industrijske ekologije, in eno storitev, ki je izkazala upoštevanje načel zadnjega stanja tehnike.

To so letošnji prejemniki znaka ZKG

- SODOBNA VGRADNJA ZUNANJEGA STAVBNEGA POHIŠTVA »AJM«

Foto: AJM

Ena izmed dejavnosti podjetja AJM je tudi vgradnja zunanjega stavbnega pohištva lastne proizvodnje. Vgrajujejo stavbne elemente iz lesa, umetnih mas – PVC, aluminija in kombinacije les-aluminij ali PVC-aluminij ter senčila, komarnike in police.

Za stavbno pohištvo, ki ga vgrajujejo, in za uporabljeni material za vgradnjo imajo ustrezna poročila o preskušanju in certifikate, izjave o lastnostih in CE oznake. Priprava delovnega procesa in obvladovanje izvedbe vgradnje poteka v skladu s SIST ISO 9001.

Poleg sodobnega načina vgradnje (v pogovornem jeziku znanega kot »RAL vgradnja«) ponujajo tudi posebne izvedbe glede na značilnosti projekta in tip nosilne konstrukcije. Rešitve pripravijo v sodelovanju s projektantom in proizvajalcem / dobaviteljem profilnih elementov. Pri vgradnji uporabljajo kakovostne materiale, sistemske rešitve in orodja ter upoštevajo sodobna pravila stroke.

O poteku del vodijo zapisnik, prevzem izvedenih del pa se opravi po temeljitem lastnem pregledu in pregledu, ki ga opravijo predstavniki naročnika. Za zagotavljanje servisa in vzdrževanja stavbnega pohištva imajo na razpolago posebej opremljena vozila, kupcem pa proti plačilu nudijo tudi letna servisiranja.

Pohvalno je tudi redno in sistematično izobraževanje in dodatno usposabljanje vseh zaposlenih in tudi pogodbenih monterjev. Kot prvi v Sloveniji so pričeli z izobraževanjem monterjev in merilcev glede načinov in postopkov sodobne vgradnje ter tudi prvi pripravili pisna navodila za monterje o poteku sodobne vgradnje. Navodila za vgradnjo stalno sproti nadgrajujejo.

• UVAJANJE KONCEPTA TRAJNOSTI V LUMAR HIŠE

Podjetje Lumar IG uvaja koncept trajnosti v svoje hiše. Pri tem so bili zaobjeti ključni elementi trajnosti i) bivalno ugodje, ii) energija in iii) okolje, ki so tudi izhodišča in zahteve certifikacijske sheme združenja Active house iz Bruslja.

Na področju bivalnega ugodja so bile raziskovalno-razvojne (RR) aktivnosti usmerjene v rešitve izboljšanja zvočne izolativnosti. Slednja je bila zagotovljena z uporabo razvitih tehničnih rešitev dušenja zvoka v medetažni konstrukciji in namestitvijo obložnih plošč v sestavo medetažne konstrukcije. Pomemben parameter je še naravna osvetlitev prostorov, zato so optimirali velikosti in oblike stavbnega pohištva ter vključili koriščenje zenitalne svetlobe.

Rešitve toplotnega ugodja izhajajo iz sestave ovoja stavbe in tehničnih

značilnosti skoraj ničenergijskih stavb. Razvoj sistemskih rešitev zanje je bil predmet predhodnega RR projekta. Na področju energije se opirajo na že razvite rešitve v projektu razvoja »Sistemskih rešitev Lumar za skoraj ničenergijske hiše«. Ena izmed razvojnih nalog je bila integracija sončne elektrarne v nadstrešek.

Nadaljnje RR aktivnosti so usmerjene v implementacije pametnih instalacij, ki niso le v funkciji upravljanja vgrajenih elementov in naprav, temveč njihovo delovanja tudi optimirajo. To je izhodišče za nadaljnje RR aktivnosti za celovito upravljanje z energijo znotraj stavbe (HEMS), ki je trenutno v razvoju.

Zdaleč največ RR aktivnosti se je odvijalo na področju okolja, kjer je ključni cilj poenostavljena LCA analiza, na podlagi katere se lahko širše upoštevajo okoljski vplivi posameznih materialov/proizvodov na končni okoljski odtis objekta kot celote. S tem so pridobljeni prvi aplikativni rezultati za nadaljnje LCA analize posameznih komponent ovoja, kamor sodi tudi zelena streha.

• LOKALNA PREZRAČEVALNA NAPRAVA MIKrovent

Podjetje MIK iz Vojnika že vrsto let razvija lokalni prezračevalni sistem z vračanjem toplote odtočnega zraka MIKrovent z zmogljivostmi 30, 35, 60, 120,

Aktivna hiša Lumar Primus-R 150 iEdition v Dragomlju

Foto: Lumar

MIKrovent-pisarna

350, 450 in 800 m³/h, primernih za različne prostore, npr. stanovanja, vrtce, šole, pisarne, hotele, bolnišnice.

Načrtovanje MIKroventa poteka po zahtevah Eco design direktive in spada v kategorijo rekuperatorjev z večjo energijsko učinkovitostjo prezračevanja bivalnih in delovnih prostorov. Prezračevalna naprava je namenjena zagotavljanju zadostne količine svežega zraka v posameznem prostoru ob hkratnem zmanjšanju izgub toplote zaradi prezračevanja.

Rekuperacija toplote dosega izkoristek od 80 do 95 odstotkov, odvisno od pretočne količine zraka, in s tem izpolnjuje vse zahteve tehničnih predpisov. Izdelek se lahko vgradi v razširjene okenske okvirje, roletne omarice ali samostojno na steno.

Prezračevalni sistem MIKrovent je v celoti plod domačega znanja in se ponaša z inovativnimi rešitvami vgrajenega prenosnika toplote. Za ta razvojni dosežek so bili pridobljeni tudi patenti.

V zadnjih letih so spremenili in izboljšali tudi tehnologijo proizvodnje in vgradnje nekaterih sestavnih komponent. Kar 70 odstotkov komponent njihovih prezračevalnih sistemov je domačega porekla in plod slovenskega znanja. Veliko

pozornosti namenjajo tudi zniževanju hrupa in s tem zviševanju kakovosti bivalnega in delovnega okolja.

Vgrajujejo tudi protiradonsko zaščito in kakovostne filtre. Pohvalne so še oblikovalsko-funkcionalne izboljšave – kot npr. sodoben izgled naprave in zunanje maske, ki je v barvi fasade, možnosti nadzora uravnavanja vpihovanja svežega zraka in nadzor naprave preko spletne aplikacije.

ZKG po četrtoletja stopa v novo obdobje in sledi novim usmeritvam gradnje in prenove stavb z namenom razogljičenja stavbnega fonda do leta 2050, predvsem pa višanju kakovosti grajenega okolja in zagotavljanju zdravega in udobnega bivanja.

Nadgradnja znaka ZKG

Certifikacijske sheme se prilagajajo napredku v stroki (tehnično-tehnološki in poslovni vidiki) in sledijo nacionalnim in evropskim usmeritvam na področju trajnostnega razvoja, tj. okolja, gospodarstva in družbe. Pri tem pa velja poudariti, da

se umeščajo tudi v evropski zeleni dogovor, ker je velik poudarek na vzdrževanju in nadgrajevanju kakovosti proizvodov in storitev.

Država že izvaja ukrepe za doseganje zastavljenih ciljev v okviru osemletnega (2019-2016) integralnega projekta LIFE IP CARE4CLIMATE (www.care4climate.si), v katerem poleg Ministrstva za okolje in prostor kot koordinatorja sodeluje še 15 partnerjev.

Projekt LIFE IP CARE4CLIMATE (LIFE17 IPC/SI/00007) je integralni projekt, sofinanciran s sredstvi evropskega programa LIFE, Sklada za podnebne spremembe in partnerjev v projektu – www.care4climate.si

Pod okriljem integralnega projekta LIFE IP CARE4CLIMATE poteka v okviru akcije C4.1 nadgradnja razvoja novih kategorij ZKG kot eden izmed ukrepov za postopen prehod v nizkoogljično družbo. Pri razvoju novih kategorij, npr. kakovost prenove stavb kulturne dediščine, morajo sodelovati tudi stroka, odločevalci, investitorji in tudi uporabniki.

Novi izzivi, potrebe in zahteve v našem okolju in širše so torej botrovali umestitvi razvoja nadgradnje novih kategorij ZKG (www.trajnostnogradnja.si/zkg/) v sklop »Trajnostne stavbe« projekta LIFE IP CARE4CLIMATE kot podpora celoviti, trajnostni, brezogljični in skoraj ničenergijski prenovi stavb. Razvoj nadgradnje je usmerjen k opredelitvi pričakovane oz. minimalne (opredeljene v predpisih), zelene (state of the art) in ciljne kakovosti prenove stavb.

ZKG stopa po četrtoletja v novo obdobje in sledi novim usmeritvam gradnje in prenove stavb z namenom razogljičenja stavbnega fonda do leta 2050, predvsem pa višanju kakovosti grajenega okolja in zagotavljanju zdravega in udobnega bivanja oz. sobivanja ljudi in ekosistema. Znaki za okolje so pomemben akter na poti do zastavljenih ciljev, saj kot instrument zagotavljanja kakovosti hkrati višajo njeno raven. ■

POVEZUJEMO
NEPOVEZANO

JUBILEJ

60
let
projektiranja

GRADIS^{BP}

GRADIS, BP MARIBOR d.o.o.
Lavričeva ulica 3
2000 Maribor
Slovenija

☎ +386 2 250 68 310
✉ biro@gradis.si
🌐 www.gradis.si

Nenehno iščemo boljše rešitve

S posodabljanjem tehnologij, iskanjem novih trendov in zagotavljanjem najvišje kakovosti snujemo najuspešnejše zgodbe.

Na podlagi dolgoletnih izkušenj, zanesljivosti in strokovnosti si skupina Kolektor Construction utrjuje položaj med vodilnimi ponudniki storitev na področju gradbeništva v Sloveniji ter enega najbolj inovativnih in sodobnih gradbincev na slovenskem trgu in širše.